

Sosyal Bilimler
Enstitüsü

T.C.
MARMARA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
İKTİSAT ANABİLİM DALI
ULUSLARARASI TİCARET VE PARA YÖNETİMİ

GÜMRÜK VERGİ CEZALARI SEBEPLERİ, ANALİZLERİ VE ÖRNEKLER
YÜKSEK LİSANS TEZİ

ELİF ÖZER

İSTANBUL, 2023

T.C.
MARMARA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
İKTİSAT ANABİLİM DALI
ULUSLARARASI TİCARET VE PARA YÖNETİMİ

GÜMRÜK VERGİ CEZALARI SEBEPLERİ, ANALİZLERİ VE ÖRNEKLER
YÜKSEK LİSANS TEZİ

ELİF ÖZER

Danışman: Prof. Dr. Mehmet MELEMEN

İSTANBUL, 2023

ÖZET

Gümrük vergileri, gümrük idareleri tarafından, ithalat ve ihracata tabi tutulan eşyaya ilişkin olarak tahakkuk ve tahsil edilen vergi türüdür. Bu doğrultuda, 4458 sayılı Gümrük Kanunu kapsamında gümrük vergilerinin usul ve esasları tanzim edilmiştir. Gümrük mevzuatına uygun şekilde hareket edilmediğinde gümrük idaresince, 4458 sayılı Gümrük Kanunu hükümlerine göre işlem tatbik edilerek Ceza Kararları düzenlenmektedir.

4458 sayılı Gümrük Kanunu ikinci bölümünde yer alan Vergi Kaybına Neden Olan İşlemlere Uygulanacak Cezalar kapsamı 234, 235, 236, 237, 238 ve üçüncü bölümünde yer alan Usulsüzlüklere İlişkin Cezalar 239. ve 241. maddeleri hükmünce gümrük idaresini vergi kaybına uğratan durumlarda gümrük cezaları düzenlenir.

Literatüre bakıldığında Gümrük Cezaları ile ilgili genel anlamda ceza düzenlendikten sonraki durumun incelendiği görülmektedir. Gümrük idaresince ceza düzenlenmesinin ardından idari itiraz yolu, dava aşamaları, uzlaşma ve çözüm yolları, zamanaşımı sorunu, hukuki boyutu gibi aşamalar üzerinde çalışılmıştır. Ancak gümrük cezalarının sebeplerinin araştırıldığı, hatanın nerden/kimden kaynaklandığının ve firmaların nerede hata yaptıklarının incelendiği bir araştırmaya rastlanılamamaktadır.

Bu çalışmada, gümrük vergi cezalarının dayanakları, sebepleri, örneklerle açıklanarak analiz edilmiştir. Gümrük idaresinin vergi cezası düzenlerken dayanak aldığı kanunlar ve maddeleri incelenerek, söz konusu cezaların meydana gelme sebepleri incelenmiştir. Diğer taraftan, cezadan sorumlu tutulan ithalatçı/ihracatçı firmaların vergi cezasına konu olacak bir fiilde bulunması halinde, yükümlüsünce yapılan hatalar (mevzuatın karmaşık yapısı, işi takip eden personelin bilgi eksikliği vb. gibi) analiz edilerek, söz konusu firmaların ceza almalarına neden teşkil eden hataların nereden ve kimden kaynaklandığı belirlenmiştir.

Anahtar kelimeler: Gümrük Kanunu, Gümrük Cezaları, Gümrük Vergileri

ABSTRACT

Custom duties are the type of tax accrued and collected by the customs administrations regarding the goods subject to import and export. In this direction, the procedures and principles of custom taxes have been regulated within the scope of the Customs Law No. 4458. When the custom legislation is not acted upon, Penal Decisions are issued by the custom administration by applying the procedure in accordance with the provisions of the Customs Law No. 4458. Custom penalties are regulated in accordance with Articles 234, 235, 236, 237, 238, 239 and 241 of the Customs Law No. 4458.

Looking at the literature, it is seen that the situation after the regulation of the custom penalties in general terms is examined. After arranging a penalty by the customs administration, stages such as administrative objection, litigation stages, reconciliation and solution ways, the problem of statute of limitations, and its legal dimension have been studied. However, no research can be found in which the reasons for the custom penalties are investigated, where/who caused the error and where the companies made mistakes.

In this study process, a comprehensive literature search will be conducted, the resources related to the subject will be scanned and the laws that form the basis of the Custom law and custom penalties will be discussed in detail. The details of the custom procedures will be explained by interviewing the personnel in various titles in the custom administration. The reasons for the custom penalties will be revealed by interviewing the customs consultancy companies operating in Istanbul, which has the largest customs administrations in Turkey.

In this study, the basis and reasons of customs tax penalties were analyzed by explaining with examples. By examining the laws and articles on which the customs administration is based on tax penalties, the reasons for the occurrence of these penalties are examined. On the other hand, if the importer/exporter companies that are held responsible for the penalty commit an act that will be subject to a tax penalty, the errors made by the liable parties are analyzed and it is determined from where and from whom the errors that cause the said companies to be penalized.

Key Words: Custom Law, Custom Taxes, Custom Penalties

İçindekiler

GİRİŞ.....	1
1-GÜMRÜK CEZALARININ DAYANAKLARI	4
1.1.Kabahatler Kanunu	4
1.2. Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu.....	7
2-GÜMRÜK KANUNU	11
1.Gümrük Kanunu	11
2.Gümrük Vergi Cezaları	12
3. VERGİ KAYBINA NEDEN OLAN İŞLEMLERE UYGULANACAK CEZALAR	15
3.1. 234. Madde Doğrultusunda Düzenlenen Cezalar	15
3.1.1. 234/1 Maddesi Doğrultusunda Düzenlenen Cezalar	15
3.1.1.1. 234/1-a.....	16
3.1.1.2. 234/1-b	18
3.1.1.3. 234/1-c.....	19
3.1.2. 234/2 Maddesi Doğrultusunda Düzenlenen Cezalar	20
3.1.3. 234/3 Maddesi Doğrultusunda Düzenlenen Cezalar	22
3.1.4. 234/4 Maddesi Doğrultusunda Düzenlenen Cezalar	23
3.1.5. 234/5 Maddesi Doğrultusunda Düzenlenen Cezalar	24
3.1.6. 234/6 Maddesi Doğrultusunda Düzenlenen Cezalar	25
3.2. 235. Madde Doğrultusunda Düzenlenen Cezalar	25
3.2.1. 235/1 Maddesi Doğrultusunda Düzenlenen Cezalar	27
3.2.1.1. 235/1-a.....	27
3.2.1.2. 235/1-b	28
3.2.1.3. 235/1-c.....	29
3.2.1.4. 235/1-d	31
3.2.1.5. 235/1-e.....	31
3.2.4. 235/2 Maddesi Doğrultusunda Düzenlenen Cezalar	31
3.2.4.1. 235/2-a.....	31
3.2.4.2. 235/2-b	32
3.2.4.3. 235/2-c.....	32
3.2.5. 235/3 Maddesi Doğrultusunda Düzenlenen Cezalar	33
3.2.6. 235/4 Maddesi Doğrultusunda Düzenlenen Cezalar	34
3.2.6.1. 235/4-a.....	34
3.2.6.2. 235/4-b	34
3.2.6.3. 235/4-c.....	34
3.2.7. 235/5 Maddesi Doğrultusunda Düzenlenen Cezalar	35
3.2.7.1. 235/5-a.....	36
3.2.7.2. 235/5-b	37
3.2.7.3. 235/5-c.....	38

3.2.7.4. 235/5-d	38
3.2.8. 235/6 Maddesi Doğrultusunda Düzenlenen Cezalar	39
3.3. 236 Maddesi Doğrultusunda Düzenlenen Cezalar	40
3.3.1. 236/1 Maddesi Doğrultusunda Düzenlenen Cezalar	41
3.3.2. 236/2 Maddesi Doğrultusunda Düzenlenen Cezalar	42
3.3.3. 236/3 Maddesi Doğrultusunda Düzenlenen Cezalar	43
3.3.4. 236/4 Maddesi Doğrultusunda Düzenlenen Cezalar	43
3.3.5. 236/5 Maddesi Doğrultusunda Düzenlenen Cezalar	44
3.3.5.1. 236/5-a.....	44
3.3.5.2. 236/5-b	46
3.4. 237. Maddesi Doğrultusunda Düzenlenen Cezalar	46
3.4.1. 237/1 Maddesi Doğrultusunda Düzenlenen Cezalar	47
3.4.2. 237/2 Maddesi Doğrultusunda Düzenlenen Cezalar	48
3.4.3. 237/3 Maddesi Doğrultusunda Düzenlenen Cezalar	48
3.4.4. 237/4 Maddesi Doğrultusunda Düzenlenen Cezalar	49
3.4.5. 237/5 Maddesi Doğrultusunda Düzenlenen Cezalar	49
3.4.6. 237/6 Maddesi Doğrultusunda Düzenlenen Cezalar	49
3.4.7. 237/7 Maddesi Doğrultusunda Düzenlenen Cezalar	49
3.5. 238. Madde Doğrultusunda Düzenlenen Cezalar	49
3.5.1 238/1 Maddesi Doğrultusunda Düzenlenen Cezalar	51
3.5.1.1. 238/1-a.....	51
3.5.1.2. 238/1-b	52
3.5.1.3. 238/1-c.....	52
3.5.1.4. 238/1-d	53
3.5.2. 238/2 Maddesi Doğrultusunda Düzenlenen Cezalar	54
3.5.3. 238/3 Maddesi Doğrultusunda Düzenlenen Cezalar	56
3.5.4. 238/4 Maddesi Doğrultusunda Düzenlenen Cezalar	56
4.USULSÜZLÜK CEZALARI	58
4.1. 239. Madde Doğrultusunda Düzenlenen Cezalar	58
4.1.1. 239/1 Madde Doğrultusunda Düzenlenen Cezalar	58
4.1.2. 239/2 Madde Doğrultusunda Düzenlenen Cezalar	58
4.2. 241. Madde Doğrultusunda Düzenlenen Cezalar	58
4.2.1. 241/1 Maddesi Doğrultusunda Düzenlenen Cezalar	59
4.2.2. 241/2 Madde.....	59
4.2.3. 241/3 Maddesi Doğrultusunda Düzenlenen Cezalar	59
4.2.3.1. 241/3-a.....	59
4.2.3.2. 241/3-b	60
4.2.3.3. 241/3-c.....	60
4.2.3.4. 241/3-d	60

4.2.3.5. 241/3-e	61
4.2.3.6. 241/3-f	61
4.2.3.7. 241/3-g	61
4.2.3.8. 241/3-h	61
4.2.3.9. 241/3-ı	62
4.2.3.10. 241/3-j	62
4.2.3.11. 241/3-k	62
4.2.3.12. 241/3-l	63
4.2.3.13. 241/3-m	63
4.2.4. 241/4 Maddesi Doğrultusunda Düzenlenen Cezalar	63
4.2.4.1. 241/4-a	63
4.2.4.2. 241/4-b	64
4.2.4.3. 241/4-c	64
4.2.4.4. 241/4-d	64
4.2.4.5. 241/4-e	64
4.2.4.6. 241/4-f	65
4.2.4.7. 241/4-g	65
4.2.4.8. 241/4-h	65
4.2.5. 241/5 Maddesi Doğrultusunda Düzenlenen Cezalar	66
4.2.5.1. 241/5-a	66
4.2.5.2. 241/5-b	66
4.2.6. 241/6 Maddesi Doğrultusunda Düzenlenen Cezalar	66
4.2.6.1. 241/6-a	66
4.2.6.2. 241/6-b	67
4.2.6.3. 241/6-c	67
4.2.6.4. 241/6-d	67
4.2.6.5. 241/6-e	68
4.2.7. 241/7 Maddesi Doğrultusunda Düzenlenen Cezalar	68
5.SONUÇ	69
KAYNAKÇA	72

KISALTMALAR

Avrupa Birliği	AB
Dahilde İşlem Rejimi	DİR
Gümrük Birliği	GB
Gümrük İdaresi	Gİ
Gümrük Kanunu	GK
Gümrük Vergisi	GV
Gümrük Yönetmeliği	GY
İlave Gümrük Vergisi	İGV
Kabahatler Kanunu	KK
Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu	KMK
Kaynak Kullanımı Değerlendirme Fonu	KKDF
Transit Refakat Belgesi	TRB

TABLÖLAR

Tablo 1: 8543.70.90.00.19 GTİP'inin tabi olduğu vergiler	17
Tablo 2: 9608.30.00.10.00 GTİP'inin tabi olduğu vergiler	17
Tablo 3 5308.90.50.00.00 GTİP'inin tabi olduğu vergiler.....	19
Tablo 4: 5205.12.00.00.00 GTİP'inin tabi olduğu vergi oranları	20
Tablo 5. 5903.10.90.10.00 GTİP'inin tabi olduğu vergiler.....	21
Tablo 6: 5903.20.90.90.00 GTİP'inin tabi olduğu vergiler	21
Tablo 7: 5203.00.00.00.00 GTİP'inin(ABD menşeli) tabi olduğu vergiler	23
Tablo 8: 6307.10.90.90.00 GTİP'inin(ABD menşeli) tabi olduğu vergiler	23
Tablo 9: Beyanname verileri	24
Tablo 10: Beyanname Verileri	27
Tablo 11 2021/23 sayılı Tebliğ (Ek-2) Kapsamında İthalı Yasak Metal Hurdalar	28
Tablo 12: Beyanname verileri	30
Tablo 13: Beyanname Verileri	31
Tablo 14 Beyanname verileri	32
Tablo 15: Gümrük Vergileri.....	34
Tablo 16: 8518.21 Tarife Alt Pozisyonunun Tabi Olduğu Vergiler	36
Tablo 17: 8527.13.00.00.00 GTİP'inin Tabi Olduğu Vergiler	37
Tablo 18: Farklı Çıkan Eşyanın Verileri	37
Tablo 19: Beyanname verileri	39
Tablo 20: Beyanname Verileri	41
Tablo 21: Beyanname Verileri	43
Tablo 22: 3. kalem muhteviyatı, 2000 adet, 6506.91.00.00.00 GTİP'li eşyanın verileri.....	44
Tablo 23: Farklı çıkan 12096 adet, 9603.30.90.00.00 GTİP'li eşya verileri	45

Tablo 24: Beyanname Verileri	46
Tablo 25: Beyanname Verileri	52
Tablo 26: Beyanname Verileri	53
Tablo 27: Beyanname verileri	54
Tablo 28: Beyanname Verileri	55

GİRİŞ

Gümrük Mevzuatı, gümrük işlemlerinin çeşitliliği sebebiyle çok geniş bir yelpazeye sahiptir. Yükümlüsünce Türkiye gümrük bölgesine getirilen eşya 7 farklı gümrük rejimine; [Serbest Dolaşıma Giriş Rejimi (İthalat), Geçici İthalat Rejimi, Transit Rejimi, Dahilde İşleme Rejimi, Gümrük Kontrolü Altında İşleme Rejimi, Hariçte İşleme Rejimi, Gümrük Antrepo Rejimi] tabi tutulmaktadır. Ayrıca Türkiye gümrük bölgesinden çıkarılan eşyaya ilişkin olarak ihracat rejimi uygulanmaktadır.

Herhangi bir gümrük rejimine tabi tutulan eşya, yükümlüsü tarafından düzenlenen gümrük beyannamesi ile gümrüğe sunulur. Bu süreçte eşyanın ithalat/ihracat işleminin tamamlanması için özet beyan, GTİP tespiti, eşyanın menşei, uygunluk belgesi gibi birçok faktör bir araya gelmelidir. Bu parametrelerin bir araya getirilmesinde yaşanan bir takım sıkıntılar ya da eksiklikler firmaların 4458 sayılı Gümrük Kanunu kapsamında yer alan gümrük cezalarına tabi tutulmalarına neden olmaktadır.

Gümrük idarelerince oldukça çok sayıda ve pahaca yüksek gümrük cezası düzenlendiği göz önünde bulundurulduğunda, araştırmanın konusu olan Gümrük Vergi Cezalarının sebeplerinin önemi anlaşılmaktadır. Bahse konu cezalar, gümrük işlemlerinde ithalat/ihracat yapan firmaların karşılaştığı ciddi sorunlardan biridir. Bu durum seri biçimde yürütülmesi gereken gümrük işlemlerinin aksamasına ve ticari kayıplara sebep olmaktadır.

Yapılan literatür araştırmalarında Gümrük Cezaları ile ilgili olarak genellikle gümrük işlemlerinin işleyişinin ve ceza düzenlendikten sonraki aşamanın incelendiği görülmektedir. Gümrük işlemlerinin işleyişi, gümrük cezalarının ortaya çıkmasında etkili olan hususlar, gümrük rejimleri, eşyanın menşei, GTİP(Gümrük tarife istatistik pozisyonu), gümrük vergilendirme sistemi, gümrük vergilerinin tebliği, vergilerin ödenmesi, zaman aşımı, gümrük kabahatleri, çözüm yolları, itiraz yolu, dava aşaması, ilgili mahkeme, davanın karara bağlanması, sorumlu kişiler gibi hususların üzerinde durulduğu anlaşılmaktadır. Ancak ceza düzenlenmesine sebep olan fiilin, bu süreçte hatalı olan kişilerin, kurumların incelendiğine rastlanılmamaktadır.

4458 sayılı Gümrük Kanununun İkinci Bölümünde; Vergi Kaybına Neden Olan İşlemlere Uygulanacak Cezalar ve Üçüncü Bölümünde; Usulsüzlüklere İlişkin Cezalar başlığı altında gümrük idarelerince düzenlenecek ceza kararlarına konu fiiller belirtilmiştir.

4458 sayılı Gümrük Kanunun İkinci Bölümünde, 234. 235. 236. 237. ve 238. Maddelere yer verilmiştir.

234. maddede, serbest dolaşıma giriş rejimine, kısmi muafiyet suretiyle geçici ithalat rejimine, dahilde işleme rejimine, gümrük kontrolü altında işleme rejimine ve tam muafiyet suretiyle geçici ithalat rejimi hükümlerine tabi tutulan eşyaya ilişkin olarak herhangi bir vergi kaybı tespit edilmesi durumunda,

235. Maddede, serbest dolaşıma giriş rejimine ve ihracat rejimine tabi tutulan eşyaya ilişkin olarak eşyanın ithalinin ve ihracının yasaklanmış olduğunun tespiti hâlinde ve eşyanın ithalinin ve ihracının, belli kuruluşların vereceği ve gümrük idaresine ibrazı zorunlu olan lisans, izin, uygunluk belgesine veya bilgisine bağlı olmasına rağmen, eşya söz konusu belge veya bilgiye tabi değilmiş ya da söz konusu belge veya bilgi alınmış gibi beyanda bulunulduğunun tespit edilmesi hâlinde,

Yolcuların, gümrük mevzuatına göre kişisel ve hediyeelik eşya kapsamı dışında olup beyanlarına aykırı olarak üzerlerinde, eşyaları arasında veya taşıma araçlarında çıkan ya da başkasına ait olduğu halde kendi eşyasıymış gibi gösterdikleri eşyaya ilişkin,

Transit rejimine konu edilen, serbest dolaşımda olmayan eşyanın, beyan edilenden belirgin bir şekilde farklı cinsten olduğunun tespit edilmesi hâlinde,

236. maddede, gümrük işlemlerine başlanmadan veya gümrük idaresinin izni alınmadan gümrük antrepoları veya gümrük idaresince eşya konulmasına izin verilen yerlerden kısmen veya tamamen eşya çıkarılması veya buralardaki eşyanın değiştirilmesi ya da yapılan sayımlarda kayıtlara göre eşyanın bir kısmının noksan veya fazla olduğunun anlaşılması hallerinde,

Gümrüksüz satış mağazalarından hak sahibi olmayanlara satış yapılması halinde satışa konu eşyaya ilişkin,

Eşyanın gümrük antrepo rejimine tabi tutulmasına ilişkin beyanın kontrolü veya muayenesi neticesinde antrepo beyannamesinde beyan edilenden belirgin bir şekilde farklı cinsten eşya tespit edilmesi durumunda,

237. maddede, verilen özet beyan veya özet beyan olarak kullanılan ticari veya resmi belgelerdeki kayıtlı miktara göre noksanlık veya fazlalık tespit edilmesi durumunda,

238. maddede, dahilde işleme rejimi, gümrük kontrolü altında işleme rejimi ile geçici ithalat rejimine ilişkin hükümlerin ihlali hâlinde gümrük idaresince ceza kararı düzenleneceği belirtilmiştir.

4458 sayılı Gümrük Kanununun üçüncü bölümünde 239. ve 241. maddelere yer verilmiştir;

239. maddede, ithalat ve ihracata konu eşyayı, gümrük işlemlerini yaptırmaksızın yurda sokanlar veya çıkaranlar ile buna teşebbüs edenlere ilişkin,

241. maddede, gümrük kanununda belirtilen hükümlere aykırı hareket edenlere ilişkin olarak gümrük idaresince ceza kararı düzenleneceği belirtilmiştir.

Yapılan literatür araştırmalarında Gümrük Cezaları ile ilgili olarak genellikle gümrük işlemlerinin işleyişinin ve ceza düzenlendikten sonraki aşamanın incelendiğı görölmektedir. Gümrük işlemlerinin işleyişı, gümrük cezalarının ortaya çıkmasında etkili olan hususlar, gümrük rejimleri, eşyanın menşei, GTİP(Gümrük tarife istatistik pozisyonu), gümrük vergilendirme sistemi, gümrük vergilerinin tebliğı, vergilerin ödenmesi, zaman aşımı, gümrük kabahatleri, çözüm yolları, itiraz yolu, dava aşaması, ilgili mahkeme, davanın karara bağlanması, sorumlu kişiler gibi hususların üzerinde durulduğı anlaşılmaktadır. Ancak ceza düzenlenmesine sebep olan fiilin, bu süreçte hatalı olan kişilerin, kurumların incelendiğine rastlanılmamaktadır.

Bu çalışmada, gümrük cezalarına sebep olan olay, bu süreçte etkili olan faktörler, Türkiye'nin en yoğun gümrüklerine sahip olan İstanbul örneğı üzerinden incelenecektir. 4458 sayılı Gümrük Kanununda cezalara dayanak oluşturan maddeler tek tek incelenerek, cezaların mantığı açıklanacak, en çok hangi maddeden ceza düzenlendiğı belirlenecek, cezaya götüren süreçte hatanın kimden kaynaklandığı belirlenecektir.

Çalışma İstanbul'daki gümrük idareleri üzerinden yürütülecektir. İstanbul'un Türkiye'nin en büyük şehri olduğı, en yoğun gümrüklere sahip olduğı, Türkiye'de ithalat ve ihracatın en çok yapıldığı şehir olduğı göz önünde bulundurulduğunda araştırmanın sağlıklı sonuçlar vereceğı ve gümrük işlemlerinde firmalara, gümrük müşavirliklerine ve kurumlara yol gösterici nitelikte olacağı düşünülmektedir.

Araştırmada ilk olarak literatür taraması yapılarak gümrük ile ilgili kaynaklardan yararlanılacaktır. Gümrük mevzuatı, özellikle de 4458 sayılı Gümrük Kanunu temel kaynak olarak alınacaktır. Bunun yanı sıra, Gümrük Kanunu yorumlayan kaynaklardan yararlanılacaktır.

Gümrük vergi cezaları incelenirken Merkezi Bilge Sisteminden yararlanılacaktır. Merkezi Bilge Sistemi, gümrük idarelerinin ceza kararlarını düzenlediğı sistemdir. Bu sistemden alınan gerçek örneklerle uygulamalı olarak konunun anlaşılması sağlanacaktır.

1-GÜMRÜK CEZALARININ DAYANAKLARI

1.1.Kabahatler Kanunu

Ceza hukuku, suç teşkil eden insan davranışlarını ve bu davranışlara uygulanacak müeyyideleri belirleyen ve düzenleyen hukuk dalıdır. Ancak suçların bir karmaşıklığa sebebiyet verilmemesi adına sınıflandırılması gerekmektedir. Suçlar farklı açılardan sınıflandırmaya tabi tutulabilirler. Bu sınıflandırmalardan biri suç-kabahat ayrımıdır. Böylece suçlar ağırlıkları ve uygulanacak müeyyideler gibi birçok açıdan sınıflandırılabilir.¹

Kabahat kelimesi, kelime anlamı olarak “*uygunsuz hareket, yakışıksız davranış, suç, kusur, töhmet*” şeklinde tanımlanmıştır. Literatürde birçok farklı kabahat tanımı ile karşılaşmak mümkündür. Hukuki anlamı, “*Hafif hapis, para cezası veya meslek ve sanattan alıkonulma ile cezalandırılan suç*” tur. Bir diğer tanımı, “*karşılığında idari yaptırım uygulanmasının kanunda öngörüldüğü hukuka aykırı fiil*”dir.² Kabahat fiilleri, ilgili makamlarca idarî para cezası, mülkiyetin kamuya geçirilmesi ve ilgili kanunlardaki diğer yaptırımlarla cezalandırılır. Hem kast ile hem de taksir ile işlenebilen fiilleri belirtir.³

Suç kelimesi, hukuka aykırı hatalı insan fiili olarak tanımlanabilir. Bir diğer tanımı ise toplumsal düzenin korunması için uygulanan kuralları, kasıtlı olarak ihlal eden insan davranışdır.⁴ Suç işlenmesi durumunda, hukuk koyucu tarafından hapis cezası, adli para cezası veya güvenlik tedbiri şeklinde yaptırımlar uygulanır. Nadiren taksirle işlenmekle birlikte genellikle kast ile işlenir.⁵

Hangi haksızlığın suç hangi haksızlığın kabahat olarak tanımlanacağı noktasında birçok farklı görüş bulunmaktadır. Ancak bu görüşler kabahat ve suç ayrımında net bir çizgi ortaya koyamamakta ve birçok açıdan eleştirilmektedir. Görüşlerden birine göre kabahatler idari haksızlıklardır ve sadece idari özellikteki zararlara neden olmaktadır. Suçlar ise hukuksal değerlerin ihlali anlamına gelir ve sosyal açıdan zararlı fiillerdir. Yani kabahatler hukuku, kamu düzeninin korunması için var olan hukuksal değerleri, ceza hukuku ise kişisel, devletten bağımsız olan hukuksal değerleri korumayı esas almaktadır. Eğer bir fiil topluma karşı işleniyorsa kabahat, tek tek kişilere karşı işleniyorsa suç olarak tanımlanır. Bir başka görüşte, kabahat ve suç ortaya koyulan zararın boyutuna göre belirlenir. Kabahatler suçlara göre daha hafif fiillerdir. Kabahat suç ayrımı uygulanan yaptırımın boyutuna göre yapılmalıdır. Ancak

¹ Abdullah OK, Türk Hukukunda Gümrük Vergileri ve Cezaları, Doktora Tezi, 2016, s 241-242

² Kaan GİRĞİN, Kabahat ve Suç Ayrımı, Yüksek Lisans Tezi, 2020, s 3

³ Av. Uğur TOPSAKAL, Ferhat BARS, Suç ve Kabahat Ayrımının Bankacılık Kanununun 61. Maddesi Yönünden İrdelenmesi, 2021, <https://blog.lexpera.com.tr/suc-ve-kabahat-ayriminin-bankacilik-kanununun-61-maddesi-ynunden-irdelenmesi/#fn3>

⁴ Kaan GİRĞİN, Kabahat ve Suç Ayrımı, Yüksek Lisans Tezi, 2020, s 6

⁵ Av. Uğur Ferhat TOPSAKAL, BARS, Suç ve Kabahat Ayrımının Bankacılık Kanununun 61. Maddesi Yönünden İrdelenmesi, 2021, <https://blog.lexpera.com.tr/suc-ve-kabahat-ayriminin-bankacilik-kanununun-61-maddesi-ynunden-irdelenmesi/#fn3>

bu görüşler kabahat suç ayırımını ortaya koymada yetersiz kalmaktadır. Bir fiilin suç veya kabahat olarak kabul edilmesine, kanun koyucu anayasal ilkelere bağlı olarak izlediği suç politikası doğrultusunda karar verebilir.⁶

Kabahat ve suç ayırımının yapılmasının pek çok faydası bulunmaktadır. Suç kabahat ayırımının bulunmadığı bir hukuk sisteminde, suçlar ve kabahatler aynı mahkemeler tarafından yargılanır. Ayrıca kabahatler sayıca daha fazla olduğundan dolayı mahkemeler suçlardan daha çok kabahatleri yargılamak zorunda kalır. Bu da mahkemeler için ciddi bir iş yükü oluşturur. Kabahat ve suç ayırımının olduğu hukuk sistemlerinde ise kabahatlere mahkemeler yerine ilgili idari makamlar baktığından mahkemelerin iş yükünde ciddi bir azalma görülecektir. Suçlara göre daha hafif zararları ifade eden kabahatlerin mahkemelerde yargılanması suçlara yeterince zaman ayrılamamasına ve sağlıklı bir şekilde soruşturma ve kovuşturma aşamalarının yürütülememesine neden olmaktadır. Ayrıca mahkemelerde sadece suçların yargılanması ekonomik katkı da sağlayacaktır. Kabahat ve suçlara farklı makamların bakması uzmanlaşmayı da beraberinde getirmektedir.⁷

Kabahatler ve cürümler 765 sayılı eski Türk Ceza Kanunu'nda iki ayrı gruba ayrılmıştı. Ancak 5237 sayılı yeni Türk Ceza Kanunu'nda bu ayırım bırakılarak kabahatler yeni Türk Ceza Kanunu'na eklenmemiştir. Kabahatler için 5326 sayılı Kabahatler Kanunu (KK) düzenlenmiştir. (OK, 2016, s. 246) 5326 sayılı Kabahatler Kanunu 01.06.2005 tarihinde yürürlüğe girerek ilk defa idari yaptırımlara ilişkin düzenlemeler kanunlaştırılmıştır.⁸

Kabahatler kanunu genel kanun özelliğindedir ve bu özelliği KK'nun değerini daha da artırmaktadır. Özel kanunda hüküm bulunmadığı durumlarda KK'nun hükümleri geçerlidir. Özel kanunla çeliştiği durumlarda ise özel kanun hükümleri uygulanır.⁹ Kanun yoluna ilişkin hükümler noktasında, diğer kanunlarda aksi yönde hüküm bulunmaması halinde KK'nun hükümleri uygulanır. İdari para cezası veya mülkiyetin kamuya geçirilmesi yaptırımını gerektiren bütün fiiller için ise KK'nun diğer genel hükümler uygulanır.¹⁰

KK'nda genel sağlığı, çevreyi ve ekonomik düzeni, toplum düzenini ve genel ahlakı koruma amacıyla, kabahatlere ilişkin genel ilkeler, idari yaptırım çeşitleri ve sonuçları, idari yaptırımlara ilişkin

⁶ Kaan GİRĞİN, Kabahat ve Suç Ayırımı, Yüksek Lisans Tezi, 2020, s 10-11-12-13-14-15-16

⁷ Kaan GİRĞİN, Kabahat ve Suç Ayırımı, Yüksek Lisans Tezi, 2020, s 18

⁸ Tahsilat Genel Tebliği, 2007, <https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuat?MevzuatNo=11305&MevzuatTur=9&MevzuatTertip=5>

⁹ Abdullah OK, Türk Hukukunda Gümrük Vergileri ve Cezaları, Doktora Tezi, 2016, s 248

¹⁰ Selçuk GİŞİ, Kabahatleri Suç Olmaktan Çıkarma Eğilimi ve Kabahatler Kanunu, İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 2017, s 137

kanun yolları ve çeşitli kabahatler hüküm altına alınmıştır. KK'nun 2. maddesinde, kabahat ifadesi, idari yaptırım uygulanmasını gerektiren haksızlık olarak tanımlanmaktadır.¹¹

KK'nun 7. maddesinde, kabahatin ihmalî davranışla işlenebileceği belirtilmiştir. İhmalî davranışla kabahatin işlenmesi için kişinin belli bir icrai davranışta bulunma noktasında hukuki sorumluluğu bulunmalıdır. 9. maddede, kabahatlerin hem kasten hem taksirle işlenebileceği ifade edilmektedir. Kabahatler sonucunda uygulanacak idari yaptırımlara idari para cezası ve idari tedbirlere ise (mülkiyetin kamuya geçirilmesi ve diğer tedbirler) 16. maddede yer verilmiştir.¹²

İdari para cezaları, adli organlarla bağlantılı olmadan bizzat idare tarafından uygulanan cezalar şeklinde ifade edilmektedir. İdari nitelikteki cezalar, kanunda açıkça belirlenen durumların ihlali halinde idareye ceza uygulama yetkisinin verildiği işlemlerdir. En bariz özelliği, KK'nun 22. maddesinde belirtildiği gibi idari makamlar tarafından uygulanmasıdır. Devletin idari kurumları tarafından, bu kurumların kurallarına uyulmadığı takdirde ilgili kanunda belirtilen kabahatlerin işlenmesi neticesinde düzenlenmektedir.¹³ Anayasa Mahkemesi'nin 23.10.2007 tarihli ve 1997/19 E. ve 1997/66 K. sayılı kararında idari para cezası: "İdarî para cezaları, idarî makamların kararlarıyla oluşmaktadır. İtiraz halinde yargının vereceği karar, onun bu niteliğini değiştirmemektedir. Sonuçları belli ölçüde genel para cezalarına benzese de tümüyle idarî işleme dayanan bir yaptırımdır. Yargı organlarının müdahalesi olmadan doğrudan idarece kararlaştırılmakta ve uygulanmaktadır. İdarî para cezaları ile kamu düzenine aykırı davranışların önlenmesi, toplumda disiplinin sağlanması amaçlanmaktadır." şeklinde ifade edilmiştir.¹⁴

Uygulanacak ceza miktarlarında orantılılık ve ölçülülük ilkeleri esastır. Bu ilkeleri zedelemeyecek şekilde, idari para cezalarının failin katlanamayacağı ve ekonomik olarak hayattan koparmayacak düzeyde olması gerekmektedir. Cezanın orantılılığının sağlanması için korunan hukuksal değer türü ve önemi ile hukuksal değere verilen zararın veya yol açılan tehlikenin büyüklüğünün göz önünde bulundurulması gerekmektedir. Böylece ceza miktarlarında orantılılık ve ölçülülük ilkeleri sağlanabilecektir.¹⁵ Gümrük işlemlerinin riskleri ve ülkemiz ve dünya ticareti açısından önemi göz

¹¹ Kabahatler Kanunu, <https://www.mevzuat.net/abn/ana.aspx?neresi=%2Fabn%2Fanasayfa.aspx>, 2021

¹² Kabahatler Kanunu, <https://www.mevzuat.net/abn/ana.aspx?neresi=%2Fabn%2Fanasayfa.aspx>, 2021

¹³ İbrahim ORGAN, Tülay BARAN, İdari Ve Adli Para Cezalarının Karşılaştırılması, Ömer Halisdemir Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 2020, s 795

¹⁴ İsmail YEŞİL, Ceza Hukuku Genel İlkelerinin İdari Cezalara Uygulanabilirliği, Yüksek Lisans Tezi, 2010, s 42

¹⁵ İbrahim ORGAN, Tülay BARAN, İdari Ve Adli Para Cezalarının Karşılaştırılması, Ömer Halisdemir Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 2020, s 795-796

önünde bulundurulduğundan Gümrük İdaresince uygulanan idari cezalar yüksek meblağlarda olmaktadır.¹⁶

Gümrük idaresince uygulanan müeyyideler iki kısma ayrılır. Birincisi KK çerçevesinde uygulanan idari ceza kararlarıdır. Diğer 5607 sayılı Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu (KMK) çerçevesinde adli olarak düzenlenen ceza kararlarıdır. KK, gümrük mevzuatı çerçevesinde düzenlenen idari cezaların temel dayanağını oluşturmaktadır. KK'nun yürürlüğe girmesiyle gümrük idaresi tarafından düzenlenen idari cezalar bir dayanağa başlanmıştır.¹⁷

Gümrük idarelerince, KK'nun 16. maddesinde belirtildiği gibi idarî yaptırımlar, idarî para cezası ve idarî tedbirler uygulanır. Bahsi geçen idari tedbirler mülkiyetin kamuya geçirilmesi ve gümrük mevzuatında yer alan diğer tedbirlerdir. Ayrıca 17. maddede belirtildiği gibi maktu ve nispi ceza kararları düzenlenmektedir.¹⁸

Diğer taraftan, KK çerçevesinde, Gümrük Yönetmeliği 579. maddesi, 'Bir fiilin hem Kanunun hem de kaçakçılıkla mücadele veya diğer ceza koyan kanunların kapsamına girebilecek olması durumunda, idare amiri durumu inceleyerek olay dolayısıyla, aynı zamanda diğer kanunlara göre işlem yapılıp yapılmayacağını tespit eder.'¹⁹ (Gümrük Yönetmeliği, 2022) uyarınca idari amire, ceza uygulamayı gerektiren bir durum söz konusu olduğunda sadece gümrük mevzuatı açısından değil, ayrıca diğer kanunların içerisine girdiği durumları da inceleyerek cezai müeyyide uygulama yetkisi ve sorumluluğu verilmektedir. Gümrük gözetimi altında bulunan durumlarda gümrük mevzuatı çerçevesinde diğer kanunların içerisinde bulunan köprü mevzuat uyarınca uygulanacak müeyyideler Gümrük İdaresince uygulanır. Hatta öncelik diğer kanunlarsa veya diğer kanunlar uyarınca uygulanan müeyyideler daha yüksekse sadece diğer kanunlar çerçevesinde işlem yapılır. Böylece gümrük idaresi birden fazla kurumun ve yüzlerce mevzuatın uygulanması ile yükümlü tutulmaktadır.²⁰

1.2. Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu

Kaçakçılık kelime anlamı olarak bir ülkeye vergileri ödenmemiş, ithali men edilmiş bir ürünü sokmak veya gizlice ülkeden çıkarmak anlamına gelmektedir. En sık kullanılan tanımı ise bir eşyayı gümrük işlemlerine tabi tutmadan ülkeye sokmak şeklindedir. Değişen ve küreselleşen dünyayla birlikte çeşitli kaçakçılık yöntemlerinin ortaya çıkmasından dolayı pek çok kaçakçılık suçu ve tanımı

¹⁶ Mesut YILMAZ (Şube Müdürü V./Muayene Memuru), 2022

¹⁷ Mesut YILMAZ (Şube Müdürü V./Muayene Memuru), 2022

¹⁸ Kabahatler Kanunu, <https://www.mevzuat.net/abn/ana.aspx?neresi=%2Fbn%2Fanasayfa.aspx>, 2022

¹⁹ Gümrük Yönetmeliği, <https://www.mevzuat.net/abn/ana.aspx>, 2022

²⁰ Mesut YILMAZ (Şube Müdürü V./Muayene Memuru), 2022

mevcuttur.²¹ Bunlar ithali ve ihracı yasaklanmış eşyanın ülkeye sokulması, ithali veya ihracı bir takım gümrük vergilerinin ödenmesi koşuluyla serbest olan eşyanın söz konusu gümrük vergilerini ödememek için gümrükten kaçırılması, eşyanın ülkeye izinsiz sokulması, gerekli gümrük işlemleri tamamlanan eşyanın amacı dışında kullanılması, ihraç edilmeyen eşyanın ihraç edilmiş gibi gösterilerek yardımlardan yararlanılması olarak sayılabilir.²²

Dünya gümrük örgütü ise daha ayrıntılı bir tanıma yer vermiştir. “Ticari eşya sevkiyatı üzerindeki vergi, resim ve harçları ödemedi kaçınmak veya buna teşebbüs etmek, ticari eşya için uygulanmakta olan yasaklama, sınırlama ve kısıtlamalardan kaçınmak veya buna teşebbüs etmek, herhangi bir vergi iadesi, sübvansiyon veya ödemeyi haksız yere almak veya buna teşebbüs etmek, iş hayatında meşru rekabet ilke ve uygulamalarını zedeleyici haksız ticari avantaj elde etmek veya buna teşebbüs etmek amacıyla gümrüklerin uygulanmasından sorumlu olduğu kural koyucu ve düzenleyici mevzuat hükümlerinin herhangi bir şekilde ihlali kaçakçılık sayılır.” şeklinde tanımlamıştır.²³ Yargıtay Ceza Genel Kurulu, “Yurda sokulması veya yurt dışına çıkarılması yasak olan şeyleri yasadışı yollardan yurda sokma veya yurttan dışarı çıkarma yahut girmesi ve çıkması serbest ve fakat gümrük vergisine tabi malları vergi vermeden yasadışı yollardan yurda sokma veya yurttan çıkarma ve fiillere teşebbüs etmektir.” şeklinde bir kaçakçılık tanımı yapmıştır.²⁴

Kaçakçılık fiili sosyal ve ekonomik açılardan ülkelere zarar vermektedir. Devletlerin önemli gelir kalemlerinden biri olan gümrük vergilerinin eksik tahsil edilmesine ve kaçak yollarla ülkeye giren eşyanın iç piyasaya zarar vermesine sebep olmaktadır. Bu nedenle kaçakçılık fiili tüm dünyada olduğu gibi ülkemizde de suç sayılmış ve kaçakçılığı önlemek için çeşitli kanunlar düzenlenmiştir. Ülkemizde ithalatın yoğunlukta olduğu ve bulunduğu coğrafya itibarıyla kaçakçılığa daha fazla maruz kaldığı göz önünde bulundurulduğunda kaçakçılık ülkemiz için önlenmesi gereken ciddi bir suçtur.²⁵

Türkiye’de kaçakçılık fiili ile ilgili düzenlenen ilk kanun 10.12.1927/1126 tarih/sayılı Kaçakçılığın Men ve Takibine Dair Kanun’dur. İkinci olarak ise 15.06.1929/1510 tarih/sayılı kanun düzenlenmiştir. Cumhuriyetin ilk yıllarında düzenlenen bu iki kanundan sonra 07.01.1932/1918

²¹ Murat AYDIN, 5607 Sayılı Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu Çerçevesinde Kaçakçılık Fiilleri ve Yaptırımları, 2011, s 4

²² Batuhan AKTAŞ, Gümrük İşlemlerine Tabi Tutmadan Ülkeye Eşya Sokma Suçu Üzerine Bir İnceleme, TBB Dergisi, 2015, s 114

²³ Dilara ŞAHİN, 5607 Sayılı Kaçakçılıkla Mücadele Kanunundaki İthalat Suçları ve Kabahatleri, Yüksek Lisans Tezi, 2011, s 3

²⁴ Dilara AYDIN, 5607 Sayılı Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu Çerçevesinde Kaçakçılık Fiilleri ve Yaptırımları, Yüksek Lisans Tezi, 2011, s 5

²⁵ Batuhan AKTAŞ, Gümrük İşlemlerine Tabi Tutmadan Ülkeye Eşya Sokma Suçu Üzerine Bir İnceleme, TBB Dergisi, 2015 s 112

tarih/sayılı kanun yürürlüğe koyulmuş, 71 sene yürürlükte kalarak Türk Kaçakçılık Mevzuatının en uzun süreli kanunu olmuştur. 1929 ekonomik buhranının etkilerini azaltmak için korumacı politikalar izlendiğinden dolayı 1918 sayılı kanunda ithalata ilişkin kaçakçılık fiillerine ağırlık verildiği görülmektedir. AB ile Gümrük Birliği imzalanmasından sonra ise değişen şartlardan ve uyum sürecinden dolayı 10.07.2003 tarihinde kabul edilen 4926 sayılı Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu yürürlüğe koyulmuştur.²⁶

5237 sayılı TCK'nın 5. maddesi bu kanunun genel hükümlerinin özel ceza kanunları için de uygulanacağına ve 5326 sayılı KK'nun 3. maddesinin bu kanunun genel hükümlerinin diğer kanunlardaki kabahatler içinde uygulanacağına hükmetmesi üzerine 4926 sayılı KMK'nun 5237 sayılı TCK ve 5326 sayılı KK ile uyumlu hale getirilmesi gerekliliği ortaya çıkmıştır. Bu doğrultuda, 4926 sayılı kanun tamamen kaldırılarak, 21.03.2007 tarihli, 5607 sayılı KMK, 31.03.2007 tarihinde 26479 sayılı Resmî Gazetede yayımlanarak yürürlüğe koyulmuştur.²⁷

5607 sayılı KMK 1. maddesinde, kanunun amacının kaçakçılık fiilleri ve yaptırımları ile kaçakçılığı önlemek olduğu belirtilmektedir. Ayrıca kaçakçılığı izleme, araştırma usul ve esaslarını belirleme amacı olduğu da vurgulanmaktadır. Devleti ekonomik olarak zarara uğratan kaçakçılık faaliyetlerinin önlenmesinin yanı sıra izlenmesi ve araştırılması da KMK'nu kapsamına alındığı görülmektedir. 2. maddede gümrük vergileri, gümrüklenmiş değer ve akaryakıt ifadeleri tanımlanmıştır. 3. maddede ise kaçakçılık suçları tek tek sayılmıştır.²⁸

Kaçakçılık suçları ile ilgili olarak 5607 sayılı KMK'nda herhangi bir hüküm bulunmaması durumunda 5237 sayılı TCK'nın 5. maddesinde belirtildiği şekilde TCK'nın genel hükümleri geçerlidir. Kaçakçılık kabahatleri için ise 5326 sayılı KK'nun 3. maddesi gereğince KK'nun genel hükümleri geçerlidir.²⁹

Gümrük idaresince uygulanan adli müeyyideler dayanağını KMK'dan almaktadır. Uygulanan adli müeyyidelerin idari müeyyidelerden pek çok yönden farklılıkları bulunmaktadır. Adli müeyyideler kabahatlere değil suçlara karşı uygulanır ve idarece değil adli makamlarca işlem yapılır. Suçlar istisnai olarak taksirle işlenmekle birlikte esas olarak kasıtlı işlenir. Adli suç işleyen fail haksız davranan anti

²⁶ İsa POLAT, 5607 Sayılı Kaçakçılık Mücadele Kanunu Uyarınca İhracat Kaçakçılığı Suçları ve Kabahatleri, Yüksek Lisans Tezi, 2009, s 4-5-6-7

²⁷ Dilara ŞAHİN, 5607 Sayılı Kaçakçılıkla Mücadele Kanunundaki İthalat Suçları ve Kabahatleri, Yüksek Lisans Tezi, 2011, s 4

²⁸ Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu, 2021, <https://www.mevzuat.net/abn/ana.aspx?neresi=%2Fbn%2Fanasayfa.aspx>

²⁹ Dilara ŞAHİN, Yüksek Lisans Tezi, 5607 Sayılı Kaçakçılıkla Mücadele Kanunundaki İthalat Suçları ve Kabahatleri, Yüksek Lisans Tezi, 2011, s 5

sosyal bir kişilik olarak tanımlanmaktadır. Adli cezalarda içtima, iştirak, tekerrür, erteleme gibi kurumlar uygulanmakta ve adli sicile işleme esas olmaktadır. Adli cezalar çerçevesinde Anayasaya göre ancak mahkemeler tarafından uygulanabilen hürriyeti bağlayıcı hapis cezaları, para cezaları ve diğer tedbirler uygulanır. Aralarında pek çok fark bulunmasına rağmen bireylerin bazı fiilleri aynı zamanda hem adli yaptırıma hem de idari yaptırıma konu olabilmektedir. Bu durumda hem idari müeyyide hem de adli müeyyide uygulanmaktadır.³⁰

Gümrük anlaşmazlıklarında hangi olayın idari hangi olayın adli olduğuna GY 579. maddesi doğrultusunda karar vermekle idari amir sorumlu ve yetkilidir. Bu noktadaki nesnel kriter suçun maddi ve manevi unsurlarının oluşup oluşmamasıyla ilgilidir. Adli bir işlem uygulanabilmesi için suçun maddi unsurlarından kasıt bulunmalıdır. KK ile KMK arasındaki temel fark suçun maddi ve manevi unsurlarının ayırt edilmesidir. Ayrıca ekonomik suça ekonomik ceza, adli suça adli ceza anlayışı doğrultusunda da adli ve idari işlem ayrımı yapılır. Oto, akaryakıt, sigara gibi ticareti fazla olup vergisel yükü yüksek olan ürünlerde kaçakçılık riski her zaman bulunmaktadır.³¹

³⁰ İsmail YEŞİL, Ceza Hukuku Genel İlkelerinin İdari Cezalara Uygulanabilirliği, Yüksek Lisans Tezi, 2010, s 60-61-72

³¹ Mesut YILMAZ (Şube Müdürü V./Muayene Memuru), 2022

2-GÜMRÜK KANUNU

1.Gümrük Kanunu

Sovyetler Birliği'nin saldırgan genişlemeci politikasına karşı, Türkiye dış politikasını bağımsızlığın korunmasına ve güvenliğin sağlanmasına yönelik şekillendirmiştir. Bu doğrultuda, İkinci Dünya Savaşından sonra uzun dönemdir var olan batılılaşma hareketlerinin de etkisiyle Avrupa kıtasına ve Avrupa kaynaklı oluşumlara yönelmiştir. NATO, OECD ve Avrupa Konseyi gibi kuruluşlara girmesinde bu faktörler rol oynamıştır. Avrupa Birliğine (AB) üyelik başvurusunda bulunması da bunlardan biridir.³²

1958 yılında Roma Anlaşmasının altı Avrupa ülkesi tarafından imzalanmasının ardından Türkiye 31 Temmuz 1959'da ilk tam üyelik başvurusunda bulunmuştur. O dönemde Türkiye, tam üyelik için yeterli olmadığı gerekçesiyle reddedilerek tam üyelik koşulları gerçekleşinceye kadar geçerli olacak bir anlaşma imzalanması önerilmiştir. Bu doğrultuda, Türkiye'nin tam üyeliği için 12 Eylül 1963'de Ankara Anlaşması imzalanmıştır.³³

Anlaşmada hazırlık, geçiş ve son dönem olmak üzere üç aşama öngörülmüştür. Hazırlık döneminin amacı Türk ekonomisini Gümrük Birliğine (GB) hazır hale getirmektir. Hazırlık döneminin tamamlanmasıyla Katma protokol 13 Kasım 1970 tarihinde imzalanarak 1973 tarihinde yürürlüğe girmiştir. Böylece geçiş dönemi başlamıştır. Geçiş döneminin sonunda ise en geç 1995'te GB'nin tamamlanması planlanmıştır. Katma protokolde planlandığı gibi Avrupa Parlamentosu'nun 23 Kasım 1995 tarihinde Ortaklık Konseyi Kararını onaylamasının ardından Türkiye ile AB arasında 1 Ocak 1996 tarihinde itibaren GB yürürlüğe girmiştir.³⁴

GB'nin yürürlüğe girmesiyle 19.07.1972 tarihinde yürürlüğe giren 1615 sayılı Gümrük Kanunu'nun (GK) AB gümrük kodu doğrultusunda yenilenmesi gerekliliği ortaya çıkmıştır. Bu

³² Mehmet KURT, Eski Yeni Dergisi, Gümrük Birliği Kazanım mı Kayıp mı, 2007, s. 24,25

³³ Yasemin TELLİ ÜÇLER, Sosyal Ekonomik Araştırmalar Dergisi, Gümrük Birliği'nden Sonra Türkiye-AB İlişkileri, 2014, s. 208 209

³⁴ Mehmet KURT, Eski Yeni Dergisi, Gümrük Birliği Kazanım mı Kayıp mı, 2007, s. 25, 26

doğrultuda, GB'ne uyum sağlayabilmek için 1615 sayılı GK kaldırılarak 4458 sayılı GK 04.11.1999³⁵ tarihli, 23866 sayılı Resmî Gazetede yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.³⁶

Gümrük Mevzuatında temel dayanak GK'dur. Gümrük İdarelerince tesis edilen işlemlerde GK esas alınmaktadır. Ancak GK bir çerçeve kanundur. Tüm faaliyetleri ve olayları bünyesinde barındırmaz. Çerçeveyi çizer, sonrasında ise yapılacak işlemler için Gümrük Yönetmeliği (GY), Genelgeler ve alt mevzuat hükümleri esas alınır.³⁷

Diğer taraftan, GK bir uyum yasasıdır. GB doğrultusunda hazırlanmıştır. Bu bağlamda, gümrük rejimleri de yeniden düzenlenmiştir. Bazı istisnalar dışında ithal edilecek eşya için idari usuller de ciddi anlamda basitleştirilmiştir. AB menşeli ürünlerin gümrük vergisi (GV) olmaksızın ticareti mümkün hale getirilmiştir.³⁸

GK 13 kısım ve 248 maddeden oluşmaktadır.³⁹ (Gümrük Kanunu, 2022) Ayrıca GK'na ek olarak 593 maddelik GY 07.10.2009 tarihli, 27369 sayılı Resmî Gazetede yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.⁴⁰ (Gümrük Yönetmeliği, 2022) GY'nin kapsamı, gümrük idarelerinde gerçekleştirilen gümrük işlemlerine ilişkin usul ve esasları belirlemek şeklinde tanımlanmaktadır.⁴¹

4458 sayılı GK'nun birinci maddesinde 'Bu Kanunun amacı, Türkiye Cumhuriyeti Gümrük Bölgesine giren ve çıkan eşyaya ve taşıt araçlarına uygulanacak gümrük kurallarını belirlemektir.' şeklinde kanunun amacı belirtilmiştir. İkinci maddede kanunun kapsamı belirtilmiştir. Türkiye Cumhuriyeti Gümrük Bölgesinin Türkiye Cumhuriyeti topraklarını kapsadığı ifade edilmiştir. Buna Türkiye kara suları, iç suları ve hava sahası da dâhildir.⁴²

2.Gümrük Vergi Cezaları

Gümrük işlemlerinde, gümrük mevzuatının ihlal edilmesi durumunda uygulanan adli veya idari yaptırımlar gümrük cezaları, gümrük suçları veya gümrük kabahatleri kavramlarıyla adlandırılmaktadır. Gümrük kabahati veya gümrük cezaları idari, gümrük suçu ise adli yaptırımları ifade etmektedir.⁴³

³⁵ Gümrük Kanunu, Mevzuat.net, 2022 <https://www.mevzuat.net/abn/ana.aspx?neresi=/bul/MenuGoster.aspx?menuID=1>

³⁶ Lamia ÖZTÜRK, Sosyal, Beşeri ve İdari Bilimler Dergisi, Gümrük Kanunu'nda Sorumluluk Halleri, 2021, s. 328

³⁷ Ali ALGAN (Muayene Memuru), 2022

³⁸ Gümrük Kanunu, 2022, <https://www.mevzuat.net/abn/ana.aspx?neresi=/bul/MenuGoster.aspx?menuID=1>

³⁹ Gümrük Kanunu, 2022, <https://www.mevzuat.net/abn/ana.aspx?neresi=/bul/MenuGoster.aspx?menuID=1>

⁴⁰ Gümrük Yönetmeliği, 2022, <https://www.mevzuat.net/abn/ana.aspx>

⁴¹ Lamia ÖZTÜRK, Sosyal, Beşeri ve İdari Bilimler Dergisi, Gümrük Kanunu'nda Sorumluluk Halleri, 2021 s. 328

⁴² Gümrük Kanunu, 2022, <https://www.mevzuat.net/abn/ana.aspx?neresi=/bul/MenuGoster.aspx?menuID=1>

⁴³ Remzi AKÇİN, Tüm Yönleriyle Gümrük İşlemleri, 2021 s. 279

Gümrük idarelerinde gerçekleştirilen işlemler sonucu, vergi mükellefi ve sorumluları tarafından vergi kaybına sebebiyet veren veya usul hükümlerine aykırı olan davranışlar gümrük kabahati olarak tanımlanmaktadır. Bu doğrultuda, GK’nda yer alan ve para cezasını gerektiren fiiller gümrük kabahatleri olarak adlandırılabilir. Gümrük Kabahatleri devletin gümrük ve vergi politikalarına karşı işlenen fiiller olması dolayısıyla bu fiillere karşı uygulanan para cezaları idari nitelikteki para cezalarıdır ve gümrük cezaları olarak adlandırılır.⁴⁴

2013 yılında yapılan düzenleme ile 5607 sayılı KMK’nu kapsamında yer alan gümrük suçları 4458 sayılı GK’na aktarılmıştır. Böylece tek bir mercinin görev alanı haline getirilerek gümrük işlemleri ile ilgili GK uyarınca kabahat oluşabileceği gibi KMK doğrultusunda da kaçakçılık suçu meydana gelebilmektedir.⁴⁵

Hem GK doğrultusunda kabahat hem de KMK kanunu doğrultusunda kaçakçılık suçu oluşabilmekte.

Bir fiilin hem GK’nun hem de KMK veya diğer ceza koyan kanunların kapsamına girmesi durumunda, idare amiri durumu inceleyerek, aynı zamanda diğer kanunlara göre işlem yapıp yapılmayacağını tespit etmekle sorumludur.⁴⁶

GK uyarınca idari para cezası uygulamaya gümrük idarelerinin amirleri veya yardımcıları, gerekçesini belirtmek suretiyle, yetkilidir. Düzenlenen ceza kararları tarih sırasına göre numaralandırılarak elektronik ortamda kayda alınır ve yükümlüsüne tebliğ edilir.⁴⁷

Gümrük mevzuatını ihlal edenlere GK’nda yazılı ceza hükümleri uygulanır. Dolayısıyla, GK’nda yer almayan veya kanunla yetki verilmeyen cezalar kanunilik ilkesi gereği gümrük yönetmeliği ile getirilemez.⁴⁸

Gümrük işlemleri ile ilgili para cezasını gerektiren fiillerde bulunanların kasıtlı olup olmadıklarına bakılmaz. Gümrük suçlarının kabahat türünden fiillerle işlendiği kabul edildiğinden kasıt aranmasına gerek duyulmamıştır.⁴⁹

İdari para cezası uygulanması, bu fiilleri yapanlar hakkında diğer idari yaptırımların uygulanmasına engel değildir. Para cezası ile birlikte, eşyanın mülkiyetinin kamuya geçirilmesi, verilen

⁴⁴ Abdullah OK, Türk Hukukunda Gümrük Vergileri ve Cezaları, Doktora Tezi, 2016, s 265, 266

⁴⁵ Remzi AKÇİN, Tüm Yönleriyle Gümrük İşlemleri, 2021 s. 280

⁴⁶ Gümrük Yönetmeliği 579/1 maddesi, 2022,
<https://www.mevzuat.net/abn/ana.aspx?neresi=/bul/MenuGoster.aspx?menuID=1>

⁴⁷ Gümrük Yönetmeliği 580/1 ve 2 maddeleri, 2022,
<https://www.mevzuat.net/abn/ana.aspx?neresi=/bul/MenuGoster.aspx?menuID=1>

⁴⁸ Remzi AKÇİN, Tüm Yönleriyle Gümrük İşlemleri, 2021 s. 280

⁴⁹ Remzi AKÇİN, Tüm Yönleriyle Gümrük İşlemleri, 2021 s. 281

bazı yetkilerin geri alınması, araçlara el koyulması, meslekten men edilmesi vb. bazı idari yaptırımlar uygulanabilir.

Konusu ve yükümlüsü aynı olduğu durumda, aralarında maddi ve hukuki yönden bağıllık bulunması şartıyla birden fazla işlem veya beyannameye ilişkin gümrük vergileri ve para cezalarına tek tahakkuk ve ceza kararı düzenlenebilir. Bu kararlarda, ilgili işlem veya beyanname tarih ve sayıları, cezanın nev'i ve alacak miktarı ayrı ayrı belirtilir.⁵⁰

Gümrük cezası gerektiren fiil ile birden fazla kabahat fiili işlenmiş ise sadece daha ağır olan ceza verilir. Tek fiil ile birden fazla kabahat işlenmesi durumunda, suçlarda birleşme hükümleri dikkate alınarak sadece miktar itibarıyla daha ağır olan cezanın kesilmesi esası kabul edilmiştir.⁵¹

Mülkiyetin kamuya geçirilmesi kararının uygulanmasında kaim değer dikkate alınır. Kaim değer, yerine geçen değer anlamındadır. Ulaşılamayan eşyanın tazmin değeridir. Eşyanın mülkiyetini kamuya geçirilmesi eşya kamu malı haline geldiğini ancak bulanamadığını ifade eder. Bu durumda, eşyanın gümrüklenmiş değeri tahsil edilir.⁵²

Gümrük idaresi tarafından yükümlüye yazı ile yanlış izahat verilmesi durumunda idari para cezası uygulanmaz.⁵³

Gümrük laboratuvarlarında düzenlenen tahlil raporları doğrultusunda beyan edilen tarifenin daha sonra eşyanın farklı bir tarifede sınıflandırılması gerektiği durumda sadece usulsüzlük cezası uygulanır. Verilen tarife bilgisi kapsamında tespiti edilen tarifenin gümrük idaresinde değiştirilmesi durumunda da yalnızca usulsüzlük cezası uygulanır.⁵⁴

Gümrük cezası gerektiren fiiller sonucunda KMK'ya göre daha ağır bir ceza verilmiş ise ayrıca para cezası uygulanmaz. Kaçakçılık ve diğer kanunlar gereğince kovuşturma için gereğine girilmiş veya kovuşturmaya başlanmış olsa bile gümrük idaresince gerekli işlemler tesis edilir. Bu işlemler sonucu tahsil edilen paralar emanet hesabına alınır. Dava sonucunda daha ağır bir cezaya hükmedilmesi ve kesinleşmesi durumunda GK doğrultusunda düzenlene ceza kaldırılır ve alınmış olan para geri verilir. Böylece aynı fiil için iki ayrı ceza düzenlenmesi önlenmiş olmaktadır.⁵⁵

GK'nda cezalar on birinci kısımda, üç bölüm halinde düzenlenmiştir. Birinci bölümde genel hükümler yer akmaktadır. İkinci ve üçüncü bölümlerde Vergi Kaybına Neden Olan İşlemlere

⁵⁰ Gümrük Yönetmeliği 580/3 maddesi, 2022,
<https://www.mevzuat.net/abn/ana.aspx?neresi=/bul/MenuGoster.aspx?menuID=1>

⁵¹ Remzi AKÇİN, Tüm Yönleriyle Gümrük İşlemleri, 2021 s. 281

⁵² Remzi AKÇİN, Tüm Yönleriyle Gümrük İşlemleri, 2021 s. 281

⁵³ Remzi AKÇİN, Tüm Yönleriyle Gümrük İşlemleri, 2021 s. 282

⁵⁴ Remzi AKÇİN, Tüm Yönleriyle Gümrük İşlemleri, 2021 s. 282

⁵⁵ Remzi AKÇİN, Tüm Yönleriyle Gümrük İşlemleri, 2021 s. 281

Uygulanacak Cezalara ve Usulsüzlüklere İlişkin Cezalara yer verilmiştir. Vergi kaybına neden olan işlemler 234. ila 238. maddelerde, usulsüzlüklere ilişkin cezalar ise 239. ila 241. maddelerde yer almaktadır.⁵⁶

3. VERGİ KAYBINA NEDEN OLAN İŞLEMLERE UYGULANACAK CEZALAR

İşlenen fiil sonucunda ortaya vergi kaybının çıkması durumunda Gümrük İdaresince ceza uygulanmaktadır. Örneğin; eşyanın vergi oranı düşük olan tarifeden beyan edilmesi sonucunda eksik vergi tahakkuk ettirilmiş olması durumunda ceza kararı düzenlenmektedir.⁵⁷

Genellikle vergi kaybına neden olan cezaların düzenlenmesinde tahsil edilecek verginin katları şeklinde uygulama esas alınmaktadır. ‘Vergilerin üç katı ceza uygulanır.’ şeklindeki uygulama buna örnek verilebilir. Ayrıca vergi kaybı olup olmadığına bakılmadan eşyanın ithalinin ve ihracının yasak olmasına rağmen ithal veya ihraç edildiğinde veya GK’unda belirtilen, beyan edilmesi zorunlu olan ancak ithalat veya ihracat anında beyan edilmeyen lisans, izin, uygunluk belgesi veya bu belgeler yerine geçen bilgi olmadan ithalat ve ihracatın yapıldığı durumlarda ise gümrüklenmiş değer katları şeklinde ceza uygulamasına gidilmektedir. Bu tür cezaların, Gümrük mevzuatında orantısız ceza uygulandığı iddialarına neden olduğu görülmektedir. KMK’undan GK’na aktarılan cezalar bu duruma neden olmaktadır.⁵⁸

Uluslararası gümrük uygulamalarında eşyanın vergileri uygulanacak cezada esas alınmaktadır. Çünkü ceza uygulamasına neden olan şey eksik vergi ödemek için yapılan fiillerdir. Ceza hükümlerinde değişikliğe gitmemek adına, KMK’ndan çıkarılarak GK’na aktarılan kabahat eylemlerinin düzenlenmesi sırasında bu kural bozulmuştur. Böylece GK’nda yer alan bazı cezaların uygulanmasında vergi miktarı değil eşyanın gümrüklenmiş değeri dikkate alınmaktadır.⁵⁹

3.1. 234. Madde Doğrultusunda Düzenlenen Cezalar

3.1.1. 234/1 Maddesi Doğrultusunda Düzenlenen Cezalar

GK’nun 234. maddesinin 1. fıkrası⁶⁰ doğrultusunda, iki gümrük rejimi için (serbest dolaşıma giriş ve kısmi muafiyet suretiyle geçici ithalat rejimi) ceza uygulanmaktadır. GK’nun 234/1 maddesi

⁵⁶ Gümrük Kanunu On Birinci Kısım, 2022, <https://www.mevzuat.net/abn/ana.aspx?neresi=/bul/MenuGoster.aspx?menuID=1>

⁵⁷ Remzi AKÇİN, Tüm Yönleriyle Gümrük İşlemleri, 2021 s. 282

⁵⁸ Remzi AKÇİN, Tüm Yönleriyle Gümrük İşlemleri, 2021 s. 282

⁵⁹ Remzi AKÇİN, Tüm Yönleriyle Gümrük İşlemleri, 2021 s. 282

⁶⁰ 1. Serbest dolaşıma giriş rejimi veya kısmi muafiyet suretiyle geçici ithalat rejimine tabi tutulan eşyaya ilişkin olarak, yapılan beyan ile muayene ve denetleme veya teslimden sonra kontrol sonucunda;

uyarınca, ceza düzenlenmesi için gümrük idaresine yükümlü tarafından yapılan beyanın muayene ve denetleme veya eşyanın tesliminden sonra Muayene Memuru veya Gümrük Müfettişi tarafından yapılan sonradan kontrol sonucunda vergi kaybının tespit edilmesi gerekmektedir. Tespit edilen fark verginin tahsil edilmesinin yanı sıra vergi farkının katları şeklinde ceza kararı düzenlenmektedir.⁶¹

3.1.1.1. 234/1-a

Gümrük Tarifelerini oluşturan unsurlarda veya vergilendirmeye esas olan sayı, baş, ağırlık gibi ölçülerde aykırılık görüldüğü ve yükümlüsünce yapılan beyana göre hesaplanan vergiler ile sonradan kontrol sonucunda, Muayene Memuru veya Gümrük Müfettişince hesaplanan vergiler arasındaki farkın %5'i aştığı durumda, GK 234/1-a maddesi hükmünce ithalat vergilerinin yanı sıra fark verginin üç katı ceza kararı düzenlenmektedir. Burada dikkat edilmesi gereken önemli nokta, gümrük tarifelerini oluşturan ve vergilendirmeye esas olan sayı, baş, ağırlık gibi unsurlardır.⁶²

Buradaki husus, Gümrük Tarifelerinin yanlış beyan edilmesi değil, daha düşük vergiye tabi Tarifenin veya doğru tarife beyan edilse bile vergi oranının olması gerekenden daha düşük beyan edilmesidir. Böylece vergi miktarı olması gerekenden daha az beyan edilerek ortaya vergi farkı çıkmaktadır. Ayrıca tarife cetvelinde eşyanın vergilendirmesine yönelik ölçü birimleri bulunmaktadır. Bu ölçü birimlerine aykırılıktan dolayı ortaya çıkan vergi farkı dolayısıyla da fark verginin üç katı ceza kararı düzenlenmektedir.⁶³ Aynı şekilde miktar belirlenmesinden kaynaklanan ve %5'i aşan bir vergi kaybı olduğu durumlarda da aynı ceza uygulanmaktadır. Miktardan kasıt ise eşyanın satış birimine esas olan ölçü birimidir. Bu birim adet, kilogram, litre, metreküp vb. ölçü birimleri olabilir.⁶⁴

Örnek 3.1. GTİP İhtilafı⁶⁵

Ambarlı Gümrük Müdürlüğü'nde işlem gören bir firma adına 2022 yılı tescilli ithalat beyannamesinin 2. kalemi muhteviyatı, Çin'den ithal edilen, 'ekran kalemi' ticari tanımlı eşya,

a) 15 inci maddede belirtilen Gümrük Tarifelerini oluşturan unsurlarda veya vergilendirmeye esas olan sayı, baş, ağırlık gibi ölçülerinde aykırılık görüldüğü ve beyana göre hesaplanan ithalat vergileri ile muayene sonuçlarına göre alınması gereken ithalat vergileri arasındaki fark %5'i aştığı takdirde, ithalat vergilerinden ayrı olarak bu farkın üç katı para cezası alınır.

b) Kıymeti üzerinden ithalat vergilerine tabi eşyanın beyan edilen kıymeti, 23 ila 31 inci maddelerde yer alan hükümler çerçevesinde belirlenen kıymete göre noksan bulunduğu takdirde, bu noksanlığa ait ithalat vergilerinden başka vergi farkının üç katı para cezası alınır

c) Satış birimine göre miktar itibarıyla %5'i geçmeyen bir fark ile maddi hesap hatasından doğan noksan kıymet beyanlarında, bu farklara ait ithalat vergilerinden başka vergi farkının yarısı tutarında para cezası alınır.

⁶¹ Ali ALGAN (Muayene Memuru), E-Kitap, Gümrük Mevzuatı, 2021 s. 380

⁶² Ali ALGAN (Muayene Memuru), E-Kitap, Gümrük Mevzuatı, 2021 s. 380

⁶³ Remzi AKÇİN, Tüm Yönleriyle Gümrük İşlemleri, 2021 s. 283

⁶⁴ Remzi AKÇİN, Tüm Yönleriyle Gümrük İşlemleri, 2021 s. 283

⁶⁵ Merkezi Bilge Sistemi, 2022

8543.70.90.00.19 GTİP’nde beyan edilerek ithalat işlemleri tamamlanmış, vergileri ödenmiş ve ilgili eşya serbest dolaşıma sokulmuştur.

Daha sonra, Gümrük İdaresince(Gİ) yapılan sonradan kontrol neticesinde, söz konusu eşyaya ilişkin olarak Ticaret Bakanlığı Ticaret Araştırmaları ve Risk Değerlendirme Genel Müdürlüğü’nün yazıları kapsamında, İkinci Kontrol Raporu düzenlenmiştir.

Söz konusu İkinci Kontrol Raporu’nda, mezkûr ithalat beyannamesi muhteviyatı cep telefonu, tablet vb. dokunmatik ekrana sahip ürünlerde veri girişi amacıyla kullanılan STYLUS (Elektronik bileşenleri olsun olmasın) ticari tanımı ile beyan edilen eşyaya yönelik GTİP tespitine ilişkin değerlendirme yapılmıştır.

Söz konusu eşyanın Gümrük Giriş Tarife Cetvelinin Genel Yorum Kuralları 1 ila 6 ve 9608 tarife pozisyonu açıklama notları ve Gümrükler Genel Müdürlüğü’nün 13.11.2021 tarihli ve 2021/30 sayılı Genelgelerinde, söz konusu Genelge tarihi itibarıyla cep telefonu, tablet vb. dokunmatik ekrana sahip ürünlerde veri girişi amacıyla kullanılan STYLUS (Elektronik bileşenleri olsun olmasın) tanımlı ürünlerin 9608.30 tarife alt pozisyonunda sınıflandırılacağı sonuç ve kanaatine varıldığı belirtilmiş olup bu doğrultuda, işlem yapılması hususunda Gİ talimatlandırılmıştır.

Tablo 1: 8543.70.90.00.19 GTİP’inin tabi olduğu vergiler

Gümrük Vergisi	% 3,7
KKDF	% 6
KDV	% 8

Kaynak: Mevzuat.net, 2022 <https://www.mevzuat.net/abn/ana.aspx>

Tablo 2: 9608.30.00.10.00 GTİP’inin tabi olduğu vergiler

Gümrük Vergisi	% 3,7
İlave Gümrük Vergisi	% 25
KKDF	% 6
KDV	% 18

Kaynak:Mevzuat.net, 2022

<https://www.mevzuat.net/abn/ana.aspx?neresi=/bul/MenuGoster.aspx?menuID=1>

Yükümlüsü tarafından ilgili eşya için beyan edilen 8543.70.90.00.19 GTİP'i, tablo 3.1'de görüldüğü üzere, İlave Gümrük Vergisine (İGV) tabi değildir. Söz konusu eşya yükümlüsü tarafından, İGV'ye tabi olmayan 8543.70.90.00.19 GTİP'den beyan edilerek ilgili eşyanın ithalat işlemleri tamamlanmıştır. Ancak Gİ'nce yapılan ikinci kontrol sonucu tespit edilen 9608.30.00.10.00 GTİP'i tablo 3.2'de görüldüğü üzere Çin'den yapılan ithalatlarda % 25 İGV'ye tabidir.

Bu kapsamda, tespit edilen 9608.30.00.10.00 GTİP'nin tabi olduğu %25 İGV hesaplandığında, eşyanın gümrük kıymeti(mal bedeli, sigorta, navlun, CİF kıymeti, yurtdışı gider) 10.910,69 TL'dir. Gümrük kıymeti üzerinden %25 İGV hesaplandığında, 2.727,67 TL İGV ve %18 İGV'nin KDV'si ise 490,98 TL olarak ortaya çıkmaktadır. Toplamda 3.218,65 TL ödenmesi gereken vergi farkı olduğu görülmektedir. Hesaplanan 3.219,65 TL fark verginin, beyan edilen 8543.70.90.00.19 GTİP'ine göre hesaplanan vergilerin %5'ini aştığı görülmektedir.

Bu doğrultuda, beyana göre hesaplanan ithalat vergileri ile ikinci kontrol sonucuna göre tahsil edilmesi gereken ithalat vergileri arasındaki farkın %5'i aştığı anlaşılmış olup fark vergilerin tahsili için 3.219,65 TL Ek Tahakkuk Kararı ve GK'nun 234/1-a maddesi uyarınca fark verilerin 3 katı oranında 9.655,95 TL (8.183,01 TL İGV ve 1.472,94 TL KDV) Ceza Kararı düzenlenmiştir.

3.1.1.2. 234/1-b

GK 234/1-b maddesi uyarınca işlem tesis edilmesi, GK'nunun 23 ila 31 inci maddelerinde belirtilen kıymet belirleme yöntemleri doğrultusunda, beyan edilen vergiye esas kıymetin noksan olduğunun tespit edildiği durumda ortaya çıkmaktadır. Bu durumda, noksanlığa ait vergi farkının alınmasının yanı sıra vergi farkının üç katı para cezası düzenlenir.⁶⁶

Söz konusu eksik kıymet beyanı, eşyanın birim kıymetinin düşük beyan edilmesinden kaynaklanabileceği gibi vergi matrahına giren navlun, sigorta vb. bedelin düşük beyan edilmesinden de kaynaklanabilmektedir. Bu noktada, ödenmesi gereken vergiden daha az vergi ödenmesidir. Söz konusu vergi farkının %5'i aşıp aşmaması önemli değildir.

Örnek 3.2: Gümrük kıymeti doğrultusunda ortaya çıkan vergi farkı⁶⁷

Muratbey Gümrük Müdürlüğü'nde işlem gören bir firma adına 2022 yılı tescilli ithalat beyannamesinin 1. kalemi muhteviyatı "kâğıt iplik-kullanılmamış" ticari tanım ve 5308.90.50.00.00 GTİP'i ile beyan edilen eşya İtalya'dan ithal edilmiştir. İthalat esnasında söz konusu eşyanın navlun bedeli ilgili beyanname eki navlun faturasında 2.300 TL olarak beyan edilmiş ve ithalat işlemleri bu

⁶⁶ Ali ALGAN(Muayene Memuru), E-Kitap, Gümrük Mevzuatı, 2021 s. 380

⁶⁷ Merkezi Bilge Sistemi, 2022

miktar üzerinden tamamlanarak ithalat vergileri tahsil edilmiştir. Ancak daha sonra Gİ'nce yapılan sonradan kontrol sonucunda, söz konusu faturada navlun bedelinin 2.300 TL değil, 2.300 EURO olduğu tespit edilmiştir.

GK'nun 24. maddesinde belirtildiği üzere, ithal eşyasının gümrük kıymeti, eşyanın satış bedelidir. Bir diğer deyişle, ithalatçının fiilen ödediği veya ödeyeceği fiyattır.⁶⁸ Belirtilen satış bedeline navlun bedeli dâhildir. Şöyle ki ithalat vergileri hesaplanırken navlun bedeli de vergi matrahına dâhil edilir. Navlun bedelinin düşük beyan edilmesi ödenmesi gereken verginin daha az ödendiği anlamına gelmektedir.

Tablo 3 5308.90.50.00.00 GTİP'inin tabi olduğu vergiler

Gümrük Vergisi	0
KDV	% 18

Kaynak: Mevzuat.net, 2022 <https://www.mevzuat.net/abn/ana.aspx>

Tablo 3.4'te görüldüğü üzere 5308.90.50.00.00 GTİP'i %18 KDV'ye tabidir. Beyannamenin tescil edildiği tarihin EURO satış kuru ile (17,9873 TL) hesaplandığında 2300 TL ile 2300 EURO arasında 39.070,79 TL fark bulunmaktadır. Bunun % 18 KDV'si ise 7.032,74 TL olarak ortaya çıkmaktadır. Bu demektir ki 7.032,74 TL ödenmesi gerektiği halde ödenmeyen vergi farkı vardır.

Gİ'nce, GK 234/1-b uyarınca işlem yapılabilmesi için söz konusu vergi farkının yükümlü beyanı doğrultusunda ödenen verginin %5'ini aşması önemli değildir. Ortada bir vergi farkı bulunması yeterlidir. Bu doğrultuda, 7.032,74 TL Ek Tahakkuk ve bunun üç katı oranında 21.098,34 TL Ceza Kararı düzenlenmiştir.

3.1.1.3. 234/1-c

GK 234/1-c maddesi uyarınca yapılan ithalat işlemi miktar yönünden incelenir. Muayene memuru veya Gümrük Müfettişi tarafından yapılan kontrol sonucunda satış birimine göre miktar itibarıyla %5'i geçmeyen bir fark ile maddi hesap hatasından meydana gelen noksan kıymet beyanı tespit edildiğinde, vergi farkına ait ithalat vergisinin yanı sıra söz konusu vergi farkının yarısı tutarında ceza düzenlenir.⁶⁹

⁶⁸ Gümrük Kanunu, Üçüncü Bölüm, Eşyanın Gümrük Kıymeti, 2022, <https://www.mevzuat.net/abn/ana.aspx>

⁶⁹ Ali ALGAN(Muayene Memuru), E-Kitap, Gümrük Mevzuatı, 2021 s. 380

Maddi hesap hatası, yükümlü tarafından ibraz edilen beyana esas evrakların doğru ve uyumlu olması koşulu ile gümrük vergisi ve diğer gümrük vergilerinin matrahını oluştururken çarpma toplama gibi dört işlemde yanlışlıkla matematiksel hata yapılmasıdır. Ancak günümüzde manuel hesaplama yapılmadığı için maddi hesap hatasından söz etmek mümkün değildir.⁷⁰

Örnek 3.3: Satış Birimine Göre Noksan Kıymet Beyanı Sonucu Düzenlene Ceza Kararı⁷¹

Muratbey Gümrük Müdürlüğü'nde işlem gören bir firma adına 2021 yılı tescilli bir serbest dolaşıma giriş beyannamesi muhteviyatı 5205.12.00.00.00 GTİP'nde, Türkmenistan menşeli, '%100 ham pamuk ipliği NM 24/1 (NE 14/1) ring' ticari tanımı ile brüt 22.718 kg beyan edilen eşya Müdürlüğünce yapılan tartım sonucunda söz konusu eşyanın 23.800 kg olduğu tespit edilmiş olup 1082 kg fazla olduğu anlaşılmıştır.

Bu doğrultuda, söz konusu farkın miktar itibariyle %5'i geçmediği anlaşılmış olup Gİ'nce GK 234/1-c maddesi uyarınca işlem tesis edilmesi gerekmektedir.

Tablo 4: 5205.12.00.00.00 GTİP'inin tabi olduğu vergi oranları

KDV	%8
GV	%4
İGV	%5

Kaynak: Mevzuat.net, 2022 <https://www.mevzuat.net/abn/ana.aspx>

Söz konusu eşyanın Gümrük Kıymeti 466.305,93 TL olarak beyan edilmiştir. Brüt 22.718 kg ile hesaplandığında birim kıymet 20,52 TL olmaktadır. Eksik beyan edilen 1.082 kg'ın ise birim kıymet üzerinden 22.202,64 TL Gümrük Kıymeti ortaya çıkmaktadır.

Eksik beyan edilen 1082 kg'ın fark vergileri hesaplandığında 1.776,2 TL KDV, 888,1 TL GV ve 1.110,13 TL İGV şeklinde toplam 11.774,43 TL olduğu görülmüştür. Bunun yanı sıra GK 234/1-c uyarınca söz konusu fark verginin yarısı tutarında, 5.887,21 TL Ceza Kararı düzenlenmiştir.

3.1.2. 234/2 Maddesi Doğrultusunda Düzenlenen Cezalar

Dahilde işleme rejimi(DİR), gümrük kontrolü altında işleme rejimi ve tam muafiyet suretiyle geçici ithalat rejimi hükümlerine tabi eşya ile alakalı olarak yükümlüsünce yapılan beyan ile sonradan

⁷⁰ Remzi AKÇİN, Tüm Yönleriyle Gümrük İşlemleri, 2021 s. 283

⁷¹ Merkezi Bilge Sistemi, 2022

kontrol sonucunda, birinci fıkrada belirtilen farklılıkların tespit edilmesi durumunda vergi farkının yarısı tutarında idari para cezası düzenlenir.⁷²

Eşyanın rejime girişinin bir gümrük yükümlülüğü oluşturmadığı, gümrük vergisine tabi olmadığı, vergiler teminata bağlanıp eşyanın yurtdışı edildiği durumda teminatın iade edildiği hallerde de, yukarıda bahsedilen durumlarda ceza uygulanmaktadır.⁷³

Örnek 3.4: DİR Kapsamında Vergi farkı nedeniyle düzenlenen vergi cezası⁷⁴

İstanbul Havalimanı Gümrük Müdürlüğü'nde işlem gören bir firma adına 2022 yılı tescilli serbest dolaşıma giriş beyannamesi muhteviyatı, 5100 rejim koduyla DİR şartlı muafiyet sistemine tabi tutulmak üzere ABD menşeli olarak 5903.10.90.10.00 GTİP'nde beyan edilen, daha önce bir rejime tabi tutulmamış "suni deri (234 yard 321,1299 m²) kaplı dokunmuş mensucat" ticari tanımlı eşya Gİ'nce Gümrük Yönetmeliği'nin 196/1-b maddesine⁷⁵ istinaden laboratuvar tahliline tabi tutulmuş olup tahlil sonucunda söz konusu eşyanın 5903.20.90.90.00 GTİP'nde olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 5. 5903.10.90.10.00 GTİP'inin tabi olduğu vergiler

KDV	%8
GV	%8
Damping	-

Kaynak: Mevzuat.net,2022

<https://www.mevzuat.net/abn/ana.aspx?neresi=/bul/MenuGoster.aspx?menuID=1>

Tablo 6: 5903.20.90.90.00 GTİP'inin tabi olduğu vergiler

KDV	%8
GV	%8
Damping	2.2 ABD Doları/kg

⁷² Ali ALGAN(Muayene Memuru), E-Kitap, Gümrük Mevzuatı, 2021 s. 381

⁷³ Remzi AKÇİN, Tüm Yönleriyle Gümrük İşlemleri, 2021 s. 285

⁷⁴ Merkezi Bilge Sistemi, 2022

⁷⁵Eşyanın ek-23'te(59. Fasıl) belirtilen listede bulunması durumunda laboratuvar tahlili yapılır.
<https://www.mevzuat.net/abn/ana.aspx?neresi=/bul/MenuGoster.aspx?menuID=1>

Tablo 3.5'te görüldüğü üzere beyan edilen 5903.10.90.10.00 GTİP'i damping vergisine tabi değildir. Gİ'nce laboratuvar tahlili sonucunda tespit edilen 5903.20.90.90.00 GTİP'i ise serbest ticaret anlaşmamız olmayan ABD'den yapılan ithalatlarda kg başına 2.2 ABD Doları damping vergisine tabidir. Bu durumda ortaya vergi farkı çıktığı görülmektedir.

Söz konusu eşya 192,5 kg olarak ithal edilmiştir. Kg başına 2,2 ABD doları damping vergisi hesaplandığında 423,5 ABD Doları ortaya çıkmaktadır. Beyannamenin tescil tarihinde doları kuru 18,001 TL'dir. Hesaplandığında damping vergisi 7.623,42 TL olmaktadır.

Bu doğrultuda, Gİ'nce GK'nun 234/2 maddesi uyarınca fark verginin yarısı miktarında, 3.811,711 TL damping vergisi ve %8 KDV 304,936 TL, toplamda 4.116,68 TL idari para cezası düzenlenmiştir.

3.1.3. 234/3 Maddesi Doğrultusunda Düzenlenen Cezalar

Yukarıda belirtilen cezaların tümünde, farklılıkların Gİ'nden önce yükümlü tarafından bildirilmesi durumunda, bahsi geçen cezalar yüzde on⁷⁶ oranında uygulanmaktadır. Bu uygulama, kişinin kendisini ihbar etmesi olarak bilinir. Ancak bu uygulama, kendini ihbar eden kişinin hiç ceza almaması gerektiği düşüncesiyle eleştirilmektedir. Buna karşılık, yükümlünün her aşamada düzeltme hakkı olduğu, bu nedenle özensiz beyan yapılacağı gerekçesiyle her durumda ceza uygulanması gerektiği savunulmaktadır.⁷⁷

Örnek 3.5: Yükümlünün kendini ihbar etmesi durumunda düzenlenen ceza kararı

Haydarpaşa Gümrük Müdürlüğü'nde işlem gören firma adına tescilli serbest dolaşıma giriş beyannamesine ilişkin olarak yükümlüsünden alınan dilekçede, ardiye ücretinin 31.826 TL eksik beyan edildiği belirtilmiştir. Beyannamenin tescil tarihine kadar yapılan ardiye masrafı KDV matrahına dahildir. Böylece tahsil edilmesi gereken KDV'nin eksik tahsil edildiği anlaşılmıştır.

Gümrük idaresince tespit edilmesi durumunda GK'nun 234/1-b maddesi uyarınca vergi farkının yanı sıra fark verginin üç katı idari para cezası düzenlenmesi gerekmektedir. Ancak söz konusu husus yükümlü tarafından bildirildiği için fark vergi tahsil edilmiş ve fark verginin %10'u oranında idari para cezası düzenlenmiştir.

Söz konusu beyanname muhteviyatı 8460.12.00.00.00 GTİP'nde beyan edilen eşya %18 KDV'ye tabidir. Eksik beyan edilen 31.826 TL'nin 5.728,68 TL fark KDV'si ortaya çıkmaktadır. Bu

⁷⁶ 2019 yılında yükümlü lehine yapılan değişiklikte on beş ibaresi on olarak değiştirilmiştir.

⁷⁷ Remzi AKÇİN, Tüm Yönleriyle Gümrük İşlemleri, 2021 s. 285

farkın yanı sıra, GK 234/1-b uyarınca üç katı 17.186,04 TL idari para cezası düzenlenmesi gerekirken yükümlü kendini ihbar ettiği için bu miktarın %10'u oranında 1.718,60 TL ceza kararı düzenlenmiştir.

3.1.4. 234/4 Maddesi Doğrultusunda Düzenlenen Cezalar

Genel yönetim kapsamındaki kamu kuruluşlarına yukarıda bahsedilen cezalar uygulanmamaktadır. Bunun yerine, GK 241/1 maddesi doğrultusunda işlem tesis edilerek yalnızca usulsüzlük cezası düzenlenmektedir. Böylelikle kamu kurumlarına pozitif ayrımcılık sağlandığı görülür.⁷⁸

Örnek 3.6: Yerel Yönetim kapsamındaki kamu kurumlarına düzenlenen ceza⁷⁹

Muratbey Gümrük Müdürlüğünce Genel Yönetim kapsamındaki bir kamu kuruluşu adına tescilli 2020 yılı tarihli, serbest dolaşıma giriş beyannamesi muhteviyatı 5203.00.00.00.00 GTİP'inde ABD menşeli olarak beyan edilen 'temizleme bezi' ticari tanımlı eşyanın Müdürlüğünce yapılan fiziki muayenesi sonucunda, 6307.10.90.90.00 GTİP'nde yer aldığı tespit edilmiştir.

Tablo 7: 5203.00.00.00.00 GTİP'inin(ABD menşeli) tabi olduğu vergiler

KDV	% 8
GV	0
İGV	0
KKDF	0

Kaynak: Mevzuat.net, 2022,

<https://www.mevzuat.net/abn/ana.aspx?neresi=/bul/MenuGoster.aspx?menuID=1>

Tablo 8: 6307.10.90.90.00 GTİP'inin(ABD menşeli) tabi olduğu vergiler

KDV	% 8-18
GV	%7,7
İGV	%20
KKDF	%6

Kaynak: Mevzuat.net, 2022,

<https://www.mevzuat.net/abn/ana.aspx?neresi=/bul/MenuGoster.aspx?menuID=1>

⁷⁸ Remzi AKÇİN, Tüm Yönleriyle Gümrük İşlemleri, 2021 s. 285

⁷⁹ Merkezi Bilge Sistemi, 2022

Tespit edilen GTİP %7,7 GV, %20 İGV'ye ve %6 KKDF'ye tabidir. Normal şartlar altında belirtilen vergi oranları üzerinden fark vergi hesaplanarak ek tahakkuk kararı ve GK'nun 234/1-a maddesi uyarınca üç katı idari para cezası düzenlenmesi gerekmektedir. Ancak söz konusu beyanname Genel Yönetim kapsamındaki bir kamu kuruluşu adına tescilli olduğu için GK'nun 234. maddesinde belirtilen cezalar uygulanmamıştır. GK 241/1⁸⁰ maddesi doğrultusunda işlem tesis edilerek yalnızca 159 TL usulsüzlük cezası düzenlenmiştir.

3.1.5. 234/5 Maddesi Doğrultusunda Düzenlenen Cezalar

Örnek 3.7: Telfi Edici Vergiye İlişkin Ceza Kararı⁸¹

İstanbul Gümrük ve Dış Ticaret Bölge Müdürlüğünce, Ambarlı Gümrük Müdürlüğünce 2022 yılı tescilli bir SDGB muhteviyatı, üçüncü ülke(Çin) menşeli, 5100 rejim kodlu⁸², soğuk tutkal ticari tanımlı, 3506.10.00.10.00 GTİP'nde beyan edilen eşyanın işlenmesi sonucu elden edilen işlem görmüş ürünün 17.04.2023 yılı tescilli ihracat beyannamesi kapsamında, A.TR Dolaşım Belgesi eşliğinde, Polonya'ya ihraç edilmesine rağmen, sistem üzerinden yapılan incelemede üçüncü ülke menşeli eşyaya tekabül eden telfi edici verginin tahsil edildiğine dair herhangi bir bilgi/belgeye rastlanılmadığı tespit edilmiş olup işlem tesis edilmesi talimatlandırılmıştır.

Tablo 9: Beyanname verileri

Mal Bedeli	276.883,61 TL
Navlun	0
Sigorta	0
Yurtdışı Gider	0
CİF Bedeli	276.883,61 TL
Gümrük Kıymeti	276.883,61 TL
Yurtiçi Gider	16.912,92 TL
GV %6,5	17.997,43 TL

⁸⁰ GK 241/1 maddesi: Bu Kanunda ayrı bir ceza tayin edilmiş haller saklı kalmak üzere, bu Kanuna ve bu Kanunda tanınan yetkilere dayanılarak çıkarılan ikincil düzenlemelerle getirilen hükümlere aykırı hareket edenlere söz konusu düzenlemelerde açıkça öngörölmüş olması kaydıyla altmış TL(2020 yılı için 159 TL) usulsüzlük cezası uygulanır.

<https://www.mevzuat.net/abn/ana.aspx?neresi=/bul/MenuGoster.aspx?menuID=1>

⁸¹ Merkezi Bilge Sistemi, 2022

⁸² Daha önce bir rejime tabi tutulmamış eşyanın dahilde işleme rejimi şartlı muafiyet sistemine tabi tutulması

İGV %25	69.220,90 TL
KKDF %6	16.613,01 TL
KDV %18	71.573,01 TL

Bu doğrultuda, Müdürlüğünce yükümlüsüne 01.06.2023 tarihli yazı ile söz konusu eksikliğin giderilerek 175.404,35 TL tutarında ithalat vergilerinin ve 54.641,61 TL tutarında fainin ödenmesi bildirilmiş, yükümlüsünce 10.07.2023 tarihli dilekçe ile 13.06.2023 tarihli dekont Müdürlüğü'ne sunularak söz konusu ödemenin yapıldığı bildirilmiştir. Akabinde, Müdürlüğünce ithalat vergilerinin ve gecikme zammı toplamının (175.404,35 TL + 54.641,61 TL) dörtte biri tutarında, 57.511,5 TL idari para cezası düzenlenmiştir.

3.1.6. 234/6 Maddesi Doğrultusunda Düzenlenen Cezalar

Örnek 3.8: Usulsüzlük Cezasından Az Olan Ceza Kararı⁸³

Ambarlı Gümrük Müdürlüğü'nde işlem gören bir firma adına 2022 yılı tescilli ithalat beyannamesi muhteviyatı Çin'den ithal edilen, 8414.59.25.90.00 GTİP'inde ve 'eksenel fan ticari' tanımlı eşyaya ilişkin olarak yükümlüsünden alınan dilekçede, ardiye giderinin yanlışlıkla 2.043 TL eksik beyan edildiği belirtilerek eksik beyan edilen fark vergilerin tahsil edilmesi talep edilmiştir.

Söz konusu eksikliğin Gİ'nce tespit edilmesi durumunda GK 234/1-a hükmü doğrultusunda işlem tesis edilerek fark vergilerin yanı sıra söz konusu farkın üç katı para cezası düzenlenmesi gerekmektedir. Ancak söz konusu eksiklik Gİ'nden önce yükümlüsü tarafından fark edilerek bildirildiği için GK 234/3 maddesi doğrultusunda işlem tesis edilmesi gerekmektedir.

Söz konusu 8414.59.25.90.00 GTİP'i %18 KDV'ye tabidir. Eksik beyan edilen 2.043 TL ardiye giderinin 367 TL eksik tahsil edilen fark vergisi bulunmaktadır. GK 234/3 maddesi doğrultusunda, söz konusu fark verginin yüzde onu oranında, 36,7 TL ceza kararı düzenlenmesi gerekmektedir. Ancak GK 234/6 maddesi doğrultusunda, düzenlenen ceza kararları 241 inci maddenin birinci fıkrasında belirtilen usulsüzlük cezasından az olamaz. Bu nedenle, 36,7 TL değil, 235 TL ceza kararı düzenlenmiştir.⁸⁴

3.2. 235. Madde Doğrultusunda Düzenlenen Cezalar

GK 235. maddede ithalatı veya ihracatı yasak veya lisans, izin, uygunluk belgesi veya bu belgeler yerine geçen bilgiye bağlı olan eşya ile ilgili düzenlemelere yer verilmektedir. Yükümlüsünce yapılan beyan ile muayene ve denetleme veya teslimden sonra kontrol sonucunda söz konusu eşyanın ithalinin/ihracının yasak olduğu veya lisans, izin, uygunluk belgesi veya bu belgeler yerine geçen bilgiye

⁸³ Merkezi Bilge Sistemi, 2022

⁸⁴ İbrahim ALTIPARMAK, Muayene Memuru, 2022

bağlı olduğu anlaşıldığında Gümrük İdaresince 235. madde hükümleri doğrultusunda, idari para cezası ve idari tedbir uygulanır.⁸⁵

İthal yasak eşya iki gruba ayrılmaktadır. Bunlardan biri ithali kanunlarla yasaklanan, diğeri idari düzenlemelerle yasaklanan eşyadır. İthal kanunlarla yasaklanan eşyanın serbest dolaşıma sokulması halinde kaçakçılık suçu ortaya çıkar ve 5607 sayılı KMK doğrultusunda adli yargı organları tarafından işlem yapılır. İthal idari düzenlemelerle yasak olan eşya için ise GK doğrultusunda işlem yapılır.⁸⁶

KMK'da yer alan ithali idari düzenlemeyle yasaklanan eşyanın ithal edilerek serbest dolaşıma sokulmasına ilişkin hükümler GK'na aktarılmıştır. Bu sebeple, ceza miktarının belirlenmesinde gümrük vergileri değil gümrüklenmiş değer esas alınmaktadır. Bu durumun ortaya çıkmasında söz konusu eşyanın ticarete konu olmaması dolayısıyla vergi miktarı bir ölçü olarak esas alınmamaktadır. Gümrüklenmiş değer ise eşyanın maliyeti, navlun ve sigorta giderleri ve eşyanın ithalinde ödenen vergilerin tamamından oluşmaktadır.⁸⁷

Eşyanın ithalinin lisans, izin, uygunluk belgesi veya bu belgeler yerine geçen bilgiye bağlı olmasına rağmen bu bilgi ve belgeler beyan edilmeden ithalat yapılması ceza uygulanması için yeterli değildir. Ayrıca söz konusu bilgi ve belgelerin verilemeyeceğinin tespit edilmesi gerekmektedir. Çoğu zaman bu durum GTİP ihtilafı tespit edildiğinde ortaya çıkmaktadır. İthalat esnasında ilk GTİP'den işlem yapıldığından söz konusu bilgi-belge beyan edilmeden işlemler tamamlanır. Daha sonra Gümrük İdaresince tespit edilen GTİP söz konusu bilgi-belgeye tabi olduğu dolayısıyla 235. Madde doğrultusunda işlem tesis edilir.⁸⁸

İthal yasak veya kısıtlı eşyaya ceza uygulanmasının amacı bu eşyanın ülke içinde tüketilmesini engellemektir. Bu sebeple, sadece ceza uygulanması eşyanın kullanım hakkının serbest bırakıldığı anlamına gelmez. Buradaki amaç yasaklı veya kısıtlı eşyanın ülke içinde insan, bitki, çevre gibi varlıklara zarar vermesini önlemektir. Bu nedenle, cezanın beraberinde eşyaya da yaptırım uygulanmaktadır.⁸⁹

Genel idari düzenlemelerle ithali yasak veya kısıtlı eşya yükümlü talebi doğrultusunda otuz gün içinde mahrecine iade ya da ilgili kurum ya da kuruluşun vereceği uygun görüş ile doğrudan üçüncü ülkeye transit edilir. Bu işleme tabi tutulmayan eşya ihraç kaydıyla satış veya maliyeti yükümlüsünce karşılanmak üzere imha suretiyle tasfiye edilmek üzere Gümrük İdaresine terk edilir. Ayrıca, ceza

⁸⁵ Ali ALGAN(Muayene Memuru), E-Kitap, Gümrük Mevzuatı, 2021 s. 382, 383, 384

⁸⁶ Remzi AKÇİN, Tüm Yönleriyle Gümrük İşlemleri, 2021 s. 286

⁸⁷ Remzi AKÇİN, Tüm Yönleriyle Gümrük İşlemleri, 2021 s. 286

⁸⁸ Remzi AKÇİN, Tüm Yönleriyle Gümrük İşlemleri, 2021 s. 286, 287

⁸⁹ Remzi AKÇİN, Tüm Yönleriyle Gümrük İşlemleri, 2021 s. 287

gerektiren durumun sonradan tespit edilmesi halinde eşyaya ulaşmak mümkün olmayabilir. Bu durumda, tespit edilen eşyanın gümrüklenmiş değerinin kamuya geçirilmesine karar verilir.⁹⁰

İthalatta olduğu gibi ihracatta da ihracı yasak veya kısıtlı eşya için 235. Madde doğrultusunda işlem yapılır. Ancak ihracatta uygulanan ceza miktarları ithalata göre nispeten düşüktür.⁹¹

3.2.1. 235/1 Maddesi Doğrultusunda Düzenlenen Cezalar

3.2.1.1. 235/1-a

Örnek 3.9: İthali yasaklanmış eşyaya ilişkin düzenlenen ceza kararı⁹²

Erenköy Gümrük Müdürlüğü'nde işlem gören bir firma adına tescilli serbest dolaşıma giriş beyannamesi muhteviyatı İran'dan getirildiği beyan edilen Gümrükler Genel Müdürlüğü'nün tasarruflu yazılarıyla Irak'tan ithali yasaklanan “bakır hurdası” ticari tanımlı eşya ithal edilmiştir.

Daha sonra Gümrük İdaresince yapılan sonradan kontrol sonucunda düzenlenen İnceleme Raporunda, serbest dolaşıma giriş beyannamesi eki taşıma senetlerinin tamamının Tebriz ve Tahran'da düzenlenmiş olmasına karşın, menşe belgelerinin düzenlenmesinde sistem üzerinden sorgulama ve doğrulama imkânı bulunan Tahran veya Tebriz Ticaret Odalarının tercih edilmediği, bunun yerine sistem üzerinden sorgulama yapılması mümkün olmayan sözde Qazvin Ticaret Odasınca düzenlendiği görülmüştür. Ancak yapılan araştırmalarda menşe belgelerinin sahte olduğu tespit edilmiştir.

Böylelikle söz konusu eşyanın İran menşeli olduğu yahut İran'da ortaya çıktığı ve İran'da yüklendiği izleniminin yaratıldığı anlaşılmıştır. Oysa beyanname muhteviyatı eşyanın tamamının, menşe belgelerinde belirtilenin aksine Kuzey Irak/İran sınırındaki Haji Omaran/Tamarchin sınır kapısında “Tamarchin”de İran plakalı araçlara yüklenerek Türkiye Gümrük Bölgesine gönderilmek üzere Bazargan sınır kapısına yönlendirildiği tespit edilmiştir.

Tespit olunan hususlar dâhilinde ortaya çıkan tabloda, Irak hurdasının Haji Omaran/Tamarchin Piransharh Sınır Kapısı üzerinden İran'a geçirildikten sonra İran plakalı araçlara aktarılarak eşyanın İran menşeli yahut İran'da ortaya çıkan hurda olduğu izlenimi yaratılarak Türkiye Gümrük Bölgesine getirildiğinin tespit edildiği belirtilerek GK'nun 235/1-a maddesi uyarınca işlem tesis edilmesi talimatlandırılmıştır.

Tablo 10: Beyanname Verileri

Mal Bedeli	747.061,31 TL
------------	---------------

⁹⁰ Remzi AKÇİN, Tüm Yönleriyle Gümrük İşlemleri, 2021 s. 287

⁹¹ Remzi AKÇİN, Tüm Yönleriyle Gümrük İşlemleri, 2021 s. 288

⁹² Merkezi Bilge Sistemi, 2022

Navlun	0
Sigorta	0
Gümrük Kıymeti	747.061,31 TL
Yurtiçi Gider	5.135,31TL
Yurtdışı Gider	0
KDV	Muaf
Çevre Katkı Payı (%0,5)	3.735,31
Damga Vergisi	68,60 TL
Gümrüklenmiş Değer	750.796,62

Bu doğrultuda, Gümrük İdaresince GK'nun 235/1-a maddesi uyarınca söz konusu beyannamenin gümrüklenmiş değerinin(CIF değeri + Gümrük Vergileri) dört katı oranında 3.003.186,48 TL değerinde ceza kararı düzenlenmiştir.

3.2.1.2. 235/1-b

Örnek 3.10: İthalî Yasak değersiz, artık veya atık eşyaya düzenlenen ceza kararı⁹³

Muratbey Gümrük Müdürlüğünce bir firma adına tescilli serbest dolaşıma giriş beyannamesi muhteviyatı “alüminyum hurda” ticari tanımlı 7602.00.90.00.00 GTİP’inde beyan edilen eşya tespit amacıyla geçici depolama yerine indirilerek yapılan muayene işleminde, 2 kap bigbag çuvallar içerisinde toplam 1193 kg 7602.00.11.00.00 GTİP’nde "Torna Talaşı, Freze Talaşı" tespit edilmiştir.

Tablo 11 2021/23 sayılı Tebliğ (Ek-2) Kapsamında İthalî Yasak Metal Hurdalar

GTİP	MADDE İSMİ
7204.41.10.00.00	Torna talaş ve döküntüleri, freze talaş ve döküntüleri, kıymıklar, öğütme artıkları, testere talaşları, ege talaşları (Torna döküntüleri ve freze döküntüleri hariç)
7602.00.11.00.00	Torna talaşı, freze talaşı, kıymıklar, öğütme artıkları, testere talaşı ve ege talaşı; boyanmış, kaplanmış veya yapıştırılmış ince yaprak ve şeritlerin döküntüleri (mesnetleri hariç kalınlığı 0,2 mm. yi geçmeyenler)
7802.00.00.00.00	Kurşun döküntü ve hurdaları

⁹³ Merkezi Bilge Sistemi, 2022

<https://www.mevzuat.net/abn/ana.aspx?neresi=%2Fstand%2F2021%2Ftbl202123.aspx>

Söz konusu eşya, yukarıdaki tabloda görüldüğü üzere 2021/23 sayılı Ürün Güvenliği ve Denetimi Tebliği (Ek-2) kapsamında ithali yasak eşyadır. Bu doğrultuda, Gümrük İdaresince, GK 235/- 1-b maddesi doğrultusunda işlem yapılması gerekmektedir.

Tespit edilen 1193 kg dökme halinde gelen eşya için ton başına otuz bin Türk lirası hesaplanarak 35.790 TL tutarında ceza kararı düzenlenmiştir.

3.2.1.3. 235/1-c

Örnek 3.11: Eksik belge beyan edilmesi durumunda düzenlenen ceza kararı⁹⁴

Ambarlı Gümrük Müdürlüğünce 2022 yılı tescilli serbest dolaşıma giriş beyannamesi muhteviyatı “saç analiz cihazı” ticari tanımlı, 9031.80.80.90.00 GTİP’nde beyan edilen eşya ile ilgili olarak Gümrük İdaresince yapılan sonradan kontrol sonucunda düzenlenen İkinci Kontrol Raporu’nda; Müdürlüğünce tescilli serbest dolaşıma giriş beyannamelerinin incelenmesi neticesinde, Gözetim Belgesi ibraz edilmeden ithalatın gerçekleştirildiği tespit edilmiş olup Gümrükler Genel Müdürlüğü’nün 2019/1 sayılı Genelgesi doğrultusunda işlem tesis edilmesi talimatlandırılmıştır.

2019/1 sayılı Genelgesi: Bilindiği üzere, 2004/7304 sayılı İthalatta Gözetim Uygulanması Hakkında Karar’ın 4’üncü maddesinde yeralan “İleriye yönelik gözetime tabi bir malın ithalatında gümrük mevzuatının gerektirdiği belgelerin yanı sıra ‘Gözetim Belgesi’de aranır.” hükmü gereğince yükümlüler, İthalat Genel Müdürlüğü’nden ilgili eşya için alacakları gözetim belgesini gümrük idarelerine ibraz etmek zorundadırlar.

Ayrıca, 9031.80.80.90.00 GTİP’i 2022 yılında tüm ülkelerden yapılan ithalatlarda ton başına 7000 ABD Doları gözetime tabidir.⁹⁵

Yukarıda belirtilen mevzuat hükümleri doğrultusunda, Gümrük İdaresince gözetim belgesi ibraz edilmediği tespit edilmiş, ayrıca 2019/1 sayılı Genelgenin 1. maddesi doğrultusunda gözetim bedelinin yurtdışı gidere eklenmediği anlaşılmıştır.⁹⁶

Söz konusu beyannameye ilişkin olarak ilgili Genelge uyarınca, yükümlüye eşyanın gözetime tabi olduğu ve bu şartın karşılanmadığı bildirilerek bildirimin ulaştığı tarihten itibaren otuz gün içinde

⁹⁴ Merkezi Bilge Sistemi, 2022

⁹⁵ Mevzuat.net, 2022 <https://www.mevzuat.net/abn/ana.aspx>

⁹⁶ 2019/1 sayılı Genelge: 1).....Eşya kıymetinin gözetim tebliğinde belirtilen kıymetten düşük olması durumunda, eşya kıymetinin gözetim tebliğinde belirtilen düzeye çıkmasını sağlayacak şekilde yurtdışı diğer gider beyan edilmesi halinde yükümlüden gözetim belgesi ibrazı istenilmez..... Mevzuat.net, <https://www.mevzuat.net/abn/ana.aspx>

farklılığa ilişkin vergilerin ödenmesi veya söz konusu beyannameye ilişkin gözetim belgesinin ibraz edilmesi ve bu durumda ilave herhangi bir işlem tesis edilmeyeceği, aksi takdirde, Gümrük Yönetmeliğinin 181 inci maddesi ve 2016/9 sayılı Genelgede⁹⁷ belirtilen usuller takip edilerek işlem tesis edileceği bildirilmiştir. Ancak yükümlüden herhangi bir cevap alınamamıştır.⁹⁸

Ayrıca, İthalat Genel Müdürlüğü'nün tasarruflu yazılarında, geriye dönük olarak Gözetim Belgesi düzenlenmesinin mümkün olmadığı belirtilmiştir.

Bu durumda, Gümrük İdaresince GK 235/1-c maddesi doğrultusunda işlem tesis edilmesi gerekmektedir.

Tablo 12: Beyanname verileri

Mal Bedeli	2784,47 TL
Navlun	209,04 TL
Sigorta Bedeli	83,53 TL
CİF Bedeli	3.077,04 TL
Gümrük Kıymeti	3.139,74 TL
Gümrük Vergisi %4	125,59 TL
KDV Matrahı	3383,42 TL
KDV %18	609,02 TL
Gümrüklenmiş Değer	3.811,65 TL

Tablodan görüldüğü üzere söz konusu eşyanın Gümrüklenmiş değeri (CİF bedeli (mal bedeli, navlun ve sigorta toplamı) ve gümrük vergileri toplamı) 3.811,65 TL'dir. GK 235/1-c uyarınca yükümlüsü adına gümrüklenmiş değerinin iki katı 7.623,3 TL tutarında ceza kararı düzenlenmiştir.

⁹⁷ 2016/9 sayılı Genelge:2).....Denetimin ve/veya kontrolün olumsuz sonuçlandığının bildirilmesi ya da verilen sürenin sona ermesine rağmen ilgili Kurumdan herhangi bir geri dönüş sağlanmaması halinde, Gümrük Kanununun 235 inci maddesinin 1 inci fıkrasının (c) bendi çerçevesinde işlem tesis edilir. Ayrıca, yine aynı maddenin 4 üncü fıkrasına göre; eşyaya el konularak mülkiyetinin kamuya geçirilmesine karar verilir ve eşya Gümrük Kanunun 177 ila 180 inci madde hükümlerine göre tasfiyeye tabi tutulur. Mevzuat.net, 2022 <https://www.mevzuat.net/abn/ana.aspx>

⁹⁸ Mevzuat.net, 2022 <https://www.mevzuat.net/abn/ana.aspx>

3.2.1.4. 235/1-d

3.2.1.5. 235/1-e

3.2.4. 235/2 Maddesi Doğrultusunda Düzenlenen Cezalar

İhracat rejimine tabi tutulan eşyaya ilişkin olarak, yapılan beyan ile muayene ve denetleme veya kontrol sonucunda söz konusu maddenin bentlerinde belirtilen şekilde işlem yapılır.

3.2.4.1. 235/2-a

Örnek 3.12: İhracı Yasak Eşya Tespit Edilmesi Durumunda Düzenlenen Ceza Kararı⁹⁹

Ambarlı Gümrük Müdürlüğünce bir firma adına tescilli ihracat beyannamesi muhteviyatı 0405.20.10.00.00 GTİP’inde “unsalted spreadable dairy fatmıx” ticari tanımı ile beyan edilen eşyanın GY(Ek-23) ¹⁰⁰ doğrultusunda tahlile gönderilecek eşya olması dolayısıyla Gümrük İdaresince tahlile yönlendirilmiş olup düzenlenen tahlil raporunda söz konusu eşyanın 1517.10.10.00.00 GTİP’inde margarin (--ağırlık itibariyle içindeki katı süt yağı oranı %10 u geçen fakat %15 i geçmeyen) olduğu tespit edilmiştir.

Söz konusu 1517.10.10.00.00 GTİP’inin Bazı Tarım Ürünlerinin İhracatına İlişkin 2022/1 sayılı Tebliğ¹⁰¹ ve Gümrükler Genel Müdürlüğü’nün tasarruflu yazılarına istinaden ihracatının kısıtlı olduğu tespit edilmiştir. Bu doğrultuda, Gümrük İdaresince GK 235/2-a ya istinaden cezai durum olduğu değerlendirilmiştir.

Tablo 13: Beyanname Verileri

Mal Bedeli	1.110.854,73 TL
Navlun	0
Sigorta	0
İstatistiki Kıymet	64372,00 \$
Gümrük Kıymeti	1.110.854,73 TL
Gümrüklenmiş değer	1.110.854,73 TL

⁹⁹ Merkezi Bilge Sistemi, 2022

¹⁰⁰ Mevzuat.net, 2022, <https://www.mevzuat.net/abn/ana.aspx?neresi=%2Fgumruk%2Fyonetmelik2009%2Fyntek23.aspx>

¹⁰¹ Mevzuat.net, 2022, <https://www.mevzuat.net/abn/ana.aspx?neresi=%2Fgumruk%2Fyonetmelik2009%2Fyntek23.aspx>

Tablodan görüldüğü üzere söz konusu eşyanın gümrüklenmiş değeri 1.110.854,73 TL’dir. GK 235/2-a uyarınca gümrüklenmiş değer iki katı 2.221.709 TL tutarında idari para cezası düzenlenmiştir.

3.2.4.2. 235/2-b

Örnek 3.13: Gerekli Belge veya Bilginin Beyan Edilmemesi Durumunda Düzenlenen Ceza Kararı¹⁰²

Erenköy Gümrük Müdürlüğü’nde işlem gören bir firma adına tescilli ihracat Beyannamesi muhteviyatı 1702.50.00.00.00 GTİP’inde “fruktoz 25 kg” ticari tanımı ile beyan edilen eşya Gümrük İdaresince başlatılan Sonradan Kontrol sonucu, İhracı Yasak ve Ön İzne Bağlı Mallara İlişkin Tebliğ (İhracat 96/31)¹⁰³ gereğince 735 belge kodlu Şeker Kurumu Ön İzin belgesi tabi olduğu ancak söz konusu belge ibraz edilmeden ihracatın gerçekleştirildiği anlaşılmıştır.

Akabinde, yükümlüsünden söz konusu belgeyi ibraz etmesi istenilmiş ve yükümlüsünden alınan dilekçe ile söz konusu belgenin ibraz edilemediği belirtilmiştir.

Bu doğrultuda, Gümrük İdaresince GK 235/2-b maddesi doğrultusunda işlem tesis edilerek söz konusu eşyanın Gümrüklenmiş değerinin onda biri tutarında, 1.092,3 TL ceza kararı düzenlenmiştir.

Tablo 14 Beyanname verileri

Mal Bedeli	10.923,50 TL
İstatistiki Kıymet	1.400,00 \$
Gümrük Kıymeti	10.923,50 TL
Gümrüklenmiş Değer	10.923,50 TL

3.2.4.3. 235/2-c

Örnek 3.14: Denetimin Olumlu Sonuçlandığı Durumda Düzenlenen Ceza Kararı¹⁰⁴

Ambarlı Gümrük Müdürlüğü’nde işlem gören firma adına tescilli ihracat beyannamesinin 1. kalemi muhteviyatı 6307.90.98.10.11 GTİP’inde “3 katlı maske” ticari tanımı ile 900.000 adet olarak beyan edilen eşyanın yapılan muayenesinde, 395 koli olduğu ve her bir koli içinde 50 kutu ve her bir kutunun içinde 50 adet şeklinde toplamda 987.500 adet maske olduğu tespit edilmiştir.

¹⁰² Merkezi Bilge Sistemi, 2022

¹⁰³ Mevzuat.net, 2022, <https://www.mevzuat.net/abn/ana.aspx?neresi=%2Fihracat%2Fihr9631.aspx>

¹⁰⁴ Merkezi Bilge Sistemi, 2022

Söz konusu eşya, İhracı Yasak ve Ön İzne Bağlı Mallara İlişkin Tebliğ (İhracat 96/31)¹⁰⁵ gereğince 735 belge kodlu Şeker Kurumu Ön İzin belgesine tabi olup beyan edilen 900.000 adet için izin alındığı ancak fazla çıkan/beyan edilmeyen 87.500 adet için izin alınmadığı anlaşılmıştır.

Akabinde, Gümrük İdaresince yükümlüsüne, söz konusu belgeyi ibraz etmesi gerektiği bildirilmiş, yükümlüsünden alınan dilekçe ile söz konusu belge ibraz edilmiş ve GK 235/2-c maddesi uyarınca 159 TL (2020 yılı için)¹⁰⁶ usulsüzlük cezası düzenlenmiştir.

3.2.5. 235/3 Maddesi Doğrultusunda Düzenlenen Cezalar

Yolcuların, gümrük mevzuatına göre kişisel ve hediyeelik eşya kapsamı dışında olup beyanlarına aykırı olarak üzerlerinde, eşyası arasında veya taşıma araçlarında çıkan ya da başkasına ait olduğu halde kendi eşyasıymış gibi gösterdikleri eşyanın gümrük vergileri iki kat olarak alınır ve eşya sahibine teslim edilir. Gümrük vergileri ödenmediği takdirde, eşya gümrüğe terk edilmiş sayılır.¹⁰⁷

Yolcu valizlerinde, araçlarında veya beraberinde gelen eşya ile ilgili olarak ceza uygulanacak iki durum söz konusudur.

Bunlardan ilki, yolcuların valizinde, araçlarında veya beraberinde ticari mahiyette veya ithali veya ihracı yasak olan eşya tespit edilmesidir. Bu durumda, 5607 sayılı KMK çerçevesinde işlem yapılır.¹⁰⁸

İkincisi ise, yolcuların, gümrük mevzuatına aykırı olarak kişisel veya hediyeelik eşya dışında beyanlarına aykırı olarak üzerlerinde, eşyaları arasında veya araçlarında tespit edilen veya başkasına ait olduğu halde kendi eşyasıymış gibi gösterdikleri eşyanın tespit edilmesidir. Bu durumda, GK 235/3 maddesi uyarınca işlem tesis edilerek söz konusu eşyanın gümrük vergilerinin iki katı tahsil edilerek eşya sahibine teslim edilir. Gümrük vergileri ödenmediği durumda ise eşya gümrüğe terk edilmiş sayılır.¹⁰⁹

Örnek 3.15: Ticari mahiyette tespit edilen eşyaya ilişkin düzenlenen ceza kararı¹¹⁰

13.11.2019 tarihinde İstanbul Havalimanına inen Wuhan-İstanbul seferini yapan China Southern Hava Yollarına ait bir uçakla ülkemize gelen Türk vatandaşı olmayan bir yolcu yeşil hattan¹¹¹

¹⁰⁵ Mevzuat.net, 2022, <https://www.mevzuat.net/abn/ana.aspx?neresi=%2Fihracat%2Fihr9631.aspx>

¹⁰⁶ GK 241/1 maddesi: Bu Kanunda ayrı bir ceza tayin edilmiş haller saklı kalmak üzere, bu Kanuna ve bu Kanunda tanınan yetkilere dayanılarak çıkarılan ikincil düzenlemelerle getirilen hükümlere aykırı hareket edenlere söz konusu düzenlemelerde açıkça öngörülmüş olması kaydıyla altmış TL(2020 yılı için 159 TL) usulsüzlük cezası uygulanır.

¹⁰⁷ Ali ALGAN(Muayene Memuru), E-Kitap, Gümrük Mevzuatı, 2021 s. 384

¹⁰⁸ Remzi AKÇİN, Tüm Yönleriyle Gümrük İşlemleri, 2021 s. 288

¹⁰⁹ Remzi AKÇİN, Tüm Yönleriyle Gümrük İşlemleri, 2021 s. 288

¹¹⁰ Merkezi Bilge Sistemi, 2022

¹¹¹ Yeşil hat; eşyanın belge kontrolüne veya muayeneye tabi tutulmadığı hattır. Gümrük Yönetmeliği madde:180/2-ç, Mevzuat.net, 2022, <https://www.mevzuat.net/abn/ana.aspx?neresi=%2Fgumruk%2Fyonetmelik2009%2Fynt06.aspx>

geçmek üzere iken yeşil hatta girmekle yapmış olduğu “gümrüğe tabi eşyam yoktur beyanının” doğruluğunun kontrolü amacıyla gümrük personeline kırmızı hatta yönlendirilmesi sonucunda, yolcunun yanındaki valizlerinin kırmızı hatta yapılan muayenesinde, 2009/15481 sayılı GK’nun Bazı Maddelerinin Uygulanması Hakkında Kararın 58 ila 61. maddelerinde belirtilen muafiyet limitlerini aşan ticari miktar ve mahiyette eşya tespit edilmiştir.

Tablo 15: Gümrük Vergileri

KDV	11.124 TL
ÖTV	19.800 TL
Bandrol	3.600 TL
Toplam	34.524 TL
İki Katı	69.048 TL

Bu doğrultuda, Gümrük İdaresince GK 235/3 maddesi doğrultusunda işlem tesis edilerek gümrük vergilerinin iki katı değerinde 69.048 TL idari para cezası düzenlenmiştir. Ayrıca yolcuyla ilgili 5607 sayılı KMK’nun 6/4 maddesi¹¹² kapsamında adli işlemler başlatılmış olup Gümrük Yönetmeliğinin 579. maddesi¹¹³ kapsamında işlem yapılarak adli davanın neticesine göre işlem tahsis edilecektir.

3.2.6. 235/4 Maddesi Doğrultusunda Düzenlenen Cezalar

3.2.6.1. 235/4-a

Bu madde doğrultusunda düzenlenen eza kararına rastlanamamıştır.

3.2.6.2. 235/4-b

Bu madde doğrultusunda düzenlenen eza kararına rastlanamamıştır.

3.2.6.3. 235/4-c

¹¹² KMK 6/4 maddesi, yolcuların, beyanlarına aykırı olarak üzerlerinde, eşyası arasında veya taşıma araçlarında çıkan eşyanın ticarî mahiyette veya ithali veya ihracının yasak olması halinde 3 üncü madde hükümleri uygulanır. Mevzuat.net, 2022, <https://www.mevzuat.net/abn/ana.aspx?neresi=/bul/MenuGoster.aspx?menuID=1>

¹¹³ GY 579 madde,

1. fıkra; Bir fiilin hem Kanunun hem de kaçakçılıkla mücadele veya diğer ceza koyan kanunların kapsamına girebilecek olması durumunda, idare amiri durumu inceleyerek olay dolayısıyla, aynı zamanda diğer kanunlara göre işlem yapıp yapılmayacağını tespit eder.

2. fıkra; Soruşturma veya kovuşturma sonucunda Kanunda tayin edilen cezalardan daha ağır bir para cezasına karar verildiği veya fiilin suç teşkil ettiğine ve suçtan dolayı yaptırım uygulanmasına karar verildiği takdirde, kararın kesinleşmesi ve hükmolunan paranın tahsili şartıyla Kanuna göre verilmiş olan ceza kaldırılır ve alınmış olan para geri verilir. Mevzuat.net, 2022,

<https://www.mevzuat.net/abn/ana.aspx?neresi=%2Fgumruk%2Fyonetmelik2009%2Fynt06.aspx>

Örnek 3.16: Uygunsuzluğu Tespit Edilen Ancak Bulunamayan Eşya¹¹⁴

Örnek 3.11’de açıklanan, Ambarlı Gümrük Müdürlüğünce firma adına tescilli serbest dolaşıma giriş beyannamesi muhteviyatı “saç analiz cihazı” ticari tanımlı, 9031.80.80.90.00 GTİP’nde beyan edilen eşya ile ilgili olarak Gümrük İdaresince yapılan sonradan kontrol sonucunda düzenlenen İkinci Kontrol Raporu’nda; Müdürlüğünce tescilli serbest dolaşıma giriş beyannamelerinin incelenmesi neticesinde, Gözetim Belgesi ibraz edilmeden ithalatın gerçekleştirildiği tespit edilen beyannameye ilişkin GK 235/1-c doğrultusunda söz konusu eşyanın gümrüklenmiş değerinin iki katı değerinde 7.623,3 TL ceza kadarı düzenlenmiştir.

Ayrıca aynı olay için söz konusu eşyanın ithalatı gerçekleştirilmiş, serbest dolaşıma girmiş ve mezkûr eşyanın bulunması mümkün değilse, GK 235/4-c doğrultusunda işlem tesis edilerek eşyanın gümrüklenmiş değerinin kamuya gerilmesine karar verilir. Bu doğrultuda, söz konusu eşya için firmaya 3.811,65 TL ceza kararı düzenlenmiştir.

3.2.7. 235/5 Maddesi Doğrultusunda Düzenlenen Cezalar

Türkiye Gümrük Bölgesine getirilen ve varış gümrük idaresine karayolu ile sevk edilmek üzere transit rejimine konu edilen serbest dolaşımda olmayan eşyanın, yapılan kontrol veya muayene sonucunda, beyan edilenden belirgin bir şekilde farklı cinsten olduğunun tahlil, teknik inceleme ve araştırmaya gerek olmaksızın tespiti hâlinde fiilin niteliğine göre bu fıkranın (a) ve (b) bentlerine, transit rejimine konu edilen serbest dolaşımda olmayan eşyanın, hareket gümrük idaresinden sevk edilmesinden sonra varış gümrük idaresine varışından önce ya da varış gümrük idaresinde yapılan kontrolü veya muayenesi sonucunda beyana göre eksiklik veya fazlalık tespit edilmesi hâlinde fiilin niteliğine göre bu fıkranın (c) veya (d) bentleri uyarınca işlem yapılır. Bu fıkranın (c) ve (d) bentleri kapsamında değerlendirilemeyecek eksiklik ve fazlalık durumları ile bu durumların tespitine ilişkin usul ve esaslar Bakanlıkça belirlenir.¹¹⁵

Transit rejimi kapsamında taşınan eşya ile ilgili mevzuata aykırı fiil, söz konusu eşyanın ülkeye giriş veya çıkış noktasında ortaya çıkabilir. Söz konusu fiil, karayoluyla Türkiye’ye gelen ve aynı şekilde transit olarak gönderilecek eşyanın farklı çıkması durumudur.¹¹⁶

Bu noktada en çok tartışılan konu, söz konusu eşyanın belirgin bir şekilde farklı çıkması halidir. Taşımacı, transit rejiminde cezaya muhatap olan kişidir. Taşımacı, eşyanın tanımı, niteliği veya tarifesi hususunda, gümrük müşaviri veya beyan sahibi kadar bilgi sahibi değildir. Bu sebeple, söz konusu

¹¹⁴ Merkezi Bilge Sistemi, 2022

¹¹⁵ Ali ALGAN(Muayene Memuru), E-Kitap, Gümrük Mevzuatı, 2021 s. 384

¹¹⁶ Remzi AKÇİN, Tüm Yönleriyle Gümrük İşlemleri, 2021 s. 288

eşyaya ilişkin farklılığın tahlil, teknik inceleme ve araştırmaya gerek kalmadan ilk bakışta anlaşılacak derecede olması önemlidir. Eğer eşyanın farklılığı tahlil sonucunda anlaşılıyorsa taşımacının sorumluluğundan söz edilemez.¹¹⁷

Transit rejimi kapsamında, kara yoluyla Türkiye gümrük bölgesine giriş yapan eşya ile ilgili olarak varış noktasına varmadan veya varış noktasında eksiklik tespit edilmesi halinde eksik çıkan eşyanın gümrük işlemlerinin yapılmadan serbest dolaşıma sokulduğu var sayılır.¹¹⁸

Söz konusu eşyanın yapılan muayene sonucunda fazla çıktığı durumda ise eşyanın serbest dolaşıma girişinin amaçlandığı ancak henüz gerçekleştirilemediği kabul edilir. Ayrıca bu eşya beyan edilmediği ve belgelerinde yer almadığı dolayısıyla sahipsiz eşya farz edilerek tasfiye edilir.¹¹⁹

3.2.7.1. 235/5-a

Örnek 3.17: Farklı Çıkan Eşyanın Gümrük Vergilerinin Daha Yüksek Olması Durumunda Düzenlenen Ceza Kararı¹²⁰

Hareket Gİ Ambarlı Gümrük Müdürlüğü, ihracat ülkesi Birleşik Arap Emirlikleri ve varış Gİ Erenköy Gümrük Müdürlüğü olan Transit Refakat Belgesi (TRB) muhteviyatı, özet beyanda 'speaker' ticari tanımı ve 8518.21 tarife alt pozisyonunda beyan edilen ve ekli faturada 'BTS061 Earphone Bluetooth' şeklinde tanımlanan eşyanın Gİ'nce yapılan inceleme neticesinde, radyo özellikli, bluetooth özelliği ile müzik çalan 8527.13.00.00.00 GTİP'li ürünler olduğu anlaşılmış olup söz konusu eşyanın belirgin şekilde farklı eşya olduğu görülmüştür. Bu doğrultuda, Ambarlı Gümrük Müdürlüğüne GK 235/5-a maddesi uyarınca işlem tesis edilmesi gerekmektedir.

Tablo 16: 8518.21 Tarife Alt Pozisyonunun Tabi Olduğu Vergiler

GV	%4,5
ÖTV	%20
TRT Bandrol	%0
KDV	%18

Kaynak: Mevzuat.net, 2022

<https://www.mevzuat.net/abn/ana.aspx?neresi=/bul/MenuGoster.aspx?menuID=1>

¹¹⁷ Remzi AKÇİN, Tüm Yönleriyle Gümrük İşlemleri, 2021 s. 289

¹¹⁸ Remzi AKÇİN, Tüm Yönleriyle Gümrük İşlemleri, 2021 s. 289

¹¹⁹ Remzi AKÇİN, Tüm Yönleriyle Gümrük İşlemleri, 2021 s. 289

¹²⁰ Merkezi Bilge Sistemi, 2022

Tablo 17: 8527.13.00.00.00 GTİP’inin Tabi Olduğu Vergiler

GV	%14
ÖTV	%20
TRT Bandrol	KDV Matrahı üzerinden (ÖTV hariç) %16,00
KDV	%18

Kaynak: Mevzuat.net, 2022

<https://www.mevzuat.net/abn/ana.aspx?neresi=/bul/MenuGoster.aspx?menuID=1>

Tablolardan da görüldüğü üzere tespit edilen ile beyan edilen GTİP’ler arasında ciddi bir fark bulunmaktadır. Yükümlüsünce söz konusu eşyanın gümrük kıymeti 54.607 TL olarak beyan edilmiştir. Gümrük kıymeti üzerinden hesaplandığında GV(7.644,98 TL), ÖTV(14.442 TL), TRT Bandrol (9.960,16 TL), KDV(15.597 TL) olarak toplamda 47.644,15 TL gümrük vergisi ortaya çıkmaktadır. Gİ’nce GK 235/5-a uyarınca bu miktarın iki katı tutarında 95.288,28 TL ceza kararı düzenlenmiştir.

3.2.7.2. 235/5-b

Örnek 3.18: Farklı Çıkan Eşyanın Belgeye Tabi Olduğu Durumda Düzenlenen Ceza Kararı¹²¹

Erenköy Gümrük Müdürlüğüne tescilli, ihracat ülkesi Yunanistan olan, varış Gümrük İdaresi Pendik Gümrük Müdürlüğü olan TRB muhteviyatı eşyada Müdürlüğünce yapılan fiziki muayene sonucunda, faturadan olmayan, beyan dışı toplamda 90 gram tütün, 15 adet sigara filtre çubuğu ve 15 adet defter halinde sigara kâğıdı tespit edilmiştir. Tespit edilen beyan harici eşyanın ithalinin lisansa, şarta, izne, kısıntıya veya belli kuruluşların vereceği uygunluk veya yeterlilik belgesine tabi olduğu anlaşılmıştır.

Tablo 18: Farklı Çıkan Eşyanın Verileri

Tütün(Kıymet 210 TL)	KDV %18	47,25 TL
	GV %25	52,50 TL
Filtre(Kıymet 45 TL)	KDV %18	9,48 TL
	GV %4	1,8 TL

¹²¹ Merkezi Bilge Sistemi, 2022

	İGV %13	5,85 TL
Sigara Kağıdı(Kıymet 65 TL)	KDV %18	11,70 TL
Toplam Kıymet	320 TL	
Toplam Vergi	128,58 TL	
Gümrüklenmiş Değer	448,58 TL	

Bu doğrultuda, Gİ'nce GK 'nın 235/5-b maddesi doğrultusunda işlem tesis edilerek söz konusu eşyanın gümrüklenmiş değerinin iki katı tutarında, 897,16 TL tutarında ceza kararı düzenlenmiştir.

3.2.7.3. 235/5-c

Örnek 3.19: Eksik Çıkan Eşyaya İlişkin Düzenlenen Ceza Kararı¹²²

Dilucu Gümrük Müdürlüğüne tanzimli Haydarpaşa Gümrük Müdürlüğü'ne sevk edilen TRB muhteviyatı eşyayı taşıyan aracın Haydarpaşa Gümrük Müdürlüğü sahasına mühürlü geldiği anlaşılmış olup Müdürlüğüne yapılan tespit sonucunda 830 kg eşyanın eksik olduğu görülmüştür.

Söz konusu eksik istinaden yükümlüsünce hırsızlık olduğu bildirilmiş ancak GY 228 maddesi¹²³ uyarınca Cumhuriyet Savcılığından herhangi bir belge ibraz edilmediği dolayısıyla Gİ'nin GK 235/5-c maddesi uyarınca işlem tesis edilmiştir.

Söz konusu eşya için 3.555 TL GV, 13.792 TL KDV tutarında fark vergi hesaplanmış ve bunun iki katı tutarında, 7.110 TL GV ve 27.584 TL KDV ceza kararı düzenlenmiştir.(Beyanname Dilucu GM tescilli olduğu için sistemden görülememiş hesaplama ayrıntılı yapılamamıştır.)

3.2.7.4. 235/5-d

Örnek 3.18: Fazla Çıkan Eşyaya İlişkin Düzenlenen Ceza Kararı

Ambarlı Gümrük Müdürlüğüne tescilli, Çin'den gelen, Tekirdağ Avrupa Serbest Bölge Gümrük Müdürlüğü'ne sevk edilen TRB muhteviyatı eşyanın Müdürlüğüne yapılan fiziki muayenesi sonucunda, 50 kap 15'er kg'lık kaplar halinde "lupy" marka makinaların yağlanması için kullanılan gres yağı cinsi eşyanın fazla olduğu tespit edilmiştir. Ayrıca yükümlü dilekçesinin incelenmesi neticesinde, Yeni Bilgisayarlı Transit Sistemi(NCTS) eki faturada yağlara ilişkin bir ibare bulunmadığı, yükümlüsünce de başkaca fatura ibraz edilemediği görülmüştür.

¹²² Merkezi Bilge Sistemi, 2022

¹²³ 1- Transit rejimine tabi eşyanın mücbir sebep veya beklenmeyen haller nedeniyle telef veya kaybının kanıtlanması halinde, gümrük vergileri aranmaz. Ancak;

a) Suçüstü şeklindeki hırsızlıklar, hazırlık tahkikatı üzerine Cumhuriyet Savcılığınca verilen belge ile kanıtlanır.

Bu doğrultuda, Gİ'nce GK'nun 235/5-d maddesi uyarınca işlem tesis edilerek söz konusu eşyanın Gümrük vergileri kadar, 2.251 TL ÖTV, 51.850 TL GV ve 9.738,18 TL KDV olarak toplamda 63.938,18 TL Ceza Kararı düzenlenmiştir.

3.2.8. 235/6 Maddesi Doğrultusunda Düzenlenen Cezalar

Birinci ve ikinci fıkralarda belirtilen aykırılıkların gümrük idaresi tarafından tespit edilmesinden önce beyan sahibi tarafından bildirilmesi durumunda bu fıkralara göre hesaplanan cezalar %10 (yüzde on) oranında uygulanır.¹²⁴

Örnek 3.20: Gİ'den Önce Yükümlüsü Tarafından Bildirilen Ceza Kararı¹²⁵

Muratbey Gümrük Müdürlüğü'nde işlem gören bir firma adına tescilli serbest dolaşıma giriş beyannamesi muhteviyatı Almanya menşeli, 1702.11.00.10.00 GTİP'inde ve 'Beşeri İlaç Etken Maddesi Lactose Anhydrous Granulac.Suber Tab 24an' ticari tanımı ile beyan edilen eşyaya ilişkin olarak yükümlüsünden alınan dilekçede, söz konusu ham maddenin ülkeye girişinde Veteriner Kontrolüne Tabi olan Hayvan ve Ürünlere Dair Yönetmelik kapsamında yer aldığı, söz konusu ürünün sınırda veteriner kontrolüne tabi tutulmadan iç gümrüğe sevk edildiği ve ithal edilerek üretimde kullanıldığı belirtilerek GK 235/6 maddesi doğrultusunda işlem yapılması istenilmiştir.

Normal şartlarda Gümrük İdaresince GK 235/1-c maddesi doğrultusunda işlem tesis edilerek Gümrüklenmiş değer iki katı tutarında ceza kararı düzenlenmesi gerekmektedir. Ancak söz konusu husus Gümrük İdaresi tespit etmeden önce yükümlüsü tarafından bildirildiği için GK 235/6 maddesi uyarınca işlem tesis edilerek söz konusu cezanın yüzde onu oranında ceza kararı düzenlenmiştir.

Tablo 19: Beyanname verileri

Mal Bedeli	63.883,37 TL
Sigorta	0
Navlun	0
CİF Bedeli	63.883,37 TL
Gümrük Vergisi %18,9	12.073,77 TL
KDV %1	783,33 TL
Gümrüklenmiş Değer	76.740,47 TL

¹²⁴ Ali ALGAN(Muayene Memuru), E-Kitap, Gümrük Mevzuatı, 2021 s. 384

¹²⁵ Merkezi Bilge Sistemi, 2022

Söz konusu hususun Gümrük İdaresince tespit edilmesi durumunda GK 235/1-c maddesi doğrultusunda, 153.480,94 TL tutarında ceza kararı düzenlenmesi gerekmektedir. Ancak söz konusu husus Gümrük İdaresinden önce yükümlüsünce bildirildiği için GK 235/6 uyarınca yüzde on oranında uygulanarak 15.348,09 TL tutarında ceza kararı düzenlenmiştir.

3.3. 236 Maddesi Doğrultusunda Düzenlenen Cezalar

GK 236. Maddesi doğrultusunda, antrepo rejimine tabi tutulan eşyaya ilişkin eksiklik, fazlalık veya farklı eşya tespit edildiği veya gümrüksüz satış mağazalarından hak sahibi olmayanlara satış yapılması veya limit üstü satış yapılması durumunda işlem yapılır.¹²⁶

Antrepo rejimi, serbest dolaşıma olmayan eşyanın gümrük vergilerine tabi tutulmadan ve ticaret politikası önlemleri uygulanmadan eşyanın depolandığı rejimdir. Eşya burada gümrük gözetimindedir ve gümrük idaresinin izni olmadan çıkarılamaz. Antrepolara eşya antrepo beyannamesi ile alınmaktadır. Antrepoya alınan eşya antrepo sahibinin sorumluluğunda süresiz olarak depolanır.¹²⁷

Gümrük antrepoları ve gümrük idaresince eşya konulmasına izin verilen yerlerden kısmen veya tamamen eşya çıkarılması veya eşyanın değiştirilmesi veya sayımlar sonucu noksan eşya olduğunun tespit edilmesi hallerinde söz konusu eşyanın gümrük vergilerinin yanı sıra gümrüklenmiş değerinin iki katı idari para cezası düzenlenir. Yapılan sayım sonucunda, fazla eşya çıkması halinde ise söz konusu eşya tasfiyeye tabi tutularak ithalat veya ihracat vergileri kadar para cezası düzenlenir.¹²⁸

Antrepo beyannamesi ile yapılan muayene sonucunda beyan edilen eşyanın belirgin bir şekilde farklı olduğunun tespit edildiği durumda, söz konusu eşyanın antrepoya alındıktan sonra değiştirilme amacıyla bu işlemin yapıldığı düşünülmektedir. Bu durumda, söz konusu eşyanın gümrüklenmiş değerinin iki katı para cezası düzenlenir ve eşyaya el konularak mülkiyetinin kamuya geçirilmesine karar verilerek tasfiye edilir.¹²⁹

Gümrüksüz satış mağazaları özel nitelikte antrepolardır. Genellikle yolcu salonlarında faaliyet gösterir ve yolcu beraberli eşya listesinde yer alan eşyanın satışı yapılır. Çoğunlukla, sigara, içki, parfüm ve çikolata gibi ürünlerin satıldığı mağazalardır. Yolculara tanınan vergisiz eşya getirme hakkının kullanıldığı alanlardır. Bu alanlarda yurtdışına seyahat eden yolculara belirlenmiş limitler dâhilinde yapılan satışlar herhangi bir vergiye tabi değildir.¹³⁰

¹²⁶ Ali ALGAN(Muayene Memuru), E-Kitap, Gümrük Mevzuatı, 2021 s. 385, 386

¹²⁷ Remzi AKÇİN, Tüm Yönleriyle Gümrük İşlemleri, 2021 s. 290

¹²⁸ Remzi AKÇİN, Tüm Yönleriyle Gümrük İşlemleri, 2021 s. 290

¹²⁹ Remzi AKÇİN, Tüm Yönleriyle Gümrük İşlemleri, 2021 s. 291

¹³⁰ Remzi AKÇİN, Tüm Yönleriyle Gümrük İşlemleri, 2021 s. 291

Bu mağazalardan hak sahibi olmayanlara yapılan satışlarda söz konusu eşyaya, hak sahibi olmakla beraber belirlenen limitin üzerinde satış yapıldığında limit üstü eşyaya ait ithalat vergilerinin yanı sıra bu vergilerin üç katı para cezası düzenlenir.¹³¹

3.3.1. 236/1 Maddesi Doğrultusunda Düzenlenen Cezalar

Örnek 3.21: Noksan Eşya Tespit Edilmesi Durumunda Düzenlenen Ceza Kararı¹³²

Muratbey Gümrük Müdürlüğü'nde işlem gören bir firma adına 2019 yılı tescilli antrepo beyannamesi(AN) muhteviyatı, Macaristan menşeli, “mensucat” ticari tanımlı, mimoza ve aerobin itemli iki çeşit ve 1021 kap, 24.504 kg, 102.100 metre ve 153.150 metrekare olarak beyan edilen eşyanın Müdürlüğünce yapılan inceleme sonucunda hacizli olduğu tespit edilmiş, söz konusu eşyanın bulunduğu antreponun kapatılması nedeniyle tasfiye ambarına alınırken eşyanın teslim alma aşamasında naklini yapan araca ait araç giriş ve tartım bilgisi formunda 13.980 kg olarak Müdürlüğüne getirildiği tespit edilmiştir.

Ayrıca söz konusu eşyaya dair yapılan tahlil sonucunda, mimoza itemli kumaşın metrekare ağırlığının 183 gr, eninin ise 152 cm olduğu, ilgili rapor ve yapılan tespite istinaden 209 kap ve brüt 2718 kg olan eşyanın (0,600 gr-karton ve poşet ağırlığı düşülerek) net 2593 kg olduğu, ilgili metrekare ağırlığının tespit edilen kilograma bölünmesi sonucunda 14.169,40 metrekareye ve enine bölünmesine sonucunda 9321,97 metreye denk geldiği,

AEROBİN itemli kumaşın metrekare ağırlığının 169 gr olduğu eninin ise 152 cm olduğu, ilgili rapor ve yapılan tespite istinaden 812 kap, brüt 11.262 kg olan eşyanın (0,600 gr-karton ve poşet ağırlığı düşülerek) net 10.774,8 kg olduğu, ilgili metre kare ağırlığının tespit edilen kilograma bölünmesi sonucunda 63.756,21 metrekareye ve enine bölünmesi sonucunda 41.944,88 metreye denk geldiği tespit edilmiştir.

Akabinde Gİ'nce ilgili firmadan söz konusu duruma ilişkin olarak izahat istenmiş olup firmadan alınan izahatın değerlendirilmesi sonucunda, söz konusu antrepo beyannamesinin bağlı olduğu TRB'de 1021 kap, 24.504 kg olduğu, faturasında 24.504 kg olduğu ve eşyayı taşıyan taşıtın Kapıkule'de yapılan tartımında ağırlığının 44.150 kg olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 20: Beyanname Verileri

Mal Bedeli	739.875,82 TL
Navlun	73.987,58 TL

¹³¹ Remzi AKÇİN, Tüm Yönleriyle Gümrük İşlemleri, 2021 s. 291

¹³² Merkezi Bilge Sistemi, 2023

Sigorta	24.440,74 TL
Gümrük Kıymeti	838.304,14 TL
Yurtiçi Gider	1.500 TL
Damga Vergisi	97,10 TL
KDV %8	67.192,10 TL
Gümrüklenmiş Değer	905.496,24 TL

Kaynak:Mevzuat.net,

2023

<https://www.mevzuat.net/abn/ana.aspx?neresi=/bul/MenuGoster.aspx?menuID=1>

Yukarıda belirtilen, Gİ'nce tespit edilen bilgiler sonucunda söz konusu eşyanın beyan edilenden brüt 10.524 kg, 75.224,39 metrekare ve 50.833,15 metre noksan olduğu tespit edilmiş olup GK 236-1 maddesi doğrultusunda işlem tesis edilmesi gerekmektedir. 67.192,10 TL tutarındaki vergi tahsil edilmiş ve Gümrük Yönetmeliğinin 522. maddesi¹³³ ve 5326 sayılı KK'nun iştirak hükümleri¹³⁴ uyarınca beyan sahibi, antrepo işleticisi ve Gümrük Müşaviri adına gümrüklenmiş değer iki katı tutarında 1.810.992,48 TL idari para cezası tatbik edilmiştir.

3.3.2. 236/2 Maddesi Doğrultusunda Düzenlenen Cezalar

Örnek 3.22: Fazla eşya tespit edilmesi hali¹³⁵

¹³³ GY 522 Madde:

(1) Antrepo işleticileri ve kullanıcıları; eşyanın gümrük antreposunda bulunduğu süre içerisinde gümrük gözetimi altında bulunmasını sağlamak, eşyanın iyi muhafaza edilmesi konusunda yükümlülüklerini yerine getirmek ve izinde belirtilen şartlara uymak zorundadır.

(2) Antrepo işleticileri ve/veya kullanıcıları, antrepolarına alınan eşyanın girerken gümrük idaresince tespit edilen miktarı üzerinden ve eğer tespit yapılmamışsa belgelerinde yazılı miktarları üzerinden, antrepoda eşya değiştirilmesinden, gümrük idaresine karşı mali bakımdan sorumludur.

(3) Bu sorumluluk, eşyanın gümrük idaresince tespit olunan veya belgelerinde ve antrepo beyannamesinde yazılı miktarına ve cinsine göre eksiklik veya değişiklik ortaya çıkması halinde, bunlara ait gümrük vergilerinin ve cezalarının ödenmesini kapsar. <https://www.mevzuat.net/abn/ana.aspx?neresi=/bul/MenuGoster.aspx?menuID=1>

¹³⁴ KK 14 Madde:

(1) Kabahatin işlenişine birden fazla kişinin iştirak etmesi halinde bu kişilerin her biri hakkında, fail olarak idari para cezası verilir. <https://www.mevzuat.net/abn/ana.aspx?neresi=/bul/MenuGoster.aspx?menuID=1>

¹³⁵ Merkezi Bilge Sistemi, 2023

Muratbey Gümrük Müdürlüğünce bir firma adına 2022 yılı tescilli AN muhteviyatı “Karbür Uç” ticari tanımlı, 8208.10.00.00 GTİP’inde, Çin menşeli, 5185 adet beyan edilen eşyanın Müdürlüğünce yapılan fiziki muayene sonucunda, kap ve kg yönüyle uygun olduğu ancak eşyanın tam sayımı neticesinde 192.100 adet olduğu anlaşılmıştır.

Tablo 21: Beyanname Verileri

Mal Bedeli	1.758.100 TL
Sigorta	0
Navlun	0
Gümrük Kıymeti	1.758.100 TL
Yurtiçi Gider	2.968,70 TL
GV %2.7	47.468,7 TL
İGV %8.3	145.922,3 TL
KKDF %6	105.486 TL
KDV %18	351.834,426 TL
Damga Vergisi	176 TL

Bu doğrultuda, Gl’nce fazla çıkan eşya tespit edilmesi nedeniyle GK 236/2 maddesi doğrultusunda işlem tesis edilmesi gerekmektedir. Söz konusu fazla çıkan eşya tasfiyeye tabi tutularak ithalat vergileri toplamı kadar(GV+İGV+KKDF+KDV), 650.711,426 TL tutarında ceza kararı düzenlenmiştir.

3.3.3. 236/3 Maddesi Doğrultusunda Düzenlenen Cezalar

Yürürlükten kaldırıldı.

3.3.4. 236/4 Maddesi Doğrultusunda Düzenlenen Cezalar

Örnek 3.23: Hak sahibi olamayanlara satış yapılması¹³⁶

Sabiha Gökçen Havalimanı Gümrük Müdürlüğünde, 21.04.2022 tarihi saat 08.00 ile 22.04.2022 tarihi saat 08.00 saatleri arasındaki nöbet esnasında sabah 09.15 saati sırasında dış hatlar gelen yolcu salonunda, Müdürlük personeline yapılan rutin gümrük kontrolleri esnasında yeşil hattan geçen A ve B yolcusu, gümrük kontrolü amacı ile X-Ray’a yönlendirilmeleri üzerine yapılan X-Ray taraması sonucu şahıslara ait bagajlarda şüpheli yoğunluk görülmesi üzerine nöbet noktasında bulunan eşya/bagaj

¹³⁶ Merkezi Bilge Sistemi, 2023

kontrol noktasında yolcuların nezaretinde bagajları açılmış ve iki yolcuya ait 36 karton Parliament, 6 karton Marlboro ve 12 karton Vogue marka olmak üzere toplamda 54 karton sigara tespit edilmiştir. Söz konusu 54 karton sigaranın dış hatlar gelen yolcu salonunda bulunan bir gümrüksüz satış mağazasından farklı kişilere ait pasaportlar ile satın alındığı anlaşılmıştır.

Söz konusu şahıslara sigaraların kime ait olduğu sorulmuş, kendilerine ait olduğu cevabı alınması üzerine Müdürlüğünce pasaportlar üzerinde tatbik edilmiş polis giriş mührünün kontrolü ve EGM Yolcu Sorgulama modülü üzerinden söz konusu pasaportların giriş çıkış kayıtları incelenmiş olup yapılan inceleme neticesinde, A ve B yolcusunun 21.04.2022 tarihinde Türkiye’ye girişleri görülmüş ancak yolcuların beraberindeki diğer şahıslara ait 5 adet pasaportta Türkiye’ye giriş yaptıklarına dair kaşe bulunmadığı ve EGM’de de giriş kaydının bulunmadığı tespit edilmiştir.

Şahıslardaki pasaportlar ve söz konusu Gümrüksüz Satış Mağazasına ait fişler incelendiğinde tespit edilen 5 kişiye Türkiye’ye gelmediği halde satış yapıldığı anlaşılmış olup GK 236/4 maddesi uyarınca işlem tesis edilmesi gerekmektedir.

Bu doğrultuda, Gİ’nce, yolculara ait yasal hakları olan 3’er karton sigara kendilerine verildikten sonra geri kalan 21 karton sigara için A yolcusu adına 11.845,92 TL ve B yolcusu adına 10.705,26 TL idari ceza kararı düzenlenmiştir.

3.3.5. 236/5 Maddesi Doğrultusunda Düzenlenen Cezalar

Eşyanın gümrük antrepo rejimine tabi tutulmasına ilişkin beyanının kontrolü veya muayenesi neticesinde antrepo beyannamesinde beyan edilenden belirgin bir şekilde farklı cinsten eşya olduğunun tahlil, teknik inceleme ve araştırmaya gerek olmaksızın tespiti hâlinde;

3.3.5.1. 236/5-a

Örnek 3.24: Farklı çıkan eşya hali¹³⁷

Muratbey Gümrük Müdürlüğünce bir firma adına 2022 yılı tescilli AN’nin 3. kalemi muhteviyatı, Çin menşeli, 6506.91.00.00.00 GTİP’nde “Saç boyama bonesi” ticari tanımı ile 14096 adet beyan edilen eşyanın Müdürlüğünce yapılan inceleme sonucunda, 12096 adedinin belirgin bir şekilde farklı cinsten eşya olduğu anlaşılmış olup kozmetik ürünlerinin tatbikinde kullanılan fırça olduğu ve 9603.30.90.00.00 GTİP’nde sınıflandırıldığı tespit edilmiştir.

Tablo 22: 3. kalem muhteviyatı, 2000 adet, 6506.91.00.00.00 GTİP’li eşyanın verileri

Mal Bedeli	8.178,94 TL
------------	-------------

¹³⁷ Merkezi Bilge Sistemi, 2023

Navlun	944,40 TL
Sigorta	16,88 TL
Gümrük Kıymeti	9.140,22
Yurtiçi Gider	296,73 TL
GV %2,7	246,79 TL
İGV %20	1.828,04 TL
KDV %18	2.072,12 TL

Kaynak:Mevzuat.net,

<https://www.mevzuat.net/abn/ana.aspx?neresi=/bul/MenuGoster.aspx?menuID=1>

Tablo 23: Farklı çıkan 12096 adet, 9603.30.90.00.00 GTİP’li eşya verileri

Mal Bedeli	47.779,88 TL
Navlun	5.517 TL
Sigorta	98,60 TL
Gümrük Kıymeti	53.395,48 TL
Yurtiçi Gider	0
GV %3,7	1.975,63 TL
İGV %23	12.280,96 TL
KDV %18	12.177,37 TL

Kaynak: Mevzuat.net, 2023

<https://www.mevzuat.net/abn/ana.aspx?neresi=/bul/MenuGoster.aspx?menuID=1>

Tabloda görüldüğü üzere söz konusu AN’nin 3. kalemi muhteviyatı, 2000 adet, 6506.91.00.00.00 GTİP’li eşyanın gümrük vergileri toplamı (GV+İGV+KDV) 4.146,956 TL, farklı cinsten çıkan 12096 adet, 9603.30.90.00.00 GTİP’li eşyanın gümrük vergileri toplamı (GV+İGV+KDV) 26.433,96 TL olup farklı çıkan eşyanın gümrük vergileri toplamı beyan edilen eşyanın gümrük vergileri toplamından fazla olduğu anlaşılmıştır.

Bu doğrultuda, Gİ’nce 236/5-a maddesi uyarınca işlem tatbik edilmesi gerektiği anlaşılmış olup farklı çıkan eşyanın gümrük vergileri toplamının iki katı tutarında 52.867,92 TL Ceza Kararı düzenlenmiştir.

3.3.5.2. 236/5-b

Örnek 3.25: Farklı çıkan eşyanın belgeye tabi olması¹³⁸

Muratbey Gümrük Müdürlüğünce bir firma adına tescilli AN'nin 1. kalemi muhteviyatı, Çin menşeli, 9003.11.00.00.00 GTİP'inde beyan edilen, 576 adet, "Gözlük Çerçevesi" ticari tanımlı eşyanın Müdürlüğünce yapılan inceleme sonucunda, 413 adedinin 9004.10.91.00.00 GTİP'inde "Güneş Gözlüğü" olduğu tespit edilmiştir.

Söz konusu 9004.10.91.00.00 GTİP'inin Kişisel Koruyucu Donanımların İthalat Denetimi Tebliği (Ürün Güvenliği ve Denetimi: 2022/11) (31.12.2021 t. 31706 s. 4.mük R.G.)¹³⁹ uyarınca TAREKS belgesine tabi olduğu anlaşılmış olup GK 236/5-b maddesi uyarınca işlem tesis edilmesi gerekmektedir.

Tablo 24: Beyanname Verileri

Mal Bedeli	222.318,21 TL
Navlun	2.801,39 TL
Sigorta	112,06 TL
Yurtdışı Gider	0
Gümrük Kıymeti	197.610,06 TL
Yurtiçi Gider	171,78 TL
GV %0	0
İGV %25	56.307,92 TL
KDV %18	50.708,04 TL

Kaynak:Mevzuat.net, 2023

<https://www.mevzuat.net/abn/ana.aspx?neresi=/bul/MenuGoster.aspx?menuID=1>

Bu doğrultuda, Gİ'nce GK'nun 236/5-b maddesi uyarınca farklı çıkan eşyanın gümrüklenmiş değerinin iki katı tutarında 609.252,04 TL idari para cezası düzenlenmiştir.

3.4. 237. Maddesi Doğrultusunda Düzenlenen Cezalar

¹³⁸ Merkezi Bilge Sistemi, 2023

¹³⁹ Mevzuat.net, 2023,

<https://www.mevzuat.net/abn/ana.aspx?neresi=/bul/MenuGoster.aspx?menuID=1>

GK 237. madde doğrultusunda özet beyana ilişkin cezalar düzenlenmektedir. Araçlar Türkiye Gümrük Bölgesine girmeden/çıkmadan önce kaptan, acente veya sahibi tarafından gümrüğe özet beyan verilir. Özet beyan, Türkiye Gümrük Bölgesine girmeden/çıkmadan önce emniyet ve güvenlik açısından risk analizi yapılabilmesi için taşıta ve taşıtın yüklediği eşyaya ilişkin özet bilgileri içeren beyandır.¹⁴⁰

Burada bahsedilen risk analizinde aracın daha önce herhangi bir kaçakçılık suçuna karışıp karışmadığı ya da ülke güvenliği açısından tehdit oluşturacak eşya taşımada kullanılıp kullanılmadığı gibi hususlar değerlendirilir. Yükün güvenli olup olmadığı, güvenliği tehdit edecek ya da silah yapımında kullanılan eşya olup olmadığı, ülkeye girişi yasak ya da kısıntıya tabi eşya olup olmadığı, eşyaya ilişkin özel tedbir gerekip gerekmediği gibi hususlar incelenir. Eşyanın boşaltılmasında x-ray kontrolünden geçirilmesine bu analiz sonucuna göre karar verilir.¹⁴¹

Eşya boşaltıldıktan sonra boşaltılan eşya ile özet beyan arasında eksiklik ya da fazlalık tespit edilmesi durumunda para cezası uygulanmaktadır. Ancak tek başına eksiklik ya da fazlalık tespiti ceza uygulanması için yeterli değildir. Öncelikle eksiklik ya da fazlalığın sebebi araştırılır. Bunun için özet beyanda bulunan kişiye eksiklik ya da fazlalığın sebebinin ispatı için süre tanınır. Eğer süresi içinde söz konusu eksiklik ya da fazlalığın sebebi ispatlanırsa para cezası düzenlenmez.¹⁴²

Özet beyan eksiklik ya da fazlalık tespitinden dolayı düzenlenen cezalarda sorumlu özet beyanı veren kişidir. Özet beyanda kayıtlı olmayan eşyada ise cezanın sorumlusu özet beyan vermekle yükümlü olan kişidir. Bu kişinin tespit edilememesi durumunda ise sorumlu eşyayı Türkiye Gümrük Bölgesine getiren kişidir.¹⁴³

3.4.1. 237/1 Maddesi Doğrultusunda Düzenlenen Cezalar

Örnek 3.26: Özet Beyan Noksanlığı Sebebiyle Düzenlenen Ceza Kararı¹⁴⁴

İstanbul Havalimanı Gümrük Müdürlüğünce düzenlenen Özet Beyan muhteviyatı, Fransa'dan havayolu ile Türkiye Gümrük Bölgesine getirilen 138 kap eşyanın Müdürlüğünce yapılan tespit neticesinde eşya gümrüğe sunulmadan önce verilen özet beyana göre 1 kap eksik olduğu tespit edilerek tutanak düzenlenmiştir.

Akabinde, yapılan tespite istinaden Gİ'nce taşımacılık firmasına, söz konusu eksikliğe ilişkin olarak 2012/2 sayılı Genelge¹⁴⁵ uyarınca, söz konusu yazının tebliğ edildiği tarihten itibaren 3 ay içinde

¹⁴⁰ Remzi AKÇİN, Tüm Yönleriyle Gümrük İşlemleri, 2021 s. 291

¹⁴¹ Remzi AKÇİN, Tüm Yönleriyle Gümrük İşlemleri, 2021 s. 292

¹⁴² Remzi AKÇİN, Tüm Yönleriyle Gümrük İşlemleri, 2021 s. 292

¹⁴³ Remzi AKÇİN, Tüm Yönleriyle Gümrük İşlemleri, 2021 s. 293

¹⁴⁴ Merkezi Bilge Sistemi, 2023

¹⁴⁵ 2012/2 sayılı Genelge'nin 3/b maddesi,Özet beyanda kayıtlı miktara göre eksik veya fazla çıkan eşya için özet beyanı veren kişiye, tutanağın düzenlendiği tarihte bildirimde bulunulacaktır. Tebligatın tutanak tarihi itibarıyla yapılamaması halinde,

tevsik edici belgelerle birlikte söz konusu eksikliğin nedeninin izahı, aksi halde GK'nun 237. maddesi uyarınca işlem yapılacağı tebliğ edilmiştir. Ancak firmasından belirtilen süre içerisinde herhangi bir cevap alınamamıştır.

Bu doğrultuda, Gİ'nce GK'nun 237/1 maddesi uyarınca işlem tesis edilerek özet beyanı veren taşıyıcı firma adına 57.628,2 TL tutarında Ceza Kararı düzenlenmiştir.

3.4.2. 237/2 Maddesi Doğrultusunda Düzenlenen Cezalar

Örnek 3.27: 1 inci Fıkraya Göre Düzenlenemeyen Ceza Kararı¹⁴⁶

İstanbul Havalimanı Gümrük Müdürlüğüne tescilli Özet Beyan muhteviyatı, Katar'dan Türkiye Gümrük Bölgesine havayolu ile getirilen 525 kap olarak beyan edilen eşya Gİ'nce yapılan inceleme sonucunda, 448 kap eksik olduğu anlaşılmış olup söz konusu hususla ilgili olarak tutanak tutulmuştur.

Akabinde, yapılan tespite istinaden Gİ'nce taşımacılık firmasına, söz konusu eksikliğe ilişkin olarak 2012/2 sayılı Genelge uyarınca, söz konusu yazının tebliğ edildiği tarihten itibaren 3 ay içinde tevsik edici belgelerle birlikte söz konusu eksikliğin nedeninin izahı, aksi halde GK'nun 237. maddesi uyarınca işlem yapılacağı tebliğ edilmiştir. Ancak firmasından belirtilen süre içerisinde herhangi bir cevap alınamamıştır.

Bu doğrultuda, söz konusu eşyaya ilişkin olarak fatura, çeki listesi vb. olmadığından eşya tespiti yapılamamış olup GK 237/2 maddesi doğrultusunda, özet beyanı veren taşıyıcı firma adına, her kap için GK 241/1'de¹⁴⁷ belirlenen miktarda para cezası uygulanarak 71.232 TL(159*448) tutarında ceza kararı düzenlenmiştir.

3.4.3. 237/3 Maddesi Doğrultusunda Düzenlenen Cezalar

Örnek 3.28: Özet Beyan Fazlalığı Sebebiyle Düzenlenen Cezalar¹⁴⁸

Ambarlı Gümrük Müdürlüğüne tescilli Özet Beyan muhteviyatı eşyanın Müdürlüğüne yapılan inceleme neticesinde, ilgili Varış Bildiriminde beyan edilmediği tespit edilmiştir. Müdürlüğüne söz konusu fazlalığa ilişkin olarak 2012/2 sayılı Genelge uyarınca, söz konusu yazının tebliğ edildiği tarihten itibaren 3 ay içinde tevsik edici belgelerle birlikte söz konusu fazlalığın nedeninin izahı, aksi

tebligatın yapıldığı tarih, özet beyan eksikliği veya fazlalığına ilişkin 3 aylık takibat süresinin başlangıç tarihi olarak kabul edilecektir.....

(Mevzuat.net, <https://www.mevzuat.net/abn/ana.aspx>)

¹⁴⁶ Merkezi Bilge Sistemi, 2023

¹⁴⁷ GK 241/1; Bu Kanunda ayrı bir ceza tayin edilmiş haller saklı kalmak üzere, bu Kanuna ve bu Kanunda tanınan yetkilere dayanılarak çıkarılan ikincil düzenlemelerle getirilen hükümlere aykırı hareket edenlere söz konusu düzenlemelerde açıkça öngörülmüş olması kaydıyla 2020 yılı için 159,00 TL usulsüzlük cezası uygulanır.

Mevzuat.net, <https://www.mevzuat.net/abn/ana.aspx#>

¹⁴⁸ Merkezi Bilge Sistemi, 2023

halde GK'nun 237. maddesi uyarınca işlem yapılacağı tebliğ edilmiştir. Ancak firmasından belirtilen süre içerisinde herhangi bir cevap alınamamıştır.

Bu doğrultuda, Gİ'nce GK'nun 237/3 maddesi uyarınca işlem tesis edilerek özet beyanı veren taşıyıcı firma adına 87.700 TL tutarında Ceza Kararı düzenlenmiştir.

3.4.4. 237/4 Maddesi Doğrultusunda Düzenlenen Cezalar

3.4.5. 237/5 Maddesi Doğrultusunda Düzenlenen Cezalar

3.4.6. 237/6 Maddesi Doğrultusunda Düzenlenen Cezalar

Örnek 3.29: Özet Beyanda Beyan Edilmeyen Eşya Nedeniyle Düzenlenen Ceza Kararı¹⁴⁹

Ambarlı Gümrük Müdürlüğüne tescilli Özet Beyan muhteviyatı, Çin'den getirilen eşyanın ilgili Varış Bildiriminde beyan edilmediği tespit edilmiştir. Müdürlüğüne söz konusu eksikliğe ilişkin olarak 2012/2 sayılı Genelge uyarınca, söz konusu yazının tebliğ edildiği tarihten itibaren 3 ay içinde tevsik edici belgelerle birlikte söz konusu fazlalığın nedeninin izahı, aksi halde GK'nun 237. maddesi uyarınca işlem yapılacağı tebliğ edilmiştir. Ancak firmasından belirtilen süre içerisinde herhangi bir cevap alınamamıştır.

Bu doğrultuda, Gİ'nce GK'nun 237/6 maddesi uyarınca işlem tesis edilerek söz konusu eşya tasfiye edilmiş ve CİF bedeli kadar, özet beyanı vermekle yükümlü taşıyıcı firma adına 940.539 TL tutarında Ceza Kararı düzenlenmiştir.

3.4.7. 237/7 Maddesi Doğrultusunda Düzenlenen Cezalar

3.5. 238. Madde Doğrultusunda Düzenlenen Cezalar

GK 238. madde doğrultusunda ekonomik etkili gümrük rejimlerinden(EGR) olan dâhilde işleme rejimi(DİR)¹⁵⁰, geçici ithalat rejimi(GİR)¹⁵¹ ve gümrük kontrolü altında işleme rejimi(GKAİR)¹⁵² hükümlerine ilişkin olarak ceza kararları düzenlenmektedir.

¹⁴⁹ Merkezi Bilge Sistemi, 2023

¹⁵⁰Serbest dolaşıma girmiş veya girmemiş eşyanın tekrar ihraç edilmek koşuluyla her çeşit işleme faaliyetine tabi tutulmasına olanak sağlayan EGR'dir.

Büro Memur-Sen, Görevde Yükselme ve Unvan Değişikliği Sınavı, 2022, s. 312

¹⁵¹ Serbest dolaşıma girmemiş eşyanın ticaret politikası önlemlerine tabi tutulmaksızın ve tamamen veya kısmen ithalat vergilerinden muaf olarak TGB içerisinde kullanılması ve bu kullanım sırasında olağan yıpranma dışında, herhangi bir değişikliğe uğramadan yeniden ihracına olanak sağlayan hükümlerin uygulandığı EGR'dir. Büro Memur-Sen, Görevde Yükselme ve Unvan Değişikliği Sınavı, 2022, s. 359

¹⁵²Serbest dolaşıma girmemiş eşyanın Türkiye Gümrük Bölgesinde, ithalat vergilerine veya ticaret politikası önlemlerine tabi tutulmaksızın, niteliğini veya durumunu değiştiren işlemlere tabi tutulması ve bu işlemlerden elde edilen ürünlerin ithalat vergileri üzerinden serbest dolaşıma girmelerine ilişkin hükümlerin uygulandığı EGR'dir. Büro Memur-Sen, Görevde Yükselme ve Unvan Değişikliği Sınavı, 2022, s. 357

Bahsedilen rejimler çerçevesinde tanınan muafiyetler rejim için verilen izinlere uyulması şartına bağlıdır. Bu rejimlerde, eşya Türkiye'ye geçici olarak getirilmekte ticaret politikası önlemlerine ve gümrük vergilerine tabi tutulmamaktadır. Yapılan işlemler sonucunda eşya mevzuatın izin verdiği şartlarda yeniden ihraç edilmekte veya kati ithalata dönüştürülmektedir. Eşya rejime tabi tutulduğu süreçte, vergiler teminata bağlanır, eşya yurt dışına çıkarıldığında alınan teminat iade edilir.¹⁵³

Bu rejimlere ilişkin ihlal durumlarında çeşitli cezalar düzenlenmektedir. Rejime ilişkin ihlal sayılmayacak derecede mevzuata aykırı fiillerde usulsüzlük cezaları düzenlenmektedir. Usulsüzlük cezalarından daha ağır fiillerde ise farklı cezalar düzenlenmektedir.¹⁵⁴

Bu rejimlerin sağladığı imkânların kötüye kullanılması durumunda 5607 sayılı KMK kanunu uyarınca işlem tesis edilmektedir. Bunun yanında, DİR, GİR ve GKAİR ilişkin ihlaller durumunda ise eşyanın gümrüklenmiş değerinin iki katı gibi ağır cezalar uygulanmaktadır.¹⁵⁵

Burada bahsedilen rejim ihlali göreceli bir kavramdır. Çünkü usulsüzlük cezasının uygulandığı fiiller bile rejim ihlali kabul edilebilir. Bu sebeple, cezaların uygulanmasında rejim ihlalinin değil, cezanın ağırlığının esas alınması, hafiften ağıra doğru bir sıralama izlenmesi daha sağlıklı olacaktır.¹⁵⁶

Turist, öğrenci gibi Türkiye'ye geçici olarak giren kişilere ait araçlar, belirlenmiş süreyle sınırlı olarak GİR kapsamında işlem görmektedir. Kişisel kullanıma tabi bu araçların rejim ihlallerinde daha düşük miktarda ceza uygulanmaktadır. Aynı şekilde, taşıtlar dışında kalan GİR kapsamı eşyanın süre aşımalarında da rejim ihlalinin daha düşük cezalar uygulanmaktadır.¹⁵⁷

Taşıtlar haricinde GİR kapsamında ithal edilen eşyanın süresi içinde gümrükçe onaylanmış başka bir işleme tabi tutulmaması halinde ise gümrük vergilerinin yanı sıra rejime ilişkin beyannamenin tescil tarihinden itibaren tespitin yapıldığı tarihe kadar geçen sürenin faizi de hesaplanarak para cezası düzenlenir.¹⁵⁸

DİR ve GKAİR kapsamındaki ihlaller de derecelendirilmiştir. Elde olmayan nedenlerle rejim ihlali yaşanması durumu ile ithal eşyasının iç piyasaya satılması ve amacı dışında kullanılması veya söz konusu eşyanın gümrük gözetiminden çıkarılmaması, depoda veya üretim bandında olması ile bir başkasına satılması durumunda farklı cezalar uygulanmaktadır.¹⁵⁹

¹⁵³ Remzi AKÇİN, Tüm Yönleriyle Gümrük İşlemleri, 2021 s. 294

¹⁵⁴ Remzi AKÇİN, Tüm Yönleriyle Gümrük İşlemleri, 2021 s. 294

¹⁵⁵ Remzi AKÇİN, Tüm Yönleriyle Gümrük İşlemleri, 2021 s. 294

¹⁵⁶ Remzi AKÇİN, Tüm Yönleriyle Gümrük İşlemleri, 2021 s. 294

¹⁵⁷ Remzi AKÇİN, Tüm Yönleriyle Gümrük İşlemleri, 2021 s. 294

¹⁵⁸ Remzi AKÇİN, Tüm Yönleriyle Gümrük İşlemleri, 2021 s. 295

¹⁵⁹ Remzi AKÇİN, Tüm Yönleriyle Gümrük İşlemleri, 2021 s. 295

Ayrıca indirimli uygulanan cezaların bir alt sınırı bulunmaktadır. Bu cezalar GK 241/6¹⁶⁰ maddesi uyarınca usulsüzlük cezasının 8 katından az olamaz.

3.5.1 238/1 Maddesi Doğrultusunda Düzenlenen Cezalar

3.5.1.1. 238/1-a

Örnek 3.30: Rejim İhlali nedeni ile düzenlenen ceza kararı ¹⁶¹

Erenköy Gümrük Müdürlüğünce 2021 yılı tescilli serbest dolaşıma giriş beyannamesi muhteviyatı Almanya menşeli, 5371¹⁶² rejim kodu ile ithal edilen, 8438.50.00.00 GTİP’nde ‘Kutel et kesme makinesi’ ticari tanımı ile beyan edilen eşya Gİ söz konusu eşyanın giriş ayniyetine ve tahsis amacına uygun olarak kullanılıp kullanılmadığına ilişkin GY’nin 381. Maddesine¹⁶³ doğrultusunda, yerinde tespit yapılabilmesi için 24.06.2022 tarihinde, saat 11:11’de firma aranarak şirket yetkilisine, eşyanın tahsis yerinde tespitinin yapılması için firmanın adresine gidileceği bildirilmiş, firma yetkilisi ise söz konusu eşyanın firma adresinde bulunmadığını ve temizlenmek üzere tahsis adresinden başka bir adrese götürüldüğünü belirtmiştir.

Bunun üzerine Gİ’nce söz konusu eşyanın Müdürlük izni olmadan tahsis adresinden başka bir adrese götürülemeyeceği bildirilerek aynı gün saat 15.43’de Müdürlüğünce oluşturulan heyet firma adresine gitmiş, firma giriş kapılarının kapalı ve kilitli olduğu görülmüş, firmanın öğleden önce açık olduğu öğrenilmiş ve söz konusu durum fotoğrafla kayıt altına alınmıştır.

Bu doğrultuda, eşyanın ayniyet tespitinin yapılamaması ve eşya tahsis yerinde tahsis amacına uygun kullanılıp kullanılmadığının tespit edilememesi nedeniyle GK 238/1-a maddesi doğrultusunda işlem tesis edilerek eşyanın gümrüklenmiş değerinin iki katı tutarında 3.032.594,66 TL idari para cezası düzenlenmiştir.

¹⁶⁰ Mevzuat.net, 2023, <https://www.mevzuat.net/abn/ana.aspx?neresi=/bul/MenuGoster.aspx?menuID=1>

¹⁶¹ Merkezi Bilge Sistemi, 2023

¹⁶² Gümrük idaresince eşya konulmasına izin verilen yerler dahil olmak üzere gümrük antrepo rejimine tabi tutulan serbest dolaşımda bulunmayan eşyanın geçici ithalat rejimi kapsamında ithalatı <https://www.mevzuat.net/abn/ana.aspx?neresi=/bul/MenuGoster.aspx?menuID=1>

¹⁶³ GY madde 382; (1) Geçici ithaline izin verilen eşya, rejim altında kaldığı süre içinde giriş ayniyetine ve tahsis amacına uygun olarak tahsis edildiği yerde kullanılmak zorundadır.

(2) Rejim kapsamındaki eşya, giriş ayniyetini korumaya yönelik olağan bakım faaliyetleri dışında başka bir işleme tabi tutulamaz.

(3) Gümrük idareleri rejim süresi içerisinde değişik aralıklarla eşyanın tahsis yerinde, tahsis amacına uygun olarak kullanılıp kullanılmadığını denetleme hakkına sahiptir. Mevzuat.net, <https://www.mevzuat.net/abn/ana.aspx?neresi=/bul/MenuGoster.aspx?menuID=1>

Tablo 25: Beyanname Verileri

Mal Bedeli	1.272.983,02 TL
Navlun	11.200 TL
Sigorta	464,94 TL
Yurtdışı Gider	0
Gümrük Kıymeti	1.284.647,96 TL
Yurtiçi Gider	2.163,20
KDV 18%	231.649,37 TL
Gümrüklenmiş Değer	1.516.297,33

3.5.1.2. 238/1-b

Örnek 3.31: Tam Muafiyete İlişkin Rejim İhlalinde Düzenlenen Ceza Kararı ¹⁶⁴

Erenköy Gümrük Müdürlüğünde tam muafiyet sureti ile geçici ithal edilen bir araca ilişkin Müdürlüğünce yapılan inceleme sonucunda, söz konusu aracın taahhüt verilmeden yurt dışına çıkarıldığı anlaşılmıştır.

Bu doğrultuda, Geçici İthal Edilen Kara Taşıtlarına İlişkin Gümrük Genel Tebliği (Seri No:1) 27/4. maddesi¹⁶⁵ gereğince Gümrük Kanunu'nun 238. maddesi kapsamında işlem tesis edilerek gümrük vergilerini dörtte biri tutarında, 109.056,26 TL idari cezası düzenlenmiştir.

3.5.1.3. 238/1-c

Örnek 3.32: Rejim İhlali Durumunda Düzenlenen Ceza Kararı¹⁶⁶

İstanbul Havalimanı Gümrük Müdürlüğünce 2020 yılı tescilli serbest dolaşıma giriş beyannamesi muhteviyatı, ABD menşeli, 5100¹⁶⁷ rejimli, 8803.10.00.00.00 GTİP'inde, 8 adet 'helikopter aksamı' ticari tanımı ile beyan edilen eşyanın yükümlüsünce serbest dolaşım rejimine tabi tutulması talep edilmiştir.

¹⁶⁴ Merkezi Bilge Sistemi, 2023

¹⁶⁵ Gümrük idaresince birinci veya ikinci fıkraya aykırı olarak taşıtsız yurtdışına çıkış işlemlerinin tespiti halinde, tespit tarihine kadar yapılan tüm çıkışlar tek fiil sayılır ve(mülga) Kanunun 238 maddesi uyarınca işlem yapılır. <https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuat?MevzuatNo=14931&MevzuatTur=9&MevzuatTertip=5>

¹⁶⁶ Merkezi Bilge Sistemi, 2023

¹⁶⁷ Daha önce bir rejime tabi tutulmamış eşyanın dahilde işleme rejimi şartlı muafiyet sistemine tabi tutulması <https://www.mevzuat.net/abn/ana.aspx?neresi=/bul/MenuGoster.aspx?menuID=1>

Gİ'nce yapılan inceleme sonucunda, söz konusu eşyanın dâhilde işleme rejimi kapsamında işlem gördüğü ve verilen 12 aylık sürenin dolduğu anlaşılmıştır. Bunun üzerine, eşyanın tahsis yerine en yakın Gümrük Müdürlüğü olan Ambarlı Gümrük Müdürlüğü'ne yazı yazılarak söz konusu eşyanın yerinde tespit edilerek ayniyet tespit tutanağının gönderilmesi istenilmiş, 08.11.2022 tarihinde Ambarlı Gümrük Müdürlüğünce ayniyet tespiti yapılarak İstanbul Havalimanı Gümrük Müdürlüğü'ne bildirilmiştir.

Bu doğrultuda, dâhilde işleme rejimi kapsamında işlem gören ve süresi geçen eşyaya ilişkin olarak gümrük vergileri ile 6183 sayılı Kanuna göre tespit edilen gecikme zammı oranında faizin toplamı kadar 45.495,28 TL tutarında idari para cezası düzenlenmiştir.

Tablo 26: Beyanname Verileri

Mal Bedeli	138.736,78 TL
Navlun	0
Sigorta	0
Yurtdışı Gider	6.522,8 TL
Gümrük Kıymeti	145.259,54 TL
Yurtiçi Gider	7.189,22 TL
GV %2,7	3.922 TL
KDV %18	28.146,74 TL
Faiz	13.426,54 TL

3.5.1.4. 238/1-d

Örnek 3.33: Süresi içinde gümrükçe onaylanmış başka bir işlem veya kullanıma tabi tutulmaması durumunda düzenlenen ceza kararı¹⁶⁸

İstanbul Havalimanı Gümrük Müdürlüğünce 18.02.2022 yılı tescilli bir SDGB muhteviyatı 'hard disk' ve 'server' ticari tanımlı, Birleşik Krallık menşeli, 8471.49.00.90.00 ve 8471.70.50.90.00 GTİP'nde 5300¹⁶⁹ rejim kodu ile beyan edilen eşyanın yükümlüsünce Müdürlüğüne verilen 19.12.2022

¹⁶⁸ Merkezi Bilge Sistemi, 2023

¹⁶⁹ Daha önce bir rejime tabi tutulmamış eşyanın geçici ithalat rejimi kapsamında ithalatı <https://www.mevzuat.net/abn/ana.aspx?neresi=/bul/MenuGoster.aspx?menuID=1>

tarihli dilekçede, ihracat işlemlerinin süresi içinde tamamlanamadığı belirtilerek ihracat için ek süre verilmesi talep edilmiştir.

Yükümlüsünce verilen dilekçe incelendiğinde, söz konusu beyannamenin tescil tarihinin 18.02.2022, Geçici İthalat İzin Belgesi süre sonunun ise 18.08.2022 olduğu ve ilgili eşyanın süresi içinde gümrükçe onaylanmış başka bir işleme tabi tutulmadığı tespit edilmiştir.

Akabinde, Müdürlüğünce yapılan inceleme sonucunda, 08.12.2022 tarihli YGM(Yetkilendirilmiş Gümrük Müşaviri) raporu ile ilgili eşyanın tahsis adresinde, ayniyetine uygun olarak mevcut olduğunun tespit edildiği anlaşılmış olup GK’nun 238/1-d maddesi uyarınca 120.787,02 TL KDV, 37.983,34 KKDF ve 28.797,95 TL faiz, toplamda 187.568,31 TL tutarında idari para cezası düzenlenmiştir.

Tablo 27: Beyanname verileri

Mal Bedeli	633.055,76 TL
Navlun	0
Sigorta	0
Gümrük Kıymeti	633.055,76 TL
Yurtiçi Gider	25.613,39 TL
Yurtdışı Gider	0
KKDF %6	37.983,34 TL
KDV %18	120.787,02 TL
Faiz	28.797,95 TL

3.5.2. 238/2 Maddesi Doğrultusunda Düzenlenen Cezalar

Örnek 3.34: Eşyanın Gümrükçe onaylanmış başka bir işleme tabi tutulmaması durumunda düzenlenen ceza kararı¹⁷⁰

Ambarlı Gümrük Müdürlüğünce 2021 yılı tescilli bir SDGB muhteviyatı Çin menşeli, 8477.10.00.00.00 Gtip’nde, “enjeksiyon makinesi aksesuarlarıyla birlikte (1 set)” ticari tanımında, 5300¹⁷¹ rejim koduyla beyan edilen eşyanın izin belgesi kapsamında yurda girişine izin verildiği ve

¹⁷⁰ Merkezi Bilge Sistemi, 2023

¹⁷¹ Daha önce bir rejime tabi tutulmamış eşyanın geçici ithalat rejimi kapsamında ithalatı <https://www.mevzuat.net/abn/ana.aspx?neresi=/bul/MenuGoster.aspx?menuID=1>

eşyanın yurttan kalma süresinin 30.08.2021 tarihinde sona erdiği anlaşılmış olup Gümrük Yönetmeliğinin 380/2¹⁷² maddesi ve GK'nun 238/1-d maddesi doğrultusunda ceza kararı tanzim edilmiştir.

Daha sonra söz konusu ceza kararına ilişkin olarak yükümlüsünce uzlaşma¹⁷³ başvurusunda bulunulduğu ve uzlaşma sağlandığı anlaşılmıştır.

Akabinde Gümrükler Genel Müdürlüğü'nün 19.12.2019 tarihli tasarruflı yazılarında, "...Ceza kararına karşı süresi içinde uzlaşma başvurusu yapılmış ve uzlaşma sağlanmış ise uzlaşmanın sağlandığı tarihten itibaren, 238. maddenin ikinci fıkrasında düzenlenen idari para cezasına konu eşyanın altmış günlük süre içinde gümrükçe onaylanmış bir işlem veya kullanıma tabi tutulması gerektiğine dair tebligatın gecikmeksizin yapılması..."¹⁷⁴ talimatlandırıldığından söz konusu mevzuat uyarınca ayniyet tespiti yapılan eşyanın gümrükçe onaylanmış bir işlem veya kullanıma tabi tutulmasının gerektiği, bu itibarla; bahse konu müeyyide uygulanan eşyanın yazının tebliğinden itibaren altmış gün içerisinde gümrükçe onaylanmış bir işlem veya kullanıma tabi tutulması ile yapılan işleme ilişkin tüm bilgi/belgelerin birer örneklerinin Müdürlüğüne ibrazı gerekmekte olduğu, aksi takdirde yukarıda belirtilen mevzuat hükümleri uyarınca eşyanın gümrük vergileri tutarında para cezası tahsil edileceği yükümlüsüne tebligat ile bildirilmiş olmasına rağmen söz konusu eşyanın gümrükçe onaylanmış bir işlem veya kullanıma tabi tutulmadığı anlaşılmıştır.

Bu doğrultuda, Müdürlüğünce Gümrük Kanunu 238/2 maddesi uyarınca 38.922,98 TL tutarında idari para cezası düzenlenmiştir.

Tablo 28:Beyanname Verileri

Mal Bedeli	129.237,45 TL
Navlun	8.337,90 TL
Sigorta	700 TL
Gümrük Kıymeti	138.275,35 TL

¹⁷²Gümrük idaresince verilen izin süresinin bitiminden sonra yapılan müracaatlarda, cezai hükümler saklı kalmak kaydıyla varsa alınması gereken ithalat vergileri bu sürenin bitiş tarihinden itibaren hesaplanır.

<https://www.mevzuat.net/abn/ana.aspx?neresi=/bul/MenuGoster.aspx?menuID=1>

¹⁷³ Yükümlü ile idare arasında meydana gelen vergi ve cezalara ilişkin ihtilafların yargı yoluna gidilmeden çözülmesidir.

<https://doguakdeniz.ticaret.gov.tr/uygulamalar/gumrukte-uzlasma#:~:text=G%C3%BCmr%C3%BCkte%20Uzla%C5%9Fma%20Nedir%3F&text=Y%C3%BCk%C3%BCml%C3%B C%20ile%20idare%20aras%C4%B1nda%20ortaya,uyu%C5%9Fmazl%C4%B1klar%C4%B1n%20yarg%C4%B1%20yoluna%20ba%C5%9Fvurmadan%20giderilmesidir.>

¹⁷⁴ <https://www.mevzuat.net/abn/ana.aspx?neresi=/bul/MenuGoster.aspx?menuID=1> 2022

Yurtdışı Gider	0
Yurtiçi Gider	17.100 TL
GV %1,7	2.350,68 TL
İGV %5	6.913,77 TL
KDV %18	29.658,53 TL

3.5.3. 238/3 Maddesi Doğrultusunda Düzenlenen Cezalar

Örnek 3.35: 241/6 maddesinde belirtilen miktardan az olan ceza kararı¹⁷⁵

Ambarlı Gümrük Müdürlüğünce bir firma adına 2021 yılı tescilli bir SDGB muhteviyatı Kanada menşeli(404 ülke kodu)¹⁷⁶, “spunlace material (1 m2=25-70 GR)” ticari tanımlı, 5603.12.90.00.19 GTİP’li, net 9202,58 kg ve 5100¹⁷⁷ Rejim koduyla beyan edilen eşyaya ilişkin olarak yükümlüsünden alınan 21.12.2022 tarihli dilekçe ile söz konusu eşyanın 460 kg’nın gümrükçe onaylanmış bir işlem veya kullanıma tabi tutulması talep edilmiştir.

Bu doğrultuda, Müdürlüğünce yapılan kontroller sonucunda, söz konusu eşyaya ilişkin rejim süre sonunun 31.01.2022 olduğu anlaşılmıştır. Avrupa Serbest Bölge Gümrük Müdürlüğü’nün 09.03.2022 tarihli yazısı eki ayniyat tespit tutanağından söz konusu eşyanın adresinde mevcut olduğu anlaşılmış olup GK 238/1-d maddesi uyarınca işlem tesis edilmesi gerektiği tespit edilmiştir. Ancak 238/1-d uyarınca düzenlenecek idari ceza kararının GK 241/6¹⁷⁸ maddesinde belirtilen miktarın altında olduğu anlaşılmıştır.

Bu bağlamda, 238/1-d maddesi değil 238/3 maddesi uyarınca işlem tesis edilerek 241/6 maddesi uyarınca 1.880(235*8) TL tutarında idari para cezası düzenlenmiştir.

3.5.4. 238/4 Maddesi Doğrultusunda Düzenlenen Cezalar

Örnek 3.36: Genel Yönetim Kapsamındaki Kamu İdarelerine Düzenlenen Ceza Kararı¹⁷⁹

¹⁷⁵ Merkezi Bilge Sistemi, 2023

¹⁷⁶ <https://www.mevzuat.net/abn/ana.aspx?neresi=/bul/MenuGoster.aspx?menuID=1>

¹⁷⁷ Daha önce bir rejime tabi tutulmamış eşyanın dahilde işleme rejimi şartlı muafiyet sistemine tabi tutulması <https://www.mevzuat.net/abn/ana.aspx?neresi=/bul/MenuGoster.aspx?menuID=1>

¹⁷⁸ Usulsüzlük cezası(2022 yılı için 235 TL) a, b, c, d ve e bentlerinde belirtilen hallerde 1 inci fıkrada belirtilen miktarın sekiz katı olarak uygulanır. Ali ALGAN(Muayene Memuru), E-Kitap, Gümrük Mevzuatı, 2021 s. 389

¹⁷⁹ Merkezi Bilge Sistemi, 2023

Atatürk Havalimanı Kargo Gümrük Müdürlüğünce Genel yönetim kapsamındaki bir kamu idaresi adına tescilli 5 adet SDGB muhteviyatı eşyanın rejim süre sonunun sona ermesine rağmen herhangi bir gümrükçe onaylanmış bir işlem veya kullanıma tabi tutulmadığı tespit edilmiştir.

Bu doğrultuda, GK 238/1-d maddesi uyarınca işlem tesis edilmesi gerekmektedir. Ancak söz konusu beyannameler genel yönetim kapsamındaki bir kamu idaresi adına tescilli olduğu için 238/4 maddesi uygulanarak 241 inci maddenin birinci fıkrası 1.410(235*5) TL tutarında idari ceza kararı düzenlenmiştir.

4.USULSÜZLÜK CEZALARI

Usulsüzlük cezaları vergi kaybına neden olan fiillere karşılık düzenlenen cezalar değil, işlenen fiilin niteliğine karşılık uygulanan idari cezalardır. Bu cezaların uygulanmasında söz konusu fiilin mevzuata aykırı olması yeterlidir. Hatta başka bir deyişle bir harf hatasından dolayı bile usulsüzlük cezası düzenlenebilir. Tabi olarak söz konusu davranışın ağırlığına göre idari para cezası miktarı da artmaktadır.¹⁸⁰

4.1. 239. Madde Doğrultusunda Düzenlenen Cezalar

4.1.1. 239/1 Madde Doğrultusunda Düzenlenen Cezalar

Örnek 4.1: Eşyanın gümrük işlemlerini yaptırmaksızın yurda sokulması hali¹⁸¹

Ambarlı Gümrük Müdürlüğünce 22 yılı tescilli ihracat beyannamesine ilişkin İstanbul Gümrük Muhafaza Kaçakçılık ve İstihbarat Müdürlüğünce yapılan tespit sonucunda beyan harici 1600 adet bitkisel macun, 460 adet saç serumu, 200 adet kirpik serumu, 268 adet sabun ve 14398 adet parfüm cinsi eşya tespit edilmiştir.

Bu doğrultuda, GK 239/1 maddesine istinaden, Gİ'nce FOB bedelinin onda biri oranında 48.291 TL tutarında idari para cezası düzenlenmiştir.

4.1.2. 239/2 Madde Doğrultusunda Düzenlenen Cezalar

İhracatı teşvik etmek amacıyla, ihracata konu eşya vergiye tabi olmaması nedeniyle uygulamada 239/2 maddesi doğrultusunda düzenlenen ceza kararına rastlanılamamıştır.

4.2. 241. Madde Doğrultusunda Düzenlenen Cezalar

Bu madde doğrultusunda düzenlenen usulsüzlük cezaları vergi kaybı sebebiyle değil, yapılan fiil sonucunda mevzuat hükümlerinin ihlal edilmesi nedeniyle düzenlenen maktu cezalardır.¹⁸²

KK'nda kabahatlere uygulanacak cezaların kanunla düzenleneceği hükme bağlanmış olup ikincil düzenlemelerle de yapılabileceği belirtilmiştir. GK'nda ve buna bağlı ikincil düzenlemelerde belirtilen hükümlere aykırı hareket edenlere söz konusu düzenlemelerde belirtilen usulsüzlük cezaları

¹⁸⁰ Remzi AKÇİN, Tüm Yönleriyle Gümrük İşlemleri, 2021 s. 295

¹⁸¹ Merkezi Bilge Sistemi, 2023

¹⁸² Remzi AKÇİN, Tüm Yönleriyle Gümrük İşlemleri, 2021 s. 296

uygulanabilmektedir. Bu doğrultuda, usulsüzlük cezası uygulanacak fiiller genel olarak GY’nde belirtilmiştir. Bunun yanında, ikincil düzenlemelerle de usulsüzlük cezaları uygulanmaktadır.¹⁸³

Usulsüzlük cezasının miktarı, her yıl Vergi Usul Kanunu’nda belirtilen “yeniden değerlendirme oranı” esas alınarak hesaplanmaktadır. Bu düzenleme Tebliğ ile yapılarak Resmi Gazete yayınlanıp yürürlüğe girmektedir. 2021 yılı için 173,00 TL, 2022 yılı için 235,00 TL, 2023 yılı için 523,00 TL olarak hesaplanmıştır.¹⁸⁴

4.2.1. 241/1 Maddesi Doğrultusunda Düzenlenen Cezalar

Örnek 4.2: Usulsüzlük Cezası¹⁸⁵

Ambarlı Gümrük Müdürlüğüne bir firma adına 2023 yılı tescilli serbest dolaşıma giriş beyannamesi muhteviyatı, 1. kalemde 6006.34.00.00.00 GTİP’nde, 2. kalemde 6006.32.00.00.00 GTİP’nde, 3. kalemde 6004.10.00.00.11 GTİP’nde, 4. kalemde 6006.32.00.00.00 GTİP’nde ve 5. kalemde 6006.33.00.00.00 GTİP’nde, “kumaş” ticari tanımı ile beyan edilen eşyaya ilişkin olarak İthalatta Gözetim Uygulanmasına İlişkin Tebliğ (No: 2020/9) uyarınca kayıt belgesi ibraz edilmesi nedeniyle söz konusu beyannamede düzeltme yapıldığından GK 241/1 maddesi gereğince 523 TL tutarında idari para cezası düzenlenmiştir.

4.2.2. 241/2 Madde

1 inci fıkrada belirtilen miktar, her yıl, bir önceki yıla ilişkin olarak 213 sayılı Vergi Usul Kanunu uyarınca belirlenen yeniden değerlendirme oranında arttırılır, bu hesaplamada 1.000.000 TL’ına kadar olan tutarlar dikkate alınmaz.

4.2.3. 241/3 Maddesi Doğrultusunda Düzenlenen Cezalar

Usulsüzlük cezası bu maddede belirtilen hallerde iki katı olarak uygulanmaktadır.

4.2.3.1. 241/3-a

Örnek 4.3: Bilgi-Belgelerin eksik verilmesi nedeniyle düzenlenen ceza kararı¹⁸⁶

¹⁸³ Remzi AKÇİN, Tüm Yönleriyle Gümrük İşlemleri, 2021 s. 296

¹⁸⁴ Remzi AKÇİN, Tüm Yönleriyle Gümrük İşlemleri, 2021 s. 297

¹⁸⁵ Merkezi Bilge Sistemi, 2023

¹⁸⁶ Merkezi Bilge Sistemi, 2023

Sabiha Gökçen Havalimanı Gümrük Müdürlüğü'nde işlem gören bir firma adına tescilli özet beyan muhteviyatı eşyaya ilişkin olarak yükümlüsünden alınan dilekçenin incelenmesi neticesinde, söz konusu özet beyanda 1 kap olarak kayıtlı eşyanın mahreç yazısından ve Bilge sistem kayıtlarından 1 kap olarak geldiği, boşaltma listesinde ve eksik kap tutanağında 1 kap eksik bildirilmesi sonucunda Müdürlüğünce söz konusu eşyaya ilişkin eksiklik takibatına başlanılmış olup fiziki olarak varışı yapılan eşyanın boşaltma listesinde eksik bildirildiği görülmüştür.

Bu doğrultuda, Müdürlüğünce GK 241/3-a maddesi doğrultusunda işlem tesisi edilerek 470 TL tutarında idari para cezası düzenlenmiştir.

4.2.3.2. 241/3-b

Örnek 4.4: Alıcı ile Satıcı Arasında İlişki Bulunması Nedeniyle Düzenlenen Ceza¹⁸⁷

Sabiha Gökçen Havalimanı Gümrük Müdürlüğü'nde işlem gören bir firma adına 2021 yılı tescilli bir serbest dolaşıma giriş beyannamesi muhteviyatı 3926.40.00.00.19 GTİP'nde "kupa" ticari tanımı ile beyan edilen eşyaya ilişkin yükümlüsünden alınan dilekçenin incelenmesi neticesinde, gönderici ve alıcı arasında ilişki olduğu ve GK'nun 24. maddesine göre beyan yapılmadığı ve herhangi bir vergi kaybı olmadığı anlaşıldığından Müdürlüğünce GK'nun 241/3-b maddesi hükmünce 346 TL tutarında idari para cezası düzenlenmiştir.

4.2.3.3. 241/3-c

Örnek 4.5: Gemilere İlişkin Gümrük İdaresine Bilgi Verilmemesi¹⁸⁸

Ambarlı Gümrük Müdürlüğü'nde işlem gören bir firma adına 2022 yılı tescilli serbest dolaşıma giriş beyannamesi muhteviyatı eşyaya ilişkin olarak yükümlüsünden alınan dilekçe ile konteyner ekleme talebinde bulunulması üzerine Müdürlüğünce GK'nun 241/3-c maddesi doğrultusunda 570 TL tutarında idari para cezası düzenlenmiştir.

4.2.3.4. 241/3-d

Örnek 4.6: Özet Beyanın Süresi İçinde Verilmemesi Nedeniyle Düzenlenen Ceza Kararı¹⁸⁹

¹⁸⁷ Merkezi Bilge Sistemi, 2023

¹⁸⁸ Merkezi Bilge Sistemi, 2023

¹⁸⁹ Merkezi Bilge Sistemi, 2023

Ambarlı Gümrük Müdürlüğü'nde işlem gören bir firma adına 2023 yılı tescilli serbest dolaşıma giriş beyannamesi muhteviyatı eşyaya ilişkin olarak varış bildiriminin süresi içinde verilmediği anlaşılmış olup Müdürlüğünce GK'nun 241/3-d maddesi hükmü gereğince 1046 TL tutarında idari para cezası düzenlenmiştir.

4.2.3.5. 241/3-e

Örnek 4.7: Taşıt Araçlarının Verilen Süreyi Aşması Nedeniyle Düzenlenen Ceza Kararı¹⁹⁰

Ambarlı Gümrük Müdürlüğünce 2023 yılında düzenlenen bir TRB muhteviyatı eşyayı taşıyan aracın verilen süreyi yirmi dört saate kadar aştığı tespit edildiğinden Müdürlüğünce GK'nun 241/3-e maddesi hükmü uyarınca 1046 TL tutarında idari para cezası düzenlenmiştir.

4.2.3.6. 241/3-f

Örnek 4.8: Antrepolardaki Teknik Donanım Noksanlığından Düzenlenen Para Cezası¹⁹¹

Muratbey Gümrük Müdürlüğü'ne bağlı bir antrepoda Müdürlüğünce yapılan tespit sonucunda aydınlatmada arıza bulunduğu tespit edilmiş olup 1046 TL tutarında idari para cezası düzenlenmiştir.

4.2.3.7. 241/3-g

Örnek 4.9: Antrepodaki eşyaların kayıtlara geçirilmemesi¹⁹²

Muratbey Gümrük Müdürlüğü'ne bağlı bir antrepoda yapılan inceleme neticesinde, 5 adet 2022 yılı tescilli ihracat beyannameleri muhteviyatı eşyanın antrepoya koyuldukları tarihte kayıtlara geçirilmediği tespit edilmiştir.

Bu doğrultuda, Müdürlüğünce GK'nun 241/3-g maddesi uyarınca 2.350 TL (470*5) tutarında idari para cezası düzenlenmiştir.

4.2.3.8. 241/3-h

Örnek 4.10: Süre Bitiminden Sonra İşlem Yapılması¹⁹³

¹⁹⁰ Merkezi Bilge Sistemi, 2023

¹⁹¹ Merkezi Bilge Sistemi, 2023

¹⁹² Merkezi Bilge Sistemi, 2023

¹⁹³ Merkezi Bilge Sistemi, 2023

Atatürk Havalimanı Kargo Gümrük Müdürlüğünce bir firma adına 2021 yılı tescilli İhracat Beyannamesinin 1. kalemi muhteviyatı eşyanın rejim süresi bitiminden sonra 1 ay içinde ihracat rejimine tabi tutularak çıkışının yapıldığı tespit edilmiş olup Müdürlüğünce GK 241/3-h maddesi doğrultusunda 346 TL tutarında idari para cezası düzenlenmiştir.

4.2.3.9. 241/3-ı

Örnek 4.11: Süreyi Aştıktan Sonra Geri Getirilen Eşya¹⁹⁴

Ambarlı Gümrük Müdürlüğü'nde işlem gören bir firma adına 2023 yılı tescilli SDGB'nin 1. kalemi muhteviyatı 6123¹⁹⁵ rejim kodunda, 8705.10.00.00.11 GTİP'nde 'vinçli kısa kamyon' ticari tanımı ile beyan edilen eşyanın rejim süresini aştıktan sonra geri getirildiği tespit edildiğinden Müdürlüğünce GK'nun 241/3-ı maddesi doğrultusunda işlem tesis edilerek 1046 TL tutarında idari para cezası düzenlenmiştir.

4.2.3.10. 241/3-j

Örnek 4.12: %10'dan fazla farklılık çıkması¹⁹⁶

Ambarlı Gümrük Müdürlüğünce bir firma adına 2022 yılı tescilli İhracat Beyannamesinin 1. kalemi muhteviyatı 8445.20.00.00.19 GTİP'nde, 'tekstil makinesi aksam ve teferruatları' ticari tanımı ile beyan edilen eşyanın Müdürlüğünce yapılan fiziki muayenesi sonucunda, söz konusu eşyanın 11 kap olduğu tespit edilmiş olup GK'nun 241/3-j maddesi hükmünce 470 TL tutarında idari para cezası düzenlenmiştir.

4.2.3.11. 241/3-k

Örnek 4.13: Serbest Bölgelerde Bulunan Kişilerin Kurallara Uymaması¹⁹⁷

14.03.2023 tarihinde Trakya Serbest Bölge Müdürlüğü'ne giriş yapan araçta araç sürücüsünün beyanına göre 2 adet büyük poşet içerisinde elyaf cinsi numuneler bulunduğu tespit edilmiş ve aynı eşyaların aynı gün içerisinde başka bir araçla içeri sokulmaya çalışıldığı anlaşılmıştır.

¹⁹⁴ Merkezi Bilge Sistemi, 2023

¹⁹⁵ İhraç edildiği şekli ile geri gelmek üzere geçici ihraç edilen eşyanın vergi muafiyeti uygulanmaksızın yeniden ithalatı <https://www.mevzuat.net/abn/ana.aspx?neresi=/bul/MenuGoster.aspx?menuID=1>

¹⁹⁶ Merkezi Bilge Sistemi, 2023

¹⁹⁷ Merkezi Bilge Sistemi, 2023

Bunun üzerine Müdürlüğünce GK'nun 241/3-k maddesi hükmü doğrultusunda, 1046 TL tutarında idari para cezası düzenlenmiştir.

4.2.3.12. 241/3-l

Örnek 4.14: Geçici İthalat Rejimi Kapsamı Eşyanın Süresi Dışında İhraç Edilmesi¹⁹⁸

Ambarlı Gümrük Müdürlüğünce yurtdışı edilmek üzere geçici ithal edilen aracın Müdürlüğünce yapılan inceleme neticesinde, verilen süreyi bir aya kadar aştığı anlaşılmış olup GK'nun 241/3-l maddesi hükmünce 1046 TL tutarında idari para cezası düzenlenmiştir.

4.2.3.13. 241/3-m

Örnek 4.15: Eşyanın Gümrük İdaresine Bilgi Verilmeden TGB Dışına Çıkarılması¹⁹⁹

Ambarlı Gümrük Müdürlüğü'nde işlem gören bir konteyner gemiye yüklenerak 25.02.2022 tarihli çıkış bildirimi ile süresi içinde yurtdışı edilmiş olup Müdürlüğünce yapılan incelemede KKTF(Konteyner Kayıt ve Takip Formları) sisteminde çıkışı yapılmadığı tespit edilmiştir.

Bu doğrultuda, Müdürlüğünce GK'nun 241/3-m maddesi hükmü gereğince işlem tesis edilerek 470 TL tutarında idari para cezası düzenlenmiştir.

4.2.4. 241/4 Maddesi Doğrultusunda Düzenlenen Cezalar

Usulsüzlük cezası bu maddenin bentlerinde belirtilen hallerde 1 inci fıkrada belirtilen miktarın dört katı olarak uygulanır.

4.2.4.1. 241/4-a

Örnek 4.16: Temsil Yetkisi Olmadığı Halde İşlem Yapmak²⁰⁰

İstanbul Gümrük ve Dış Ticaret Bölge Müdürlüğü'nün 08.03.2023 tarihli yazısında, bir Gümrük Müşavirinin 15.12.2022 tarihli Ticaret Sicil Gazetesinde ilan edilerek, Gümrük Müşavirliği firmasının ortaklığından ayrıldığı bildirilmiştir.

¹⁹⁸ Merkezi Bilge Sistemi, 2023

¹⁹⁹ Merkezi Bilge Sistemi, 2023

²⁰⁰ Merkezi Bilge Sistemi, 2023

İstanbul Havalimanı Gümrük Müdürlüğünce yapılan incelemede, 16.12.2022 tarihinde Müdürlüğünce tescilli 19 adet beyannamenin bahsi geçen Gümrük Müşaviri tarafından düzenlendiği anlaşılmış olup GK 241/4-a maddesi hükmünce 19 beyanname için toplamda 39.748 TL(2092*19) tutarında idari para cezası düzenlenmiştir.

4.2.4.2. 241/4-b

Örnek 4.17: İzni olmadan yük veya yolcu alınması²⁰¹

Kapıkule Gümrük Müdürlüğü tarafından ATS(Araç Takip Sistemi) takılan ve Haydarpaşa Gümrük Müdürlüğü'ne sevk edilen aracın güzergâh ihlali yaptığı anlaşılmış olup Haydarpaşa Gümrük Müdürlüğünce 4.184 TL tutarında idari para cezası düzenlenmiştir.

4.2.4.3. 241/4-c

Örnek 4.18: Özet Beyana Kayıtlarına Uygun Olmaması²⁰²

Haydarpaşa Gümrük Müdürlüğünce bir firma adına 2022 yılı tescilli özet beyan muhteviyatı eşyanın İstanbul Laboratuvar Müdürlüğü Petrol Birimi tarafından düzenlenen analiz raporunda özet beyanda beyan edilen GTİP ile tespit edilen GTİP'in farklı olduğu anlaşılmış olup GK 241/4-c maddesi uyarınca 940 TL tutarında idari para cezası düzenlenmiştir.

4.2.4.4. 241/4-d

Örnek 4.19: Transit Eşya Taşıyan Aracın Süreyi Aşması²⁰³

Haydarpaşa Gümrük Müdürlüğünce 2023 yılı tescilli TRB muhteviyatı eşyayı taşıyan aracın 91 inci maddeye göre verilen süreyi 48 saate kadar aştığı tespit edilmiş olup Müdürlüğünce GK'nun 241/4-d maddesi uyarınca 2.092 TL tutarında idari para cezası düzenlenmiştir.

4.2.4.5. 241/4-e

Örnek 4.20: Parlayıcı, Patlayıcı Veya Bir Arada Bulundukları Eşya İçin Tehlikeli Eşya²⁰⁴

Muratbey Gümrük Müdürlüğü'nde işlem gören bir firma adına 2022 yılı tescilli bir antrepo beyannamesi muhteviyatı eşyanın Gümrük Yönetmeliği Ek-62'de belirtilen eşyalar kapsamına giren parlayıcı, patlayıcı veya bir arada bulundukları eşya için tehlikeli olan ya da korunmaları özel düzenek

²⁰¹ Merkezi Bilge Sistemi, 2023

²⁰² Merkezi Bilge Sistemi, 2023

²⁰³ Merkezi Bilge Sistemi, 2023

²⁰⁴ Merkezi Bilge Sistemi, 2023

ve yapılara gerek gösteren eşya olduğu ve 94 ve 154 üncü madde hükümlerine aykırı olarak genel amaçlı eşya konulan yerlerde depolandığı tespit edilmiş olup GK'nun 241/4-e maddesi uyarınca 2.092 TL tutarında idari para cezası düzenlenmiştir.

4.2.4.6. 241/4-f

Örnek 4.21: İdare izni olmaksızın elleçleme faaliyeti²⁰⁵

Muratbey Gümrük Müdürlüğü'ne bağlı bir antreponun kamera görüntülerinin incelenmesi neticesinde, 2022 yılı tescilli iki adet antrepo beyannamesi muhteviyatı eşyanın GI'nin izni olmaksızın elleçleme faaliyetine tabi, tutulduğu tespit edilmiştir.

Bu doğrultuda, Müdürlüğünce GK 241/4-f maddesi uyarınca 470 TL tutarında idari para cezası düzenlenmiştir.

4.2.4.7. 241/4-g

Örnek 4.22: Geçici İthalat Kapsamında Süre Aşımı²⁰⁶

Muratbey Gümrük Müdürlüğünce 2022 yılı tescilli bir SDGB'nin 1. kalemi muhteviyatı 5300²⁰⁷ rejiminde işlem gören eşyaya ilişkin olarak yükümlüsünden alınan 15.03.2023 tarihli dilekçenin incelenmesi neticesinde, söz konusu eşyaya ilişkin işlemlerin izin bitimini takip eden iki aylık süre içerisinde tamamlandığı tespit edilmiş olup Müdürlüğünce GK 241/4-g maddesi doğrultusunda işlem tesis edilerek 2.092 TL tutarında idari para cezası düzenlenmiştir.

4.2.4.8. 241/4-h

Örnek 4.23: Geçici İthalat Kapsamında Süre Aşımı²⁰⁸

Muratbey Gümrük Müdürlüğünce 2022 yılı tescilli 6 adet ihracat beyannamesi muhteviyatı eşyanın Müdürlüğünce yapılan inceleme neticesinde, söz konusu eşyaya ilişkin işlemlerin izin bitimini takip eden iki aylık süre içerisinde tamamlandığı tespit edilmiş olup Müdürlüğünce GK 241/4-h maddesi uyarınca 5.640 TL (235*4*6) tutarında idari para cezası düzenlenmiştir.

²⁰⁵ Merkezi Bilge Sistemi, 2023

²⁰⁶ Merkezi Bilge Sistemi, 2023

²⁰⁷ Daha önce bir rejime tabi tutulmamış eşyanın geçici ithalat rejimi kapsamında ithalatı <https://www.mevzuat.net/abn/ana.aspx?neresi=/bul/MenuGoster.aspx?menuID=1>

²⁰⁸ Merkezi Bilge Sistemi, 2023

4.2.5. 241/5 Maddesi Doğrultusunda Düzenlenen Cezalar

Usulsüzlük cezası bu maddenin bentlerinde belirtilen hallerde 1 inci fıkra da belirtilen miktarın altı katı olarak uygulanır.

4.2.5.1. 241/5-a

Örnek 4.24: Transit Araçlarının Süre Aşımı²⁰⁹

Ambarlı Gümrük Müdürlüğüne 2023 yılı tescilli TRB muhteviyatı eşyanın Müdürlüğüne yapılan tespit neticesinde, varış süresini aştığı anlaşılmış olup Müdürlüğüne GK 241/5-a maddesi uyarınca 3.138 TL tutarında idari para cezası düzenlenmiştir.

4.2.5.2. 241/5-b

Örnek 4.25: Geçici İthalat Kapsamında Süre Aşımı²¹⁰

Ambarlı Gümrük Müdürlüğü'nde işlem gören bir taşıtın Müdürlüğüne yapılan tespit neticesinde, verilen sürenin bitimini takip eden üç aylık süre içerisinde tamamlandığı anlaşılmış olup Müdürlüğüne GK 241/5-b maddesi hükümleri uyarınca 3.138 TL tutarında idari para cezası düzenlenmiştir.

4.2.6. 241/6 Maddesi Doğrultusunda Düzenlenen Cezalar

Usulsüzlük cezası bu maddenin bentlerinde belirtilen hallerde 1 inci fıkra da belirtilen miktarın sekiz katı olarak uygulanır.²¹¹

4.2.6.1. 241/6-a

Örnek 4.26: Geminin süresini aşması durumu²¹²

Pendik Gümrük Müdürlüğü'nde işlem gören bir gemiye ilişkin olarak yükümlüsünden alınan 17.07.2023 tarihli dilekçenin incelenmesi neticesinde, söz konusu geminin Kartal Demir bölgesinde 168

²⁰⁹ Merkezi Bilge Sistemi, 2023

²¹⁰ Merkezi Bilge Sistemi, 2023

²¹¹ Mevzuat.net, <https://www.mevzuat.net/abn/ana.aspx> 2023

²¹² Merkezi Bilge Sistemi, 2023

saatlik transit bekleme süresini aştığı tespit edilmiş olup Müdürlüğünce 4.184 TL tutarında idari para cezası düzenlenmiştir.

4.2.6.2. 241/6-b

Örnek 4.27: Taşıtların Güzergâh İhlali Yapması²¹³

Ambarlı Gümrük Müdürlüğü kayıtlarına giren 22.03.2023 tarihli tutanakla, 12.03.2023 günü Habur Gümrük Müdürlüğü'nden ATS(Araç Takip Sistemi) takılarak Ambarlı Gümrük Müdürlüğü'ne sevk edilen 2023 yılı tescilli TRB muhteviyatı eşyayı taşıyan aracın 20.03.2023 tarihinde bir adreste uzun süreme bekleme yaptığı İstanbul Kaçak İstihbarat Müdürlüğü ekipleri tarafından 20.03.2023 tarihinde 'Güzergâh ihlalinin varış gümrüğünce uygulanması.' notu ile sistem üzerinden bildirildiği görülmüştür.

Bu doğrultuda, Müdürlüğünce Gümrük Genel Tebliği (Tır İşlemleri) (Seri No:1)'nde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (Tır İşlemleri)(Seri No: 6) Madde 3²¹⁴ hükümleri uyarınca söz konusu tutanağa istinaden GK 241/6-b maddesi uyarınca 4.184 TL tutarında idari para cezası düzenlenmiştir.

4.2.6.3. 241/6-c

Örnek 4.28: Araçların 72 Saate Kadar Süre Aşımı²¹⁵

Ambarlı Gümrük Müdürlüğünce 2023 yılı tescilli iki adet TRB muhteviyatı eşyayı taşıyan aracın belirlenen süreyi yetmiş iki saatten fazla aştığı anlaşılmış olup Müdürlüğünce GK 241/6-c maddesi uyarınca 4.184 TL tutarında idari para cezası düzenlenmiştir.

4.2.6.4. 241/6-d

Örnek 4.29: Belge İbraz Edilmemesi²¹⁶

Muratbey Gümrük Müdürlüğünce bir firma adına 2022 yılı tescilli ihracat beyannamesi muhteviyatı eşyaya ilişkin olarak 11 inci madde doğrultusunda Müdürlüğünce firmasında istenilen bilgi

²¹³ Merkezi Bilge Sistemi, 2023

²¹⁴ Madde3:Güzergâh ihlali yaptığı tespit edilen taşıtlar için 4458 sayılı Gümrük Kanununun 241 inci maddesinin altıncı fıkrası gereğince para cezası uygulanır. Ayrıca, bu taşıtlar fiziki kontrole tabi tutulur.

Güzergâh ihlallerinin tespitinde, taşıyıcı firmalar tarafından kullanılan araç takip sistemlerinden de yararlanılabilir.

²¹⁵ Merkezi Bilge Sistemi, 2023

²¹⁶ Merkezi Bilge Sistemi, 2023

ve belgelerin belirtilen süreler içerisinde ibraz edilmediği tespit edilmiş olup GK 241/6-d maddesi uyarınca 4.184 TL tutarında idari para cezası düzenlenmiştir.

4.2.6.5. 241/6-e

Örnek 4.30: Bilgi Verilmeksizin Taşıtsız Yurtdışına Çıkılması²¹⁷

Ambarlı Gümrük Müdürlüğünce yapılan inceleme neticesinde, geçici ithalat kapsamında TGB'ne getirilen bir aracın sistem üzerinde yapılan sorgulamada taahhüname verilmeden yurtdışına çıkış işlemi yapıldığı anlaşılmış olup GK 241/6-e maddesi kapsamında işlem tesis edilerek 4.184 TL tutarında idari para cezası düzenlenmiştir.

4.2.7. 241/7 Maddesi Doğrultusunda Düzenlenen Cezalar

218 inci maddenin üçüncü fıkrası uyarınca Bakanlıkça belirlenen azami bedellere uyulmaması halinde her bir işlem için beş bin Türk lirası usulsüzlük cezası uygulanır.

²¹⁷ Merkezi Bilge Sistemi, 2023

5.SONUÇ

Gümrük cezaları gümrükte işlem yapan yükümlülerin mevzuata aykırı fiileri sonucu düzenlenen adli ve idari yaptırımları ifade etmektedir. Gümrük suçları karşılığında adli işlem, gümrük kabahatleri karşılığında ise idari işlem yapılmaktadır. Gümrük suçlarına 5607 sayılı KMK doğrultusunda yaptırım uygulanırken, gümrük kabahatlerine 5326 sayılı KK ile yaptırım uygulanmaktadır.

2013 yılında yapılan düzenleme ile KMK’nda yer alan kabahatler GK’na aktarılarak tek bir merciide toplandı. Ancak bu düzenleme sırasında ceza miktarları düşürülmedi, hatta yeni kabahatler eklendi. Kasıt unsuru da ortadan kaldırılarak cezalar ağırlaştırıldı.

GK doğrultusunda, gümrük kabahatlerine ilişkin vergi cezaları düzenlenmektedir. Bu cezalar idari para cezası özelliğindedir ve vergi kaybına sebep olan veya usul hükümlerine aykırı fiiler sonucunda düzenlenirler. Bu nedenle, ödenmeyen verginin katları şeklinde olması daha doğrudur. Ancak suç olarak tanımlanan fiilerin GK aktarılması sonucu bu yapı bozulmuştur. Eksik ödenen verginin katları şeklinde değil, gümrüklenmiş değer üzerinden çok ağır cezalar düzenlenmektedir.

Günümüzde GK doğrultusunda, çok ağır idari cezalar düzenlenmektedir. Söz konusu cezalar hem sayıca çok fazla, hem de miktar olarak çok ağırdır. İthalat ihracat işlemi yapan firmalar düzenlenen idari cezalardan dolayı zor durumda kalmaktadırlar. Bu durum, üzerinde durulması gereken ciddi bir tartışma konusudur.

GK’nda cezalar vergi kaybına neden olan işlemlere uygulanacak cezalar ve suslsüzlük cezaları olarak iki başlık altında yer almaktadır.

Vergi kaybına neden olan işlemlere uygulanan gümrük cezalarının tarife, menşe ve kıymet olarak üç ana başlık altında düzenlendiğini söyleyebiliriz. Bu üç konunun ana başlık haline gelmesinin sebebi eşyanın vergisinin belirlenmesinde ana unsur olmalarıdır. Düzenlenen cezaların büyük bir kısmının nitelik ve nicelik olarak bu üç unsurdan kaynaklandığı görülmektedir. Eksik ödenen verginin katları şeklinde olmasının yanı sıra gümrüklenmiş değer katları olarak da çok ağır cezalar düzenlenmektedir.

Tarifenin yanlış beyan edilmesi sonucunda ortaya vergi farkı çıkabilmektedir. Ayrıca tespit edilen tarife bilgi-belge veya lisansa tabi olması durumunda gümrüklenmiş değer üzerinden ceza uygulanmaktadır. Aynı şekilde menşe bilgisi de eşyanın vergisini değiştiren bir etkidir. Eşyanın menşenin yanlış beyan edilmesi durumunda vergi kaybı doğabilir. Vergi miktarının kıymet üzerinden hesaplandığı göz önüne alındığında, eşyanın kıymetinin de vergi hesaplanırken önemli bir faktör olduğu anlaşılmaktadır.

GK’unda gümrük rejimlerine ilişkin ayrı ayrı cezalar yer almaktadır. Antrepo rejimine 236. Maddede yer verilmiştir. Antrepoda yapılan sayımda noksan veya farklı cinsten eşya tespit edilmesi halinde gümrüklenmiş değer üzerinden, fazla eşya tespit edilmesi halinde ise eşyanın vergisi üzerinden ceza düzenlenmektedir.

Türkiye gümrük bölgesine girişlerde yapılan özet beyanın hatalı olması da bir ceza sebebidir. Özet beyanın noksan verildiğinin tespit edilmesi sonucunda gümrük vergileri kadar, fazla verildiğinin tespit edilmesi sonucunda eşyaya el konularak mülkiyetinin kamuya geçirilmesine karar verilir ve CIF kıymeti kadar ceza düzenlenir.

Ekonomik etkili gümrük rejimlerine 238. Maddede yer verilmektedir. Söz konusu rejimlere ilişkin hükümlerin ihlal edilmesi durumunda ceza düzenlenmektedir. Gümrüklenmiş değer ve eksik tahsil edilen verginin yanı sıra eşyanın gümrükçe onaylanmış bir işleme tabi tutulana kadar geçen süre için 6183 sayılı kanuna göre hesaplanan faiz tutarı da cezaya dahil edilir.

Gİ’nden önce cezaya götüren fiilin yükümlüsünce tespit edilerek Gİ’ne bildirilmesi durumunda ceza miktarı düşürülmektedir. Bu da tartışmaya sebep olan diğer bir konudur. Kişinin kendisini ihbar etmesi nedeniyle aslında hiç ceza almaması gerektiğini savunanlar bulunmaktadır.

GK’nda kamu kurumlarına pozitif ayrımcılık sağlandığı görülmektedir. Genel yönetim kapsamına giren kamu kuruluşlarına kanunda belirtilen cezalar yerine sadece usulsüzlük cezası uygulanmaktadır.

Değnilmesi gereken bir diğer nokta da söz konusu cezaların usulsüzlük cezasından az olamayacağıdır.

Usulsüzlük cezaları 239. ve 241. Maddede belirtilmiştir. 239. Madde doğrultusunda vergiden muaf eşyanın gümrük işlemleri yapılmaksızın yurda sokulması veya çıkarılması

durumunda ithalatta CIF, ihracatta FOB bedelinin onda biri oranında ceza düzenlenir. Vergi kaybı olmaması nedeniyle ceza miktarının düşük tutulduğu görülmektedir. Gümrük vergisine tabi olan eşyanın vergileri ödenmeksizin ihraç edilmesi durumunda ise vergi kaybı olduğu göz önünde bulundurularak vergi miktarının iki katı ceza düzenlenir.

241. madde doğrultusunda düzenlenen usulsüzlük cezalarında bir vergi kaybı söz konusu değildir. Söz konusu fiilin mevzuata aykırı olması yeterlidir. Hatta kaba bir tabirle beyannamelerdeki bir harf hatasından dolayı bile Gİ'leri 241. Madde hükümleri doğrultusunda ceza kararı düzenleyebilir. Mevzuata aykırı fiilin ağırlığına göre ceza miktarı artmaktadır.

KAYNAKÇA

- AKÇİN, R. (2021). *Tüm Yönleriyle Gümrük İşlemleri*. Ankara.
- AKTAŞ, B. (2015). Gümrük İşlemlerine Tabi Tutmadan Ülkeye Eşya Sokma Suçu Üzerine Bir İnceleme. *TBB Dergisi*.
- ALGAN, A. (2021). *Gümrük Mevzuatı*.
- ALGAN, A. (2022). (E. ÖZER, Röportaj Yapan)
- ALTIPARMAK, İ. (2022). (E. ÖZER, Röportaj Yapan)
- ALTIPARMAK, İ. (2022). (E. ÖZER, Röportaj Yapan)
- AYDIN, M. (2011). 5607 Sayılı Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu Çerçevesinde Kaçakçılık Fiilleri ve Yaptırımları.
- Büro Memur-Sen. (2022). *Görevde Yükselme ve Ünvan Değişikliği Sınavı*.
- COSCIANI, C. (1969). Katma Değer Vergisi., (s. 135).
- DANIŞ, M. S. (2022). (E. ÖZER, Röportaj Yapan)
- GİRGİN, K. (2020). Kabahat ve Suç Ayrımı. İstanbul.
- GİŞİ, S. (2017). Kabahatleri Suç Olmaktan Çıkarma Eğilimi ve Kabahatler Kanunu. *İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*.
- Gümrük Kanunu.* (2022). Mevzuat.net: https://www.mevzuat.net/abn/ana.aspx?neresi=%2Fgumruk%2Fkanun%2Fkanun4458_s32.aspx adresinden alındı
- Gümrük Yönetmeliği.* (2022). mevzuat.net: <https://www.mevzuat.net/abn/ana.aspx?neresi=/bul/MenuGoster.aspx?menuID=1> adresinden alındı
- Kabahatler Kanunu.* (2021). mevzuat.net: <https://www.mevzuat.net/abn/ana.aspx?neresi=%2Ffabn%2Fanasayfa.aspx> adresinden alındı
- Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu.* (2021). Mevzuat.net: <https://www.mevzuat.net/abn/ana.aspx?neresi=%2Ffabn%2Fanasayfa.aspx> adresinden alındı
- KDV Mevzuatı.* (2022). Mevzuat.net: <https://www.mevzuat.net/abn/ana.aspx?neresi=%2Ffabn%2Fanasayfa.aspx> adresinden alındı
- KURT, M. (2007). Gümrük Birliği Kazanım mı Kayıp mı. *Eski Yeni*.
- Merkezi Bilge Sistemi. (2022). İSTANBUL.
- OK, A. (2016). Türk Hukukunda Gümrük Vergileri ve Cezaları. Konya.
- ORGAN, İ., & BARAN, T. (2020). İDARİ VE ADLİ PARA CEZALARININ KARŞILAŞTIRILMASI. *Ömer Halisdemir Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 795.
- ÖZTÜRK, K. (2022). (E. ÖZER, Röportaj Yapan)
- ÖZTÜRK, L. (2021). Gümrük Kanunu'nda Sorumluluk Halleri. *Sosyal, Beşeri ve İdari Bilimler Dergisi*.
- POLAT, İ. (2009). 5607 Sayılı Kaçakçılık Mücadele Kanunu Uyarınca İhracat Kaçakçılığı Suçları ve Kabahatleri. İstanbul.
- ŞAHİN, D. (2011). 5607 Sayılı Kaçakçılıkla Mücadele Kanunundaki İthalat Suçları ve Kabahatleri.

- TAHSİLAT GENEL TEBLİĞİ. (2007). mevzuat.gov.tr:
<https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuat?MevzuatNo=11305&MevzuatTur=9&MevzuatTertip=5> adresinden alındı
- TELLİ ÜÇLER, Y. (2014). Gümrük Birliği'nden Sonra Türkiye-AB İlişkileri. *Sosyal Ekonomik Araştırmalar Dergisi*.
- TERZİ, G. (2017). *Dış Ticaret & Gümrük Kambiyo İşlemleri ve Uygulaması*.
- TOPSAKAL, A., & BARS, F. (2021). Suç ve Kabahat Ayrımının Bankacılık Kanununun 61. Maddesi Yönünden İrdelenmesi. LEXPERA: <https://blog.lexpera.com.tr/suc-ve-kabahat-ayriminin-bankacilik-kanununun-61-maddesi-yonunden-irdelenmesi/#fn3> adresinden alındı
- Usulsüzlüklere İlişkin Cezalar. (2022). Mevzuat.net:
https://www.mevzuat.net/abn/ana.aspx?neresi=%2Fgumruk%2Fkanun%2Fkanun4458_s33.aspx adresinden alındı
- YEŞİL, İ. (2010). CEZA HUKUKU GENEL İLKELERİNİN İDARİ CEZALARA UYGULANABİLİRLİĞİ. ANKARA.
- YILMAZ, M. (2022, Haziran 02). (E. ÖZER, Röportaj Yapan)

